

Dostupan na: <http://www.pancevo.rs/userfiles/files/Privreda/FINAL%20Profil%20zajednice.pdf>

PROFIL GRADA PANČEVA

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ГРАДА ПАНЧЕВА 2014-2020

У каквом граду желите да живите?
Како видите град Панчево 2020. године?
Полуните анкету о развоју града на интернету или доласком у Градски услужни центар,
месну заједницу или месну канцеларију.

Укључи се на

www.pancevo.rs facebook.com/pancevograd

Pančevo, april 2014. Godine

SADRŽAJ:

Lista tabela	4
1 Uvod	7
2 Osnovne karakteristike	8
2.1 Geografski položaj (lokacija).....	8
2.2 Opšti podaci	10
2.3 Klima	11
2.4 Lokalna samouprava (administracija)	12
2.5 Istorija, tradicija i kulturno nasleđe.....	14
3 Prirodni resursi	14
4 Ljudski resursi	15
4.1 Stanovništvo (broj stanovnika i stopa rasta)	15
4.2 Stanovništvo prema tipu naselja, 2011.	16
4.3 Vitalni događaji, 2012.	17
4.4 Stanovništvo prema bračnom stanju, 2011.	17
4.5 Struktura stanovništva prema ekonomskoj aktivnosti, popis 2011.	17
4.6 Starosna struktura stanovništva, 2011.	18
4.7 Polna struktura stanovništva, 2011.	20
4.8 Etnička struktura stanovništva, 2011.	20
4.9 Struktura stanovništva prema veroispovesti, 2011.	21
4.10 Struktura stanovništva prema maternjem jeziku, 2011.	22
4.11 Stanovništvo prema aktivnosti, polu i izvorima sredstava za život, 2011.....	22
4.12 Obrazovna struktura stanovništva	25
4.12.1 Struktura stanovništva starog 15 i više godina prema školskoj spremi i pismenosti, 2011.....	25
4.12.2 Struktura stanovništva starog 15 i više godina prema kompjuterskoj pismenosti, popis 2011.....	26
4.12.3 Struktura stanovništva prema statusu invaliditeta, popis 2011.	26
4.13 Porodice i domaćinstva	27
4.13.1 Porodice	27
4.13.2 Domaćinstva	27
4.14 Migracije stanovništva	28
4.14.1 Doseljenici	28
4.14.2 Dnevne migracije	28
5 Stambeni resursi	29
5.1 Stambena statistika	29
5.2 Stambena izgradnja	31
5.3 Cene na tržištu	32
6 Privreda	32
6.1 Privredna struktura po delatnostima	34
6.2 Preduzeća u restrukturiranju.....	37
6.3 Preduzeća u stečajnom postupku.....	38
6.4 Analiza privrednih društava.....	39
6.5 Analiza preduzetnika.....	40
6.6 Kreditna zaduženost.....	42
6.7 Ostvareni podsticaji.....	42
6.8 Industrija	45
6.9 Poljoprivreda	45
6.10 Šumarstvo	48
6.11 Ukupan obim proizvodnje	48
6.12 Preduzeća prema broju zaposlenih	48
6.13 Makroekonomski pokazatelji.....	48

6.14.	Inflacija.....	49
6.15.	Struktura uvoza/izvoza prema vrstama robe.....	51
6.16.	Struktura robne razmene prema delatnosti.....	51
6.17.	Robna razmena po zemljama.....	52
Javne finansije		
6.18.	Prihodi gradskog budžeta, 2012.	53
6.19.	Rashodi gradskog budžeta, 2012.	54
Ustanove		
6.20.	Javna komunalna preduzeća	54
6.21.	Javna preduzeća	56
6.22.	Finansijske institucije	56
Investicije		
6.23.	Ostvarene investicije u privatnom sektoru	57
6.24.	Struktura investicija	58
6.25.	Postojeće lokacije za investiranje	59
6.26.	Lokalni porezi, komunalne takse i olakšice u Pančevu.....	63
6.26.1	Porez na imovinu.....	63
6.26.2	Lokalne komunalne takse.....	63
6.26.3	Olakšice za investitore.....	66
6.27.	Porezi i olakšice za investitore - regionalni, nacionalni.....	66
6.28.	Sporazumi o spoljnoj trgovini	68
6.29.	Proces izdavanja dozvola.....	69
7	Radna snaga	71
7.1	Broj i struktura zaposlenih	71
7.2	Zaposlenost po delatnostima.....	72
7.3	Prosečne zarade	75
7.4	Zapošljavanje.....	76
7.5	Nezaposlenost.....	76
7.6	Kvalifikaciona struktura nezaposlenog stanovništva.....	78
7.7	Nezaposlenost prema dužini čekanja i starosnoj strukturi.....	78
7.8	Nezaposleni prema starosnoj strukturi u ukupnom broju nezaposlenih.....	79
8	Javni resursi	79
8.1	Saobraćajna infrastruktura	79
8.1.1	Drumski saobraćaj	79
8.1.2	Železnički saobraćaj i infrastruktura	80
8.1.3	Vazdušni saobraćaj	80
8.1.4	Vodni saobraćaj	80
8.2	Komunalna infrastruktura i usluge.....	81
8.2.1	Vodovod i kanalizacija	81
8.2.2.	Javni prevoz	81
8.2.3.	Komunalno održavanje	82
8.2.4.	Sistem daljinskog grejanja	83
8.2.5.	Telekomunikacioni sistem	83
8.2.6.	Distribucija električne energije.....	84
8.3.	Zdravstvena i socijalna zaštita	84
8.4.	Obrazovni kapaciteti	86
9	Resursi životne sredine	87
9.1	Kvalitet vazduha	87
9.2	Kvalitet zemljišta	88

9.3	Komunalna buka	88
9.4.	Otpadne materije	88
9.5.	Kvalitet voda	89
9.6.	Zaštićena prirodna dobra na teritoriji grada Pančeva.....	90
9.7.	Zelenilo.....	90
9.8.	Obnovljivi izvori energije.....	90
10	Turistički resursi	91
10.1	Broj posetilaca	91
10.2	Smeštajni kapaciteti	91
11	Kvalitet života	91
11.1	Javni sadržaji i rekreativni programi	91
11.1.1	Sportski sadržaji (tereni, sportske dvorane, centri za rekreaciju, stadioni)	91
11.1.2	Rekreativni programi, sportske i predškolske aktivnosti, Sportski događaji / takmičenja	92
11.2	Crkve i hramovi	92
11.3	Lokalni centri za okupljanje	93
11.3.1	Biblioteke	93
11.3.2	Parkovi	93
11.3.3	Lokalni društveni centri	94
11.3.4	Kulturni centri	94
11.3.5	Pozorišta	95
11.3.6	Muzeji	95
11.4	Aktivnosti u kulturi (kulturne manifestacije, proslave, festivali, parade, svečanosti, koncerti).....	95
11.5	Zabava i usluge (restorani, šoping zone i maloprodajni centri)	95
12	Lokalni razvoj u relaciji sa regionalnim i državnim strateškim dokumentima	96

LISTA TABELA

Tabela 1.	Osnovno poređenje grada Pančeva i okruženja (površina i stanovništvo)	7
Tabela 2.	Opšti podaci o naseljima i katastarskim opštinama, 2012.	10
Tabela 3.	Podaci o naseljima (tip naselja, broj stanovnika, punoletni), 2011.	10
Tabela 4.	Spisak naselja i pripadajućih katastarskih opština	10
Tabela 5.	Spisak mesnih zajednica	11
Tabela 6.	Klimatski pokazatelji	11
Tabela 7.	Struktura odbornika u skupštini grada, 2013.	12
Tabela 8.	Struktura zemljišnih površina	14
Tabela 9.	Uporedni pregled broja stanovnika, uporedni podaci iz popisa	15
Tabela 10.	Procenjeni broj stanovnika Pančeva u periodu 2002-2011, poređenje po godinama	16
Tabela 11.	Struktura stanovništva prema tipu naselja, popis 2011.	16
Tabela 12.	Vitalni događaji, 2012.	17
Tabela 13.	Struktura stanovništva starog 15 i više godina prema zakonskom bračnom statusu i polu, popis 2011.	17
Tabela 14.	Struktura stanovništva prema ekonomskoj aktivnosti, popis 2011.	17
Tabela 15.	Struktura stanovništva prema starosti i polu, popis 2011.	18
Tabela 16.	Struktura stanovništva po osnovnim kontigentima - poređenje po popisima u 2002. i 2011.	20
Tabela 17.	Starosni indikatori stanovništva, 2012.	20
Tabela 18.	Polna struktura stanovništva, poređenje u okruženju, 2011.	20
Tabela 19.	Struktura stanovništva prema nacionalnoj pripadnosti, popis 2011.	20
Tabela 20.	Struktura stanovništva prema veroispovesti, popis 2011.	21
Tabela 21.	Struktura stanovništva prema maternjem jeziku, popis 2011.	22

Tabela 22. Struktura ekonomski aktivnog stanovništva koje obavlja zanimanje, prema zanimanju i polu, popis 2011.	22
Tabela 23. Struktura ekonomski aktivnog stanovništva koje obavlja zanimanje prema delatnosti i polu, popis 2011.	23
Tabela 24. Struktura stanovništva prema izvorima sredstava za život, popis 2011.	25
Tabela 25. Struktura stanovništva starog 15 i više godina prema školskoj spremi i pismenosti, 2011.	25
Tabela 26. Struktura stanovništva starog 15 i više godina prema kompjuterskoj pismenosti, popis 2011.....	26
Tabela 27. Struktura stanovništva prema statusu invaliditeta, popis 2011.	26
Tabela 28. Struktura porodica prema tipu porodice, 2011.	27
Tabela 29. Struktura porodica s decom, 2011.	27
Tabela 30. Struktura domaćinstava prema broju članova, 2011.	27
Tabela 31. Broj doseljenika po vremenskim periodima	28
Tabela 32. Struktura doseljenika prema području sa kojeg su doseljeni, 1940 - 2011.	28
Tabela 33. Dnevne migracije prema tipu migranata, 2011.	28
Tabela 34. Stambena statistika, u 2012. godini	29
Tabela 35. Stambena statistika – poređenje	29
Tabela 36. Uporedni pregled broja nastanjenih stanova po popisima	29
Tabela 37. Struktura nastanjenih stanova , popis 2011.	29
Tabela 38. Struktura nastanjenih stanova prema broju domaćinstava i lica, popis 2011.	30
Tabela 39. Struktura nastanjenih stanova prema broju soba i domaćinstava, popis 2011.	30
Tabela 40. Struktura nastanjenih stanova prema broju lica, popis 2011.	30
Tabela 41. Stanovi prema opremljenosti i instalacijama i osnovu korišćenja, 2011.	31
Tabela 42. Struktura stanova prema godini izgradnje	31
Tabela 43. Vrednost izvedenih građevinskih radova, stambena izgradnja, 2012.	31
Tabela 44. Cene stanova na tržištu, 2013.	32
Tabela 45. Prosečne cene stanova novogradnje u Pančevu, od 2011.	32
Tabela 46. Prosečne cene stanova novogradnje – poređenje, II polugodište 2013.	32
Tabela 47. Broj preduzeća po delatnostima i veličini, 2013.	34
Tabela 48. Broj zaposlenih po sektorima delatnosti i veličini preduzeća, 2013.	36
Tabela 49. Struktura aktivnog stanovništva koje obavlja zanimanje po delatnostima, prosek 2012.	37
Tabela 50. Preduzeća u restrukturiranju, krajem 2013. godine.....	37
Tabela 51. Preduzeća u stečaju, krajem 2013. godine.....	38
Tabela 52. Struktura privrednih društava, po godinama	39
Tabela 53. Finansijske performanse privrednih društava, po godinama	39
Tabela 54. Nelikvidnost privrednih društava - broj prema danima nelikvidnosti	40
Tabela 55. Struktura preduzetnika, po godinama	40
Tabela 56. Finansijske performanse preduzetnika, po godinama	41
Tabela 57. Nelikvidnost preduzetnika - broj prema danima nelikvidnosti	41
Tabela 58. Ukupni podsticaji regionalnog razvoja prema namenama – po godinama	42
Tabela 59. Ukupni podsticaji regionalnog razvoja prema vrsti korisnika – po godinama	43
Tabela 60. Ukupni podsticaji regionalnog razvoja prema realizatorima – po godinama	44
Tabela 61. Ukupni podsticaji regionalnog razvoja prema vrsti finansijskih podsticaja I teritorijalnom usmeravanju – po godinama.....	44
Tabela 62. Ukupni podsticaji regionalnog razvoja prema nivou teritorijalnog usmeravanja – po godinama.....	44
Tabela 63. Radna snaga prema tipu proizvodnje, popis 2012.	46
Tabela 64. Vrste angažovane radne snage prema veličini korišćenog poljoprivrednog zemljišta, 2012.	46
Tabela 65. Opšti podaci o poljoprivrednim gazdinstvima, popis poljoprivrede 2012.	47
Tabela 66. Proizvodnja pojedinih ratarskih kultura, industrijskog, povrtnog i krmnog bilja, 2012.	47
Tabela 67. Proizvodnja voća i grožđa, 2012.	47

Tabela 68. Prodaja i otkup izabranih proizvoda poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, 2012.	47
Tabela 69. Pošumljene površine i posečena drvena masa, 2012.	48
Tabela 70. Veličina preduzeća prema broju zaposlenih, 2012.	48
Tabela 71. Osnovni ekonomski pokazatelji u Pančevu (godišnji prosek)	49
Tabela 72. Struktura izvoza grada Pančeva prema vrstama robe, 2013.	50
Tabela 73. Struktura uvoza grada Pančeva prema vrstama robe, 2013.	51
Tabela 74. Struktura izvoza prema granama delatnosti (prvih deset).....	51
Tabela 75. Struktura uvoza prema granama delatnosti (prvih deset).....	51
Tabela 76. Struktura prihoda gradskog budžeta, 2012.	53
Tabela 77. Struktura rashoda gradskog budžeta, 2012.	54
Tabela 78. Spisak javno-komunalnih preduzeća	54
Tabela 79. Spisak javnih preduzeća	56
Tabela 80. Spisak poslovnih banaka	57
Tabela 81. Spisak osiguravajućih društava	57
Tabela 82. Ostvarene investicije u poslednjih 5 godina	58
Tabela 83. Struktura ostvarenih investicija, po karakteru izgradnje i tehničkoj strukturi, 2012.	59
Tabela 84. Struktura ostvarenih investicija u nove osnovne fondove, 2012.	59
Tabela 85. Izdate građevinske dozvole – pregled po mesecima	69
Tabela 86. Broj i struktura svih zaposlenih u Pančevu, godišnji prosek 2013.	71
Tabela 87. Struktura zaposlenih po sektorima delatnosti – poređenje, godišnji prosek 2013.	72
Tabela 88. Uporedni pregled prosečnih zarada po zaposlenom po godinama – poređenje (u din.)	75
Tabela 89. Kretanje prosečnih neto zarada u Pančevu, po godinama	75
Tabela 90. Slobodna radna mesta, decembar 2013.	76
Tabela 91. Struktura zapošljavanja, decembar 2013.	76
Tabela 92. Struktura nezaposlenih i tražilaca zaposlenja prema polu, decembar 2013.	76
Tabela 93. Kretanje stope nezaposlenosti u Pančevu, godišnji prosek, po godinama	77
Tabela 94. Kvalifikaciona struktura nezaposlenog stanovništva, po godinama	78
Tabela 95. Nezaposlenost po dužini čekanja, 2013.	78
Tabela 96. Nezaposlenost po starosnoj strukturi, stanje 31.12.2013. godine	79
Tabela 97. Dužina puteva, 2012.	79
Tabela 98. Železnički saobraćaj i infrastruktura	80
Tabela 99. Poštanske aktivnosti i telekomunikacije , 2012.	84
Tabela 100. Bolnički kapaciteti, 2012.	84
Tabela 101. Ulaganja u zdravstvo, po godinama	85
Tabela 102. Ulaganja u socijalnu zaštitu, po godinama	85
Tabela 103. Lekari, stomatolozi i diplomirani farmaceuti u zdravstvenim službama, 2012.	85
Tabela 104. Korisnici socijalne zaštite , 2011.	85
Tabela 105. Ulaganja u obrazovanje, po godinama	86
Tabela 106. Broj i struktura obrazovnih ustanova, 2011/2012.	86
Tabela 107. Ukupan broj učenika, studenata i korisnika obrazovnih ustanova, 2011/2012	86
Tabela 108. Broj i struktura turista i ostvarenih turističkih noćenja, 2012.	91
Tabela 109. Smeštajni kapaciteti, 2013.	91

1. UVOD

Odeljenje za lokalni ekonomski razvoj Gradske uprave grada Pančeva je pripremio dokument pod nazivom „Profil zajednice” koji sadrži merljive, jasne i objektivno proverljive podatke. Postojeća baza podataka Republičkog zavoda za statistiku, Agencije za privredne registre, Agencije za privatizaciju, Nacionalne službe zapošljavanja-Filijala u Pančevu i Odeljenja za lokalni ekonomski razvoj i ostalih organizacionih jedinica, kao i nalazi sličnih istraživanja u druge svrhe, koristili su se kao izvori za prikupljanje podataka.

Profil zajednice je urađen sa ciljem upoznavanja zainteresovane javnosti za trenutnu situaciju i stanje u lokalnoj zajednici. Specifični cilj ovog dokumenta je detaljno upoznavanje potencijanih investitora, lokalne poslovne zajednice i lokalnih institucija u ekonomskoj, političkoj, socijalnoj i kulturnoj oblasti grada Pančeva. Ovi podaci mogu biti dobra polazna osnova za buduće korake u poboljšavanju kvaliteta života grada Pančeva i uopšte razvoja.

Prikupljanje podataka rađeno je u periodu januar-mart 2014. godine.

Pančevo, nedaleko od Dunava, na Tamišu, jedan je od najvećih gradova Vojvodine. Na samo 18 kilometara od Beograda, sa kojim je povezan auto putem, nalazi se grad Pančevo – „kapija Banata”. Pančevo, poznato po spisima još od 1153. godine i dan danas predstavlja trgovačko i privredno sedište Južnog Banata. Pančevo predstavlja raskršće za železničkim i drumskim vezama prema Beogradu, Zrenjaninu, Kovinu i Smederevu.

Pančevo je administrativni centar Južnobanatskog okruga, grad izuzetne prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. Ovaj višenacionalni i multinacionalni centar ima očuvanu građansku tradiciju i kulturno-industrijsko nasleđe.

Pančevo je jedan od najvažnijih industrijskih centara u Vojvodini i Srbiji. Najveća industrijska postrojenja su: Rafinerija nafte Pančevo, Azotara, Petrohemija. Pored poljoprivrede, rano se javlja i industrija: Weifert fabrika piva je najstarija na Balkanu – 1722 g. osnovana. Osim toga, razvijena je hemijska industrija, prerada nafte, poljoprivreda, prehrambeno-prerađivačka industrija, metalska industrija.

Tabela 1. Osnovno poređenje grada Pančeva i okruženja (površina i stanovništvo)

	Površina (km ²)	Udeo u ukupnoj površini (%)			Broj stanovnika *	Gustina naseljenosti
		Pančeva	Okruga	Srbije		
Pančevo	756	100	17,80	0,85	122.916	163
Južno-banatski okrug	4.246	/	100	4,80	291.686	69
Srbija	88.502	/	/	100	7.199.077	81

Izvor: Republički Zavod za statistiku

*procena RZS, stanje 30.06.2012.

Grad Pančevo obuhvata prostor od 756 km² (učešće u ukupnoj površini Srbije je 0,85%), na kome po proceni Republičkog Zavoda za statistiku 2012. živi 122.916 stanovnika (u ukupnoj populaciji Srbije učestvuje sa 1,71 %) ili 163 stanovnika na km², što je skoro dva puta iznad republičkog proseka (81,34 stanovnika). U poslednje 3 decenije prisutan je blagi trend povećanja gustine naseljenosti (1971. godine 147, 1981. godine 164, 2002. godine 168 stanovnika na km² a 2011. godine 163 stanovnika na km²).

2. OSNOVNE KARAKTERISTIKE

2.1. Geografski položaj (lokacija)

Pančevo je grad koji se nalazi u jugoistočnom delu Evrope, severnom delu Srbije, u južnom delu Pokrajine Vojvodine, u južnom delu regiona Banata. Pančevo je grad i sedište opštine, ekonomski i kulturni centar južnog Banata.

Nalazi se na 18 km severoistočno od glavnog grada Srbije – Beograda, na ušću Tamiša u Dunav i obuhvata površinu od 756 km². Opštine sa kojima se grad Pančevo graniči su: Kovačica, Alibunar, Kovin i grad Beograd, kao i južna granica na Dunavu (prema beogradskoj opštini Grocka).

Koordinate grada Pančeva su:

- severna geografska širina 44° 54'
- istočne geografske širine 20° 40'
- nadmorske visine 77m.

Postoji razgranata **mreža puteva** koji Pančevo povezuju sa mnogim gradovima i naseljima:

Magistralni put Beograd-Pančevo-Vršac-Rumunija

Magistralni put koji povezuje Pančevo sa opštinom Kovin i opštinom Kovačica

Saobraćaj **železničkom prugom** obavlja se u sledećim pravcima:

- Beograd-Pančevo-Vršac-Bukurešt(Rumunija)-Konstanca (sa krakom koji se odvaja prema Ukrajini)
- Pančevo-Zrenjanin-Kikinda

Kroz Pančevo protiču **dva značajna rečna pravca** Dunav i Tamiš.

Reka Dunav predstavlja značajan panevropski Koridor VII i stratešku vezu sa Evropom i Evroazijom koja treba da podstakne razvoj trgovine, turizma i usluga u Srbiji. Na levoj obali Dunava, na 1153. kilometru nalazi se kompleks Luke Dunav-Pančevo. Izgrađena i razvojna teritorija Luke Dunav zauzima površinu od 240 hektara. Kompleks Luke Dunav ograničen je: rekom Dunav, plovnim kanalom hemijske industrije, železničkom prugom sa ranžirnom stanicom, međunarodnom saobraćajnicom E-70 i rekom Tamiš. Luka Dunav Pančevo je bazenskog tipa. Bazen Luke je dugačak 1.000 kilometara i širok 210 metara, površine 21 hektara. Dubina bazena omogućava uplovljavanje rečno-morskih brodova do 5.000 tona pri najnižem vodostaju. Dužina vodne linije oko kompleksa Luke gde je moguće graditi vertikalni kej iznosi 6.500 metara.

Udaljenost Pančeva od glavnih gradova Evrope:

Atina	1.297	Minhen	876
Amsterdam	1.857	Pariz	1.847
Beč	677	Podgorica	436
Brisel	1.747	Prag	977
Budimpešta	427	Rim	1.417
Bukurešt	647	Sarajevo	312
Varšava	1.097	Sofija	427
Istanbul	1.017	Cirih	1.417
London	2.067	Štokholm	2.407
Madrid	2.687	Zagreb	412

Pančevo ima izuzetan geo-strateški položaj u Evropi, koji karakteriše:

- neposredna blizina glavnog grada Srbije - Beograda
- Neposredna blizina Koridora X
- Dunavska transverzala (Koridor VII)
- Magistralni put E70 (Beograd-Pančevo –Vršac- Rumunija)
- Blizina međunarodnog aerodroma “Nikola Tesla” (40km)

Pančevo je u neposrednoj blizini Koridora X (15 km), koji će završetkom drumskog i železničkog prstena oko Beograda, **sa još dva prekodunavska mosta (Zemun-Borča i Vinča-Starčevo)** grad učiniti još atraktivnijom investicionom lokacijom.

Koridor VII povezuje grad Pančevo sa centralnom i jugoistočnom Evropom.

Dunavska transferzala, Koridor VII obuhvata oko 600 kilometara obale Dunava. Tok je sledeći: Severno more – Rajna – Majna – Dunav - Crno more i dalje ka istoku.

Koridor X spaja zapad i istok. Započinje u Salzburgu, Austrija i ide preko Ljubljane, Zagreba, Beograda, Niša, Skoplja do Soluna, sa kracima od Horgoša do Beograda i od Niša do Dimitrovgrada.

Kroz Srbiju Koridor X prolazi sa 800 kilometara.

„**Banatska magistrala**“ će se protezati od granice sa Mađarskom kod Subotice, te će preko severnog Banata, Kikinde, Zrenjanina, Pančeva i Kovina ići prema jugoistoku Srbije. Deonica će pratiti sadašnje drumske pravce R–112 i M–24 u dužini od 210 kilometara, što podrazumeva i zaobilaznice oko svih naseljenih mesta. Put bi trebao da bude širine devet metara, sa dve kolovozne i ivične trake – neophodne za veću bezbednost.

2.2. Opšti podaci

Tabela 2. Opšti podaci o naseljima i katastarskim opštinama, 2012.

	Pančevo
Broj naselja	10
Prosečna veličina naselja (km ²)	75,60
Broj gradskih naselja	1
Broj ostalih naselja	9
Broj katastarskih opština	11
Prosečna veličina katastarske opštine grada Pančeva (km ²)	63,00

Izvor: Republički Zavod za statistiku, Opštine i regioni u Srbiji 2013.

Tabela 3. Podaci o naseljima (tip naselja, broj stanovnika, punoletni i površina), 2011.

Redni broj	Naseljeno mesto	Tip naselja (gradsko/ ostalo)	Broj stanovnika	Udeo u ukupnom broju stanovnika u Pančevu (%)	Punoletno stanovništvo
1	Pančevo	gradsko	76.203	61,75	63.078
2	Starčevo	ostalo	7.473	6,06	6.106
3	Omoljica	ostalo	6.309	5,11	5.194
4	Ivanovo	ostalo	1.053	0,85	917
5	Banatski Brestovac	ostalo	3.251	2,63	2.666
6	Glogonj	ostalo	3.012	2,44	2.511
7	Jabuka	ostalo	6.181	5,01	5.047
8	Kačarevo	ostalo	7.100	5,75	5.847
9	Banatsko Novo Selo	ostalo	6.686	5,42	5.593
10	Dolovo	ostalo	6.146	4,98	5.031

Tabela 4. Spisak naselja i pripadajućih katastarskih opština

Redni broj	Naseljeno mesto	Katastarska opština
1	Pančevo	Pančevo, Vojlovica
2	Starčevo	Starčevo
3	Omoljica	Omoljica
4	Ivanovo	Ivanovo
5	Banatski Brestovac	Banatski Brestovac
6	Glogonj	Glogonj
7	Jabuka	Jabuka
8	Kačarevo	Kačarevo
9	Banatsko Novo Selo	Banatsko Novo Selo
10	Dolovo	Dolovo

Tabela 5. Spisak mesnih zajednica

Redni broj	Mesna zajednica	Naselje kojem pripada MZ
1	MZ „Tesla”	Tesla
2	MZ „Mladost”	Mladost
3	MZ „Gornji grad”	Gornji grad
4	MZ „Centar”	Centar
5	MZ „Stari Tamiš”	Stari Tamiš
6	MZ „Vojlovica”	Vojlovica
7	MZ „Strelišće”	Strelišće
8	MZ „Starčevo”	Starčevo
9	MZ „Omoljica”	Omoljica
10	MZ „Ivanovo”	Ivanovo
11	MZ „Banatski Brestovac”	Banatski Brestovac
12	MZ „Glogonj”	Glogonj
13	MZ „Jabuka”	Jabuka
14	MZ „Kačarevo”	Kačarevo
15	MZ „Banatsko Novo Selo”	Banatsko Novo Selo
16	MZ „Mita Vukosavljev”	Dolovo

2.3. Klima

U Pančevu postoje povoljni mikroklimatski uslovi, koji utiču na raznolikost prirodnih lokaliteta, i bogatstvo biljnog i životinjskog sveta i na visoki kvalitet poljoprivrednog zemljišta.

Grad Pančevo pripada prostoru umereno kontinentalne klime koju karakterišu duga i topla leta i jeseni, blage zime i kratka proleća. Posebnu specifičnost klime predstavlja košava, jak i suv vetar koji traje i do tri nedelje. Osim košave, dosta su zastupljeni i jugozapadni, južni, zapadni i severni vetrovi. Broj vetrovitih dana (sa vetrom bržim od 12,3 m/s) tokom godine je 45. Najveća vlažnost vazduha je tokom meseci sa najnižom temperaturom (novembar, decembar, januar i februar).

Teritorija grada Pančeva se smatra jednom od najtoplijih područja Vojvodine sa prosečnom godišnjom temperaturom od 12 stepeni Celzijusa i sa više od sto sunčanih dana tokom godine. Prosečna godišnja vrednost za relativnu vlažnost vazduha je 77%. Prosečna oblačnost je između 50 i 60%. Padavine su najveće na kraju proleća i početkom leta i krajem jeseni i početkom zime. Prosečna količina padavina tokom godine iznosi oko 684 mm. Sušni indeks po Martonovoj klasifikaciji iznosi 30,2 pokazujući da je Pančevo u relativno sušnoj zoni.

Tabela 6. Klimatski pokazatelji

	Pančevo
TEMPERATURA	
Prosečna temperatura vazduha – januar (°C)	0,4
Prosečna temperatura vazduha – jul (°C)	21,8
Prosečna temperatura vazduha – godišnja (°C)	11,9
Srednji broj mraznih dana – godišnje	62,2
Srednji broj tropskih dana – godišnje	25,1
VLAŽNOST VAZDUHA	
Prosečna vlažnost vazduha – godišnja (%)	69,1
TRAJANJE SIJANJA SUNCA	
Prosečan broj vedrih dana – godišnje	78
Prosečan broj oblačnih dana – godišnje	103,8
PADAVINE	
Prosečna količina padavina – godišnje (mm)	684,3 mm
POJAVE	
Prosečan broj dana sa snegom – godišnje	33,7
Prosečan broj dana sa snežnim pokrivačem – godišnje	42,7
Prosečan broj dana sa maglom – godišnje	21,7

Prosečan broj dana sa gradom – godišnje

1,6

Izvor: Republički Zavod za statistiku

2.4. Lokalna samouprava (administracija)

Opština Pančevo je dobila status grada u Republici Srbiji 29.12.2007. godine, odnosno stupanjem na snagu Zakona o teritorijalnoj organizaciji Republike Srbije. Organi grada Pančeva su Skupština grada Pančeva, gradonačelnik, Gradsko veće i Gradska uprava. Skupština grada Pančeva ima 70 odbornika. U sastav Gradskog veća ulazi 11 članova zaduženih za određene resore i gradonačelnik i zamenik gradonačelnika, koji po funkciji obavljaju dužnost predsednika, odnosno zamenika predsednika Gradskog veća.

Rad Gradske uprave grada Pančeva se odvija kroz mrežu 16 osnovnih organizacionih jedinica, i to:

- Kabinet gradonačelnika
- Sekretarijat za opštu upravu
- Sekretarijat za urbanizam, građevinske I stambeno-komunalne poslove
- Sekretarijat za privredu I ekonomski razvoj
- Sekretarijat za finansije
- Sekretarijat za inspeksijske poslove
- Sekretarijat za javne službe i socijalna pitanja
- Sekretarijat za skupštinske poslove, poslove gradonačelnika I gradskog veća
- Sekretarijat za poresku administraciju
- Sekretarijat za zaštitu životne sredine
- Sekretarijat za poljoprivredu, selo i ruralni razvoj
- Agencija za saobraćaj
- Agencija za javne nabavke
- Služba za zajedničke poslove
- Služba za budžetsku inspekciju i reviziju
- Komunalna policija

Tabela 7. Struktura odbornika u skupštini grada, 2013.

	Broj odbornika u Pančevu	Udeo u ukupnom broju odbornika u Pančeva (%)
SNS	19	27,14
DS	19	27,14
DSS	5	7,14
LDP	4	5,71
NS	2	2,86
JS	2	2,86

DPM	1	1,43
SPO	1	1,43
PSS BK	1	1,43
LSV	5	7,14
SPS	5	7,14
SDPS	2	2,86
PUPS	2	2,86
Samostalni odbornici	2	2,86
UKUPNO	70	100 %

Puštanjem u rad **Gradskog uslužnog centra Pančeva** 2008. godine, Gradska uprava je omogućila građanima i pravnim licima da svoje potrebe ostvaruju na kvalitetniji, efikasniji i savremeniji način. U renoviranom i tehnički moderno opremljenom prostoru 30 zaposlenih lica na 22 uslužna mesta svakodnevno:

- ✓ izdaju osnovna dokumenta;
- ✓ primaju podneske;
- ✓ overavaju dokumenta;
- ✓ pružaju informacije o inspeksijskom nadzoru;
- ✓ omogućavaju isplatu dečijeg dodatka, đачkih i studentskih stipendija;
- ✓ obavljaju druge administrativne poslove u nadležnosti grada.

Gradski uslužni centar otvoren je svakog radnog dana od 8 do 15 sati , a sredom radi i po podne do 19 sati. Uslužni centar je prilagođen osobama sa otežanim kretanjem, slepim i slabovidim licima i tako promovise jednake mogućnosti u ostvarivanju prava za sve sugrađane i sugrađanke.

Internet prezentacija grada Pančeva (www.pancevo.rs) predstavlja zvaničnu prezentaciju grada Pančeva, ali ima i ulogu elektronskog servisa Gradske uprave. U okviru prezentacije dostupne su osnovne informacije o istoriji grada, geografskim i demografskim karakteristikama, privredi, kulturi, mladima, gradskoj upravi itd.

SISTEM 48 – Najbrži put do rešenja komunalnih problema (www.pancevo.rs/sistem48) : Sistem 48 grada Pančeva pruža mogućnost građanima da ukažu na postojanje bilo kakvog problema iz domena komunalnih nadležnosti telefonskim pozivom, sms porukom, popunjavanjem web formulara na sajtu grada Pančeva ili lično - direktnim odlaskom na šalter br. 10 u Gradskom uslužnom centru.

Facebook profil grada (<http://www.facebook.com/pancevograd>): Na zvaničnom profilu Pančeva na društvenoj mreži Fejsbuk možete dobiti pozive za događaje u čijoj organizaciji učestvuje Gradska uprava.

Geografski informacioni sistem (<http://gis.pancevo.rs/gpPancevo/>): GIS Pančeva treba da svim zainteresovanim građanima, potencijalnim investitorima i zaposlenima u javnim i javno-komunalnim preduzećima omogući da putem interneta na jednostavan način dođu do podataka o planskim dokumentima Pančeva, slobodnim

parcelama, uslovima izgradnje, infrastrukturi i drugim podacima. Lokacije za investiranje dostupne su na sajtu Grada Pančeva putem interaktivne mape <http://gis.pancevo.rs/lokacije/>.

2.5. Istorija, tradicija i kulturno nasleđe

Grad Pančevo ima bogato kulturno-istorijsko nasleđe. Pominje se od IX veka pod nazivima: Panuka, Panucsa, Panoca i Panzova. Od 1520-1717 godine pod Turcima 200 godina. Godine 1794 postaje slobodna varoš. U gradu i okolini otkopani su brojni predmeti materijalne kulture iz neolita, gvozdene i bronzane doba i iz perioda Slovena. U okviru arheoloških nalaza naročito je vredan lokalitet Starčevo sa nalazima koji pripadaju najstarijoj neolitskoj kulturi.

Srpska pravoslavna Uspenska crkva podignuta je 1811. Srpski pravoslavni manastir Vojlovica je udaljen 6 km od centra Pančeva, prvi put se pominje u zapisu iz 1567. godine. Ali, predanje govori o nastanku manastira još u XIV veku. Nedaleko od manastira otkrivena je humka iz mlađeg kamenog doba i ostava sa srebrnim nakitom.

U centru Pančeva nalazi se najstarija industrijska zgrada u Vojvodini-pivara, iz 1722. godine, a očuvan je i veći broj zgrada iz XIX veka u neoklasicističkom i neobaroknom stilu.

Kod sela Jabuke nalazi se memorijalni centar Stratište.

Grad Pančevo je prepoznatljivo po svom razvijenom kulturnom životu koji se ogleda kroz aktivnosti mreže 15 ustanova kulture – u gradu: Centar za kulturu, Gradska biblioteka, Narodni muzej, Istorijski arhiv, Zavod za zaštitu spomenika kulture, Dom omladine, Kulturni centar i 9 domova kulture u naseljenim mestima.

Industrijska arhitektura – industrijsko nasleđe obuhvata objekte – spomenike kulture. Među njima najznačajniji su: Svetionici na ušću Tamiša u Dunav, Crveni magacin, Provijant magacin, kompleks Weifertove pivare, železnička stanica Tamiš, vodotoranj, Svilara, kompleks mlina na jabučkom putu, parni mlin. Arheološko nalazište Grad u Starčevu je od izuzetnog značaja, poznat kao „starčevačka kultura“.

Tradicionalne godišnje gradske manifestacije različitog karaktera su sledeće:

- Međunarodne manifestacije: Majski dani knjige, Likovna kolonija Deliblatski pesak, filmski festival Žisel, etno-com Fest, festival tamburaša, Etno glas, džez festival, rege festival, Karneval, festival međunarodnog stripa, međunarodni podvodni festival filma, i ostalo.
- Lokalne manifestacije: Dolovačka Štrudlijada-Dolovo, Slaninijada-Kačarevo, Paprikijada-Banatski Brestovac, Vinarijada-Dolovo, Žetelački dani-Vojlovica, Glogonjska jesen-Glogonj, Smotra slavskih kolača-Starčevo, Manifestacija meda i pčelinjih proizvoda-Pančevo, Badnje večerice, Svetosavska Akademija, Uskršnji koncert, Božićni koncert, Raspevano proleće, Ivanjsko cveće, Proslava dana grada, Likovni salon Pančeva.

3. PRIRODNI RESURSI

Tabela 8. Struktura zemljišnih površina

	Pančevo (km ²)	Udeo u ukupnoj površini Pančeva (%)	Udeo Pančeva u površini istog tipa u okrugu (%)	Udeo okruga u površini istog tipa u Srbiji (%)	Okrug (km ²)	Srbija (km ²)
Ukupna površina	756	100	17,80	0,85	4.246	88.502
Poljoprivredna površina (ha)	62.731,2	82,94	18,58	1,25	342.020	5.096.267
Obradive površine (ha)	59.847,18	79,13	0,00	0,00	300.285	3.294.922
Obrasla šumska površina-ha	3.158,3	4,01	13,53	0,16	23.347,78	1.962.335

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine regionu u Srbiji 2013.

Zaštićeno prirodno dobro – spomenik prirode „Ivanovačka ada“

Park prirode „Ponjavica“

4. LJUDSKI RESURSI

4.1. Stanovništvo (broj stanovnika i stopa rasta)

Tabela 9. Uporedni pregled broja stanovnika, uporedni podaci iz popisa

	1971	1981	1991	2002	2011
Broj stanovnika u Pančevu, prema popisima	110.780	123.791	122.534	127.162	123.414
Promena broja stanovnika u Pančevu	17.036	13.011	-1.257	4.628	-3.748
Stopa rasta broja stanovnika u Pančevu(%)	18,17	11,74	-1,02	3,78	-2,95
Broj stanovnika u okrugu	331.285	340.189	328.428	332.706	293.730
Stope rasta broja stanovnika u okrugu (%)	3,47	2,69	-3,46	1,30	-11,71
Broj stanovnika u Srbiji	7.202.915	7.729.246	7.822.795	7.893.125	7.186.862
Stopa rasta broja stanovnika u Srbiji (%)	7,86	7,31	1,21	0,90	-8,95

Izvor: Republički Zavod za statistiku

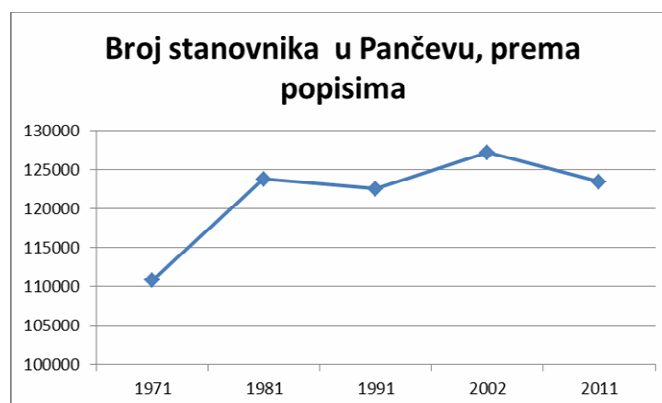

Tabela 10. Procenjeni broj stanovnika Pančeva u periodu 2002-2011, poređenje po godinama

Br.stan.	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Pančevo	127.296	127.210	126.960	126.716	126.388	125.769	125.038	124.362	123.700	123.021	122.916
Ukupna promena broja stanovnika u Pančevu	368	-86	-250	-244	-328	-619	-731	-676	-662	-679	-105
Stopa rasta broja stanovnika u Pančevu (%)	0,29	-0,07	-0,20	-0,19	-0,26	-0,49	-0,58	-0,54	-0,53	-0,55	-0,09
Okrug	314.658	314.082	312.621	310.862	308.706	306.133	303.392	300.874	298.400	295.731	291.686
Stope rasta broja stanovnika u okrugu (%)	0,07	-0,18	-0,47	-0,56	-0,69	-0,83	-0,90	-0,83	-0,82	-0,89	-1,37
Srbija	7.500.031	7.480.591	7.463.157	7.440.769	7.411.569	7.381.579	7.350.222	7.320.807	7.291.436	7.258.753	7.199.077
Stopa rasta broja stanovnika u Srbiji (%)	-0,05	-0,26	-0,23	-0,30	-0,39	-0,40	-0,42	-0,40	-0,40	-0,45	-0,82

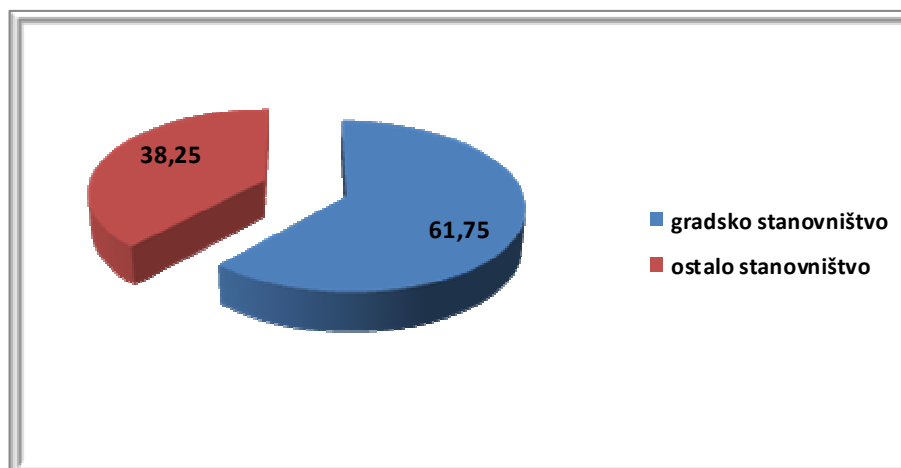
Izvor: Republički Zavod za statistiku

4.2. Stanovništvo prema tipu naselja

Tabela 11. Struktura stanovništva prema tipu naselja, popis 2011.:

	Broj stanovnika	Učešće u ukupnom broju stanovnika u Pančevu (%)
Gradsko stanovništvo	90.776	61,75
muško	43.639	
žensko	47.137	
Ostalo stanovništvo	32.638	38,25
muško	16.373	
žensko	16.265	
Ukupno:	123.414	100

4.3. Vitalni događaji

Tabela 12. Vitalni događaji, 2012.

	Pančevo	Okrug	Srbija
Živorodeni	1.198	2.676	67.257
Živorodeni na 1000 stanovnika	9,7	9,1	9,3
Umrli	1.593	4.246	102.400
Umrli na 1000 stanovnika	13,0	14,5	14,2
Prirodni priraštaj	-395	-1.570	-35.143
Prirodni priraštaj na 1000 stanovnika	-3,2	-5,3	-4,8

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine regioni u Srbiji 2013.

4.4. Stanovništvo prema bračnom stanju

Tabela 13. Struktura stanovništva starog 15 i više godina prema zakonskom bračnom statusu i polu, popis 2011.

	Pančevo	Udeo u ukupnom broju stanovništva starog 15 i više godina u Pančevu (%)
Ukupno	105.892	100
muško	51.070	48,23
žensko	54.822	51,77
Neoženjeni/neudate	31.578	29,82
Oženjeni/udate	56.548	53,40
Udovci/udovice	11.626	10,98
Razvedeni/razvedene	5.952	5,62
Nepoznato	198	0,19

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine regioni u Srbiji 2013.

4.5. Struktura stanovništva prema ekonomskoj aktivnosti, popis 2011.

Tabela 14. Struktura stanovništva prema ekonomskoj aktivnosti, popis 2011.

	Pančevo	Udeo u ukupnom stanovništvu Pančeva (%)
Ukupno stanovništvo	123.414	100
muško	60.012	
žensko	63.402	
Ekonomski aktivni - SVEGA	50.634	41,03
muško	29.213	
žensko	21.421	
- Aktivno stanovništvo koje obavlja zanimanje	38.648	31,32
muško	22.449	

	žensko	16.199	
- Aktivno-nezaposleni-ukupno		11.986	9,71
	muško	6.764	
	žensko	5.222	
nekada radili		8.249	6,68
	muško	4.804	
	žensko	3.445	
traže prvi posao		3.737	3,03
	muško	1.960	
	žensko	1.777	
Ekonomski neaktivni - SVEGA		72.780	58,97
- deca mlađa od 15 godina		17.522	
	muško	8.942	
	žensko	8.580	
-penzioneri		27.119	
	muško	11.862	
	žensko	15.257	
- lica sa prihodima od imovine		473	
	muško	370	
	žensko	103	
- učenici/studenti(15 i više godina)		9.503	
	muško	4.527	
	žensko	4.976	
- lica koja obavljaju poslove u kućnom domaćinstvu		11.748	
	muško	1.169	
	žensko	10.579	
- ostalo		6.415	
	muško	3.929	
	žensko	2.486	

Izvor: Popis stanovništva, domaćinstava i stanova u RS, knjiga 7, 2011.

4.6. Starosna struktura stanovništva

Tabela 15. Struktura stanovništva prema starosti i polu, popis 2011.

		Broj stanovnika	Udeo u ukupnom broju stanovnika u Pančevu (%)
Ukupno stanovništvo	Ukupno	123.414	100
	muško	60.012	48,63
	žensko	63.402	51,37
0-4	Ukupno	5.755	4,66
	muško	2.928	2,37
	žensko	2.827	2,29
5-9	Ukupno	6.056	4,91
	muško	3.074	2,49
	žensko	2.982	2,42
10-14	Ukupno	5.711	4,63
	muško	2.940	2,38
	žensko	2.771	2,25
15-19	Ukupno	6.687	5,42
	muško	3.502	2,84
	žensko	3.185	2,58

20-24	Ukupno	7.650	6,20
	muško	3.891	3,15
	žensko	3.759	3,05
25-29	Ukupno	8.801	7,13
	muško	4.421	3,58
	žensko	4.380	3,55
30-34	Ukupno	9.349	7,58
	muško	4.795	3,89
	žensko	4.554	3,69
35-39	Ukupno	8.697	7,05
	muško	4.367	3,54
	žensko	4.330	3,51
40-44	Ukupno	8.111	6,57
	muško	4.128	3,34
	žensko	3.983	3,23
45-49	Ukupno	8.442	6,84
	muško	4.140	3,35
	žensko	4.302	3,49
50-54	Ukupno	9.241	7,49
	muško	4.480	3,63
	žensko	4.761	3,86
55-59	Ukupno	10.616	8,60
	muško	5.124	4,15
	žensko	5.492	4,45
60-64	Ukupno	9.134	7,40
	muško	4.276	3,46
	žensko	4.858	3,94
65-69	Ukupno	5.583	4,52
	muško	2.538	2,06
	žensko	3.045	2,47
70-74	Ukupno	5.533	4,48
	muško	2.350	1,90
	žensko	3.183	2,58
75-79	Ukupno	4.449	3,60
	muško	1.782	1,44
	žensko	2.667	2,16
80-84	Ukupno	2.505	2,03
	muško	913	0,74
	žensko	1.592	1,29
85 i više god.	Ukupno	1.094	0,89
	muško	363	0,29
	žensko	731	0,59
Punoletni	Ukupno	101.990	82,64
	muško	49.053	39,75
	žensko	52.937	42,89
Prosečna starost	Ukupno	41,6	/
	muško	40,2	/
	žensko	42,8	/

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine regionu u Srbiji 2013.

Struktura stanovništva Pančeva prema starosti, popis 2011:

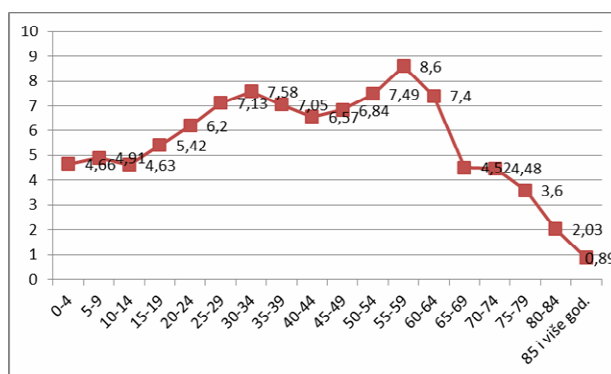

Tabela 16. Struktura stanovništva po osnovnim kontigentima - poređenje po popisima u 2002. i 2011.

	Pančevo, popis 2002		Pančevo, popis 2011	
	Broj stanovnika	Udeo u ukupnom stanovništvu (%)	Broj stanovnika	Udeo u ukupnom stanovništvu (%)
Predškolski uzrast 0-6	8.087	6	8.686	7
Školski uzrast 7-14	11.495	9	9.888	8
Radni kontigent 15-64	88.821	70	86.046	70
Stanovništvo od 65 godina i više	17.675	14	18.794	15
Punoletni 18 i više	107.580	85	100.379	81
Fertilni 15-49	32.334	26	28.678	23
Ukupno	126.078	100	123.414	100

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine regioni u Srbiji 2013.

Tabela 17. Starosni indikatori stanovništva, 2012.

	Ukupno	Muškarci	Žene
Prosečna starost (godine)	41,64	40,2	42,8
Očekivano trajanje života živorođene dece, 2010-2012	/	71,59	77,26
Indeks starenja	118,60		

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine regioni u Srbiji 2013.

4.7. Polna struktura stanovništva

Tabela 18. Polna struktura stanovništva, poređenje u okruženju, 2011.

	Broj stanovnika u Pančevu	Struktura stanovništva u Pančevu (%)	Struktura stanovništva u okrugu (%)	Struktura stanovništva u Srbiji (%)	Broj stanovnika u okrugu	Broj stanovnika u Srbiji
Muško	60.012	48,63	49,01	48,69	143.951	3.499.176
Žensko	63.402	51,37	50,99	51,31	149.779	3.687.686
Ukupno	123.414	100	100	100	293.730	7.186.862

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine regioni u Srbiji 2013.

4.8. Etnička struktura stanovništva

Tabela 19. Struktura stanovništva prema nacionalnoj pripadnosti, popis 2011.

	Pančevo		Okrug	
	Broj	Udeo u ukupnom stanovništvu (%)	Broj	Udeo u ukupnom stanovništvu (%)
Srbi	97.499	79,00	293730	77,50
Albanci	68	0,06	250	0,07
Bošnjaci	102	0,08	144	0,04
Bugari	501	0,41	757	0,20
Bunjevci	13	0,01	30	0,01

Vlasi	10	0,01	123	0,03
Goranci	84	0,07	91	0,02
Jugosloveni	586	0,47	1178	0,31
Mađari	3.422	2,77	13194	3,48
Makedonci	4.558	3,69	6548	1,73
Muslimani	414	0,34	586	0,15
Nemci	196	0,16	472	0,12
Romi	2.118	1,72	8025	2,12
Rumuni	3.173	2,57	18000	4,75
Rusi	90	0,07	184	0,05
Rusini	14	0,01	25	0,01
Slovaci	1.411	1,14	13777	3,64
Slovenci	120	0,10	358	0,09
Ukrajinci	38	0,03	84	0,02
Hrvati	880	0,71	1512	0,40
Crnogorci	529	0,43	921	0,24
Ostali	450	0,36	1615	0,43
Nisu se izjasnili	4.278	3,47	9791	2,58
Regionalna pripadnost	1.185	0,96	2977	0,79
Nepoznato	1.675	1,36	4626	1,22
Ukupno	123.414	100	293.730	100

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine regionu u Srbiji 2013.

4.9. Struktura stanovništva prema veroispovesti

Tabela 20. Struktura stanovništva prema veroispovesti, popis 2011.

	Pančevo		Okrug	
	Broj	(%)	Broj	(%)
Ukupno	123.414	100	293.730	100
Hrišćanska*:	112.838	92	268.710	92
Pravoslavna	105.546	86	236.826	81
Katolička	3.930	3	14.047	5
Protestantska	2.759	2	16.517	6
Ostale hrišćanske	52		201	
Islamska	769	1	1.310	0
Judaistička	31	0	35	0
Istočnjačke veroispovesti	47	0	70	0
Ostale veroispovesti	82	0	121	0
Agnostici	102	0	157	0
Nisu vernici	1.826	1	3.124	1
Nisu se izjasnili	5.548	5	14.353	5
Nepoznato	2.171	2	5.849	2

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine regionu u Srbiji 2013.

*Razliku do "svega" čine lica koja su se izjasnila kao hrišćani

4.10. Struktura stanovništva prema maternjem jeziku

Tabela 21. Struktura stanovništva prema maternjem jeziku, popis 2011.

	Pančevo		Okrug	
	Broj	(%)	Broj	(%)
Srpski	111.523	90,36	237.353	80,81
Albanski	74	0,06	294	0,10
Bosanski	27	0,02	46	0,02
Bugarski	201	0,16	269	0,09
Bunjevački	3	0,00	4	0,00
Vlaški	6	0,00	139	0,05
Mađarski	2.419	1,96	10.381	3,53
Makedonski	1.165	0,94	1.717	0,58
Nemački	95	0,08	222	0,08
Romski	673	0,55	4.250	1,45
Rumunski	2.844	2,30	16.748	5,70
Ruski	67	0,05	130	0,04
Rusinski	9	0,01	16	0,01
Slovački	1.115	0,90	13.508	4,60
Slovenački	40	0,03	127	0,04
Hrvatski	177	0,14	355	0,12
Crnogorski	18	0,01	51	0,02
ostali jezici	685	0,56	1.480	0,50
nisu se izjasnili	938	0,76	2.079	0,71
nepoznato	1.335	1,08	4.561	1,55
UKUPNO	123.414	100	293.730	100

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine regionu u Srbiji 2013.

4.11. Stanovništvo prema aktivnosti, polu i izvorima sredstava za život

Tabela 22. Struktura ekonomski aktivnog stanovništva koje obavlja zanimanje, prema zanimanju i polu, popis 2011.

Zanimanje	Ukupno	muško	žensko	Učešće u ukupnom broju ekonomsko aktivnog stanovništva (%)
Rukovodioci, funkcioneri, i zakonodavci	895	588	307	2,32
Stručnjaci i umetnici	5.226	2.036	3.190	13,52
Inženjeri, stručni saradnici i tehničari	8.123	4.063	4.060	21,02
Administrativni službenici	3.285	1.354	1.931	8,50
Uslužna i trgovačka zanimanja	7.482	3.178	4.304	19,36
Poljoprivrednici, šumari, ribari i srodni	1.216	1.043	173	3,15
Zanatlije i srodni	5.580	5.001	579	14,44
Rukovaoci mašinama i postrojenjima, monter i vozači	3.268	3.084	184	8,46
Jednostavna zanimanja	2.829	1.442	1.387	7,32
Vojna zanimanja	636	590	46	1,64
nepoznato	108	70	38	0,27
Ukupno:	38.648			

Izvor: Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 2011. u RS

Tabela 23. Struktura ekonomski aktivnog stanovništva koje obavlja zanimanje prema delatnosti i polu, popis 2011.

Delatnost	Ukupno	muško	žensko	Učešće u ukupnom broju ek.akt.stan. po delatnostima
Poljoprivreda,šumarstvo,ribarstvo	2.147	1.756	391	5,55
Rudarstvo	33	28	5	0,08
Prerađivačka industrija	8.282	6.269	2.013	21,43
Snabdevanje el.energijom,gasom i parom i klimatizacija	414	325	89	1,07
Snabdevanje vodom;upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanja procesa upravljanja otpada I slične aktivnosti	865	655	210	2,24
Građevinarstvo	2.240	2.016	224	5,79
Trgovina na veliko I malo I popravka motornih vozila	7.246	3.489	3757	18,75
Saobraćaj i skladištenje	2.036	1.581	455	5,27
Usluge smeštaja I ishrane	989	428	561	2,56
Informisanje I komunikacije	766	482	284	1,98
Finansijske delatnosti I delatnost osiguranja	922	264	658	2,39
Poslovanje nekretninama	61	32	29	0,16
Stručne,naučne,inovacione I tehničke delatnosti	1.402	718	684	3,63
Administrativne I pomoćne uslužne delatnosti	1.145	761	384	2,96
Državna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	3.347	1.890	1.457	8,66
Obrazovanje	2.182	521	1.661	5,65
Zdravstvena I socijalna zaštita	3.139	555	2.584	8,12
Umetnost,zabava I rekreacija	545	288	257	1,41
Ostale uslužne delatnosti	773	326	447	2,00
Delatnost domaćinstva kao poslodavca;delatnost domaćinstva koja proizvode robu I usluge za za sopstvene potrebe	14	0	14	0,04
Delatnost eksteritorijalnih organizacija I tela	14	9	5	0,04
nepoznato	86	56	30	0,22
Ukupno:	38.648	22.449	16.199	100

Izvor: Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 2011. u RS

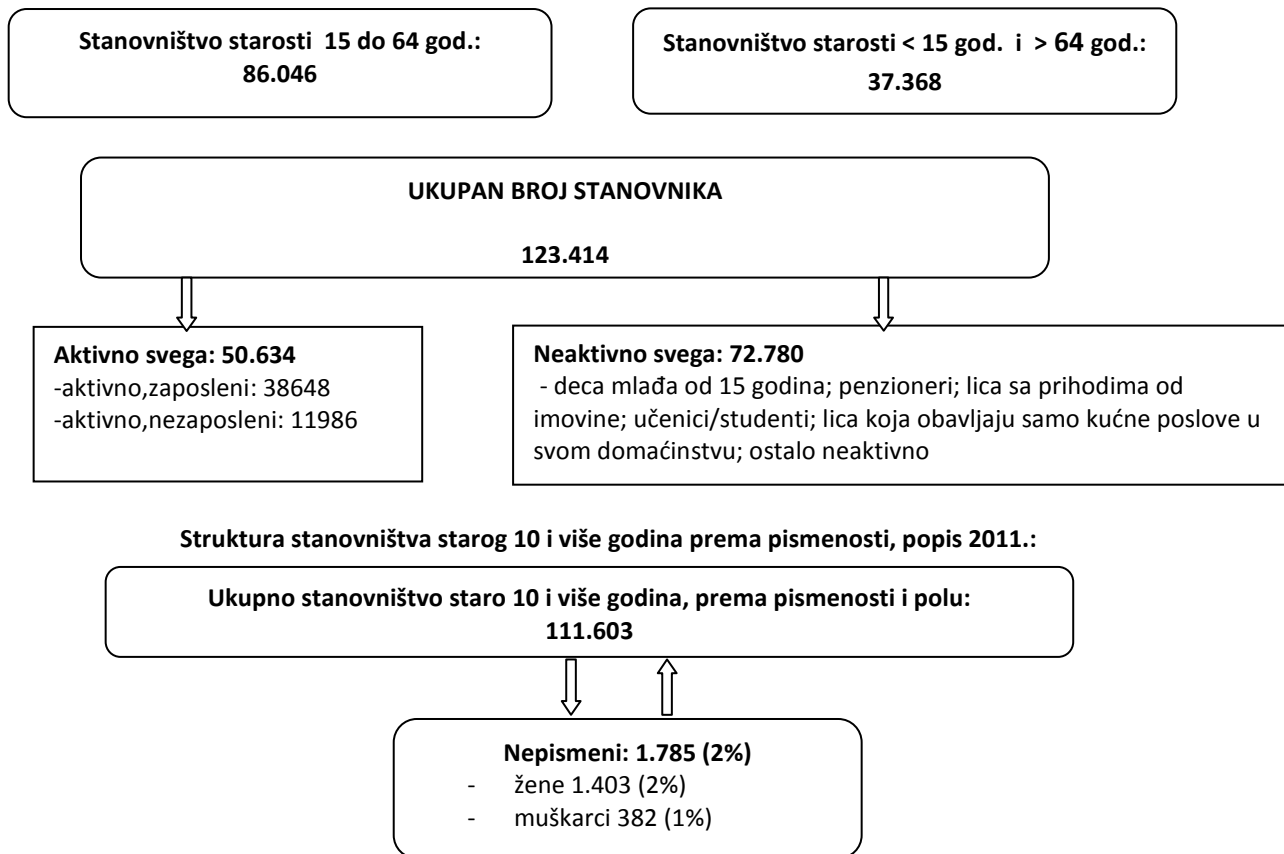
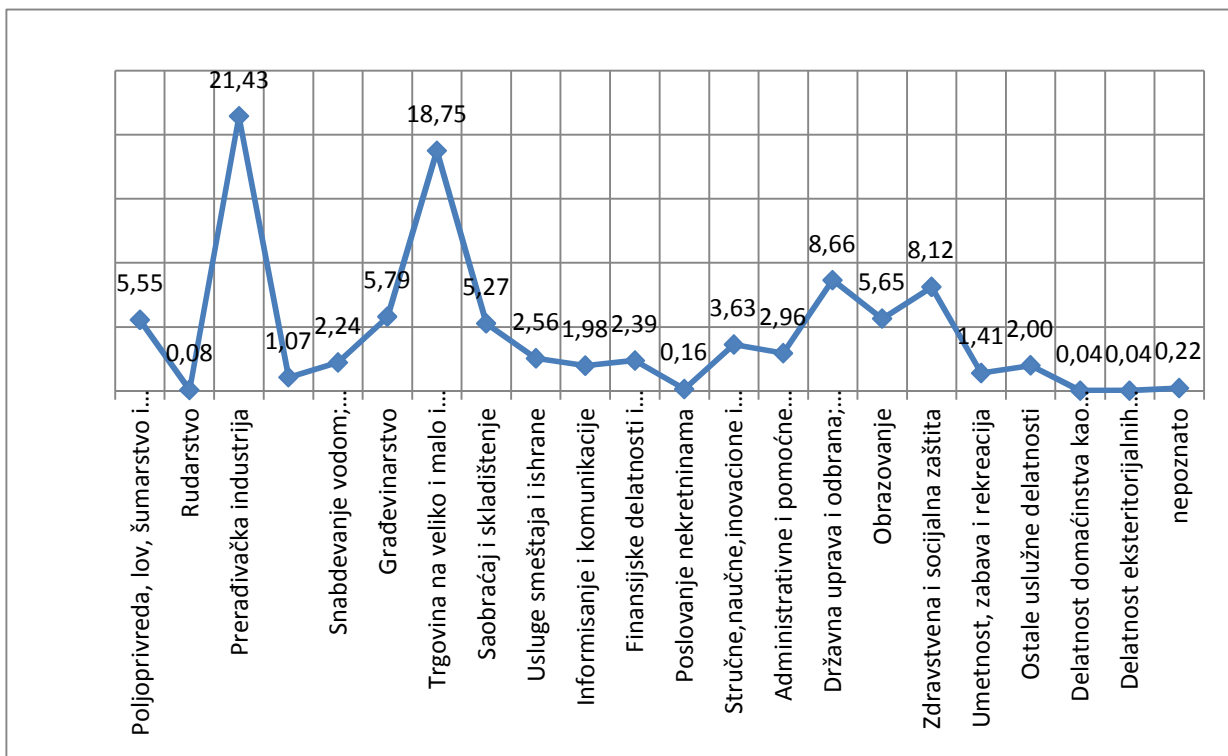
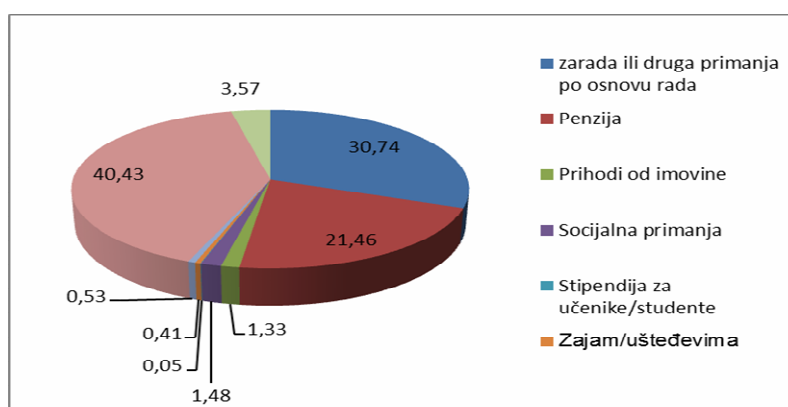

Tabela 24. Struktura stanovništva prema izvorima sredstava za život, popis 2011.

	Broj stanovnika	% učešće u ukupnom broju stanovnika
zarada ili druga primanja po osnovu rada	37.942	30,74
penzija	26.489	21,46
prihodi od imovine	1.642	1,33
socijalna primanja	1.825	1,48
stipendija za učenike/studente	62	0,05
zajam/ušteđevina	502	0,41
novčana nadoknada za nezaposlena lica	652	0,53
izdržavana lica	49.896	40,43
ostalo	4.404	3,57
Ukupno:	123.414	100

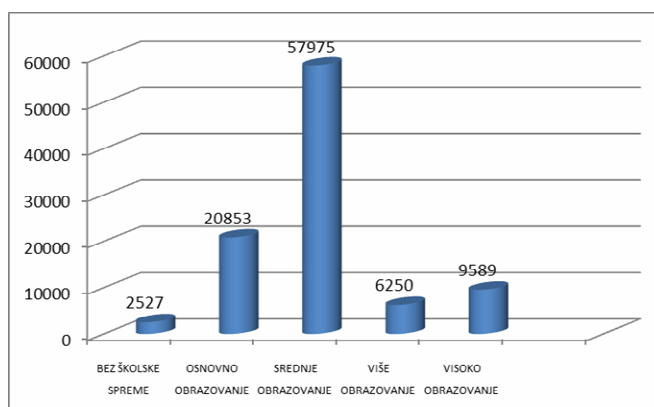

4.12. Obrazovna struktura stanovništva

4.12.1. Struktura stanovništva starog 15 i više godina prema školskoj spremi i pismenosti

Tabela 25. Struktura stanovništva starog 15 i više godina prema školskoj spremi i pismenosti, 2011.

	Vrsta školske spreme	Broj stanovnika	%
Broj stanovnika starosti 15 god. i više 105.892	bez školske spreme	2.527	2,39
	nepotpuno osnovno obrazovanje	8.479	8,01
	osnovno obrazovanje	20.853	19,69
	srednje obrazovanje – svega	57.975	54,75
	gimnazija	5.114	4,83
	srednje str.škole u trajanju od 4 godine	21.138	19,96
	srednje str.škole u trajanju 4 godine	30.498	28,80
	specijalizacija posle srednjeg obrazovanja	1.225	1,16
	više obrazovanje	6.250	5,90
	visoko obrazovanje	9.589	9,06
		nepoznato	219

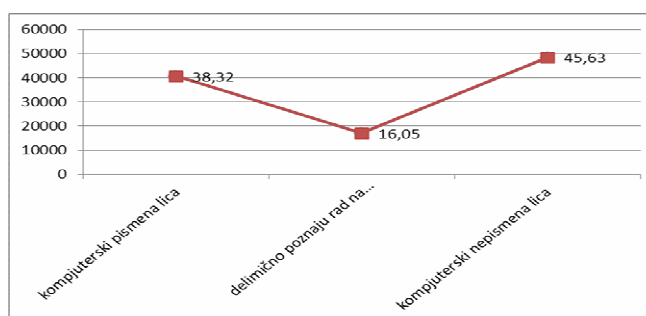
U obrazovnoj strukturi stanovništva (stanovništvo 15 i više godina) najveće učešće ima stanovništvo sa srednjim obrazovanjem (54,75%) i stanovništvo sa osnovnim obrazovanjem (19,69%), dok stanovništvo sa završenim višim obrazovanjem učestvuje sa 5,9% a sa visokim 9,06%. U ukupnom broju stanovnika (staro 15 i više godina) stanovništvo bez školske spreme učestvuje sa 2,39%.

4.12.2. Struktura stanovništva starog 15 i više godina prema kompjuterskoj pismenosti

Tabela 26. Struktura stanovništva starog 15 i više godina prema kompjuterskoj pismenosti, popis 2011.:

Stanovništvo starosti 15 god. i više - ukupno	Vrsta kompjuterske pismenosti	broj stanovnika	Učešće u ukupnom broju stanovništva 15 i više god (%)
105.892	kompjuterski pismena lica	40.576	38,32
	delimično poznaju rad na računaru	16.993	16,05
	kompjuterski nepismena lica	48.323	45,63

Izvor: Republički zavod za statistiku, baze podataka

4.12.3. Struktura stanovništva prema statusu invaliditeta

Tabela 27. Struktura stanovništva prema statusu invaliditeta, popis 2011.:

Broj stanovnika sa statusom invaliditeta Prisutan invaliditet/vrsta problema	Broj stanovnika sa invaliditetom	Učešće u ukupnom broju stanovništva (%)
sa invaliditetom: - problemi sa vidom - problemi sa sluhom - problemi sa hodom/penjanjem uz stepenice - problemi sa pamćenjem/koncentracijom - problemi sa samostalnošću - problemi sa komunikacijom	8.088	6,55%

Izvor: Republički zavod za statistiku, baze podataka

4.13. Porodice i domaćinstva

4.13.1. Porodice

Tabela 28. Struktura porodica prema tipu porodice, 2011.

	Pančevo	Udeo u ukupnom broju porodica u Pančevu (%)
Broj porodica - ukupno	36.848	100
Bračni par bez dece	9.411	25
Vanbračni par bez dece	993	3
Bračni par sa decom	18.062	49
Majka sa decom	1.705	5
Vanbračni par sa decom	5.357	14
Otac sa decom	1.320	4

Popis stanovništva, domaćinstava i stanova, 2011. u RS

Tabela 29. Struktura porodica s decom, 2011.

	Pančevo	Udeo u ukupnom broju porodica u Pančevu (%)
Broj porodica - ukupno	36.848	100
Broj porodica bez dece	10.404	28,23
Broj porodica sa decom	26.444	71,77
Broj porodica sa 1 detetom	13.932	37,81
Broj porodica sa 2 deteta	10.733	29,13
Broj porodica sa 3 deteta	1.518	4,12
Broj porodica sa 4 deteta	202	0,55
Broj porodica sa 5 i više dece	59	0,16
Prosečan broj dece u porodici	1,55	-

Popis stanovništva, domaćinstava i stanova, 2011. u RS

4.13.2. Domaćinstva

Tabela 30. Struktura domaćinstava prema broju članova, 2011.

		Broj	Udeo u ukupnom broju domaćinstava u Pančevu (%)
Domaćinstva u Pančevu	ukupno	43.144	100
	sa 1 članom	9.209	21
	2	11.038	26
	3	8.900	21
	4	8.498	20
	5	3.243	7
	6 i više	2.256	5
Prosečan broj članova domaćinstva	Pančevo	2,85	/
	Okrug	2,87	/
	Srbija	2,88	/

Popis stanovništva, domaćinstava i stanova, 2011. u RS

4.14. Migracije stanovništva

4.14.1. Doseljenici

Tabela 31. Broj doseljenika po vremenskim periodima

	Broj doseljenika u Pančevo	Udeo u odnosu na ukupan broj doseljenika u Pančevo (%)
Ukupno	58.096	100
1980 i ranije	28.956	49,84
1981-1985	3.269	5,63
1986-1990	3.046	5,24
1991-1995	6.949	11,96
1996-2000	4.491	7,73
2001-2005	4.035	6,95
2006- i kasnije	5.457	9,39
nepoznata godina	1.893	3,26

Popis stanovništva, domaćinstava i stanova, 2011. u RS

Tabela 32. Struktura doseljenika prema području sa kojeg su doseljeni, 1940 - 2011.

	Pančevo	Udeo u ukupnom broju doseljenika u Pančevo (%)
Doseljenici - ukupno	116.179	100
Srbije - ukupno	40.270	34,66
drugog naselja iste opštine	8.987	7,74
iz druge opštine	8.162	7,03
iz druge oblasti	23.121	19,90
drugih zemalja - ukupno	17.813	15,33
Bosne i Hercegovine	5.813	5,00
Makedonije	3.085	2,66
Slovenije	171	0,15
Hrvatske	6.230	5,36
Crne Gore	864	0,74
iz ostalih zemalja	1.650	1,42
Doseljenici iz: nepoznato	13	0,01

Popis stanovništva, domaćinstava i stanova, 2011. u RS

4.14.2. Dnevne migracije

Tabela 33. Dnevne migracije prema tipu migranata, 2011.

	Pančevo	Udeo u ukupnom broju dnevnih migranata (%)
Dnevni migranti - ukupno	39.394	100
ukupno	13.966	35,45
u okviru iste opštine	6.830	17,34
u drugoj oblasti	377	0,96
Dnevni migranti koji obavljaju zanimanje	6.735	17,10
u drugoj opštini	24	0,06
u stranoj državi		
ukupno	5.731	14,55
u istoj oblasti-u okviru iste opštine	1.763	4,48
u istoj oblasti-u drugoj opštini	219	0,55
Dnevni migranti koji se školuju	3.739	9,49
u drugoj oblasti	10	0,02
u stranoj državi		

Popis stanovništva, domaćinstava i stanova, 2011. u RS

5. STAMBENI RESURSI

5.1. Stambena statistika

Tabela 34. Stambena statistika, u 2012. godini

2012. godina	Broj završenih stanova	Broj završenih stanova-površina (m ²)	Broj nezavršenih stanova
Stanovi - ukupno	124	8.111	343
Privatna svojina	87	6.057	7
Izgrađeni stanovi na 1000 stanovnika	1		

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u RS 2013.

Prema podacima RZS-a o broju završenih stanova - u 2011. godini kada je broj istih bio 469, ukupne površine 31061 m², u 2012. godini je došlo do smanjenja broja završenih stanova za 73,56%. Prosečna veličina izgrađenog stana u 2011. bila je 66,29m², a u 2012. 65,41m².

Tabela 35. Stambena statistika - poređenje

Stambena izgradnja, 2012.	Pančevo	Srbija
Broj stanova – ukupno	50.089	3.231.931
Površina stanova – ukupno (m ²)	3.699.335	230.518.414
Broj završenih stanova	124	15.223
Broj nezavršenih stanova	343	17.346
Ukupna površina završenih stanova (m ²)	8.111	945.145
Prosečna površina završenih stanova (m ²)	65,41	62,08
Broj izgrađenih stanova na 1000 stanovnika	1	2,1

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u RS 2013., baza podataka

Tabela 36. Uporedni pregled broja nastanjenih stanova po popisima

		1971	1981	1991	2002	2011
Broj nastanjenih stanova u Pančevu		30.966	39.155	41.888	44.952	42.072
Pančevo	broj stanova na 100 stanovnika	28,0	31,6	34,2	35,4	34,1
	porast broja stanova u odnosu na prethodnu godinu (%)	/	26,45	6,98	7,31	-6,41

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u RS 2013.

Tabela 37. Struktura nastanjenih stanova , popis 2011.

	Broj	Površina (m ²)	Udeo broja nastanjenih u ukupnom broju stanova u Pančevu (%)
Ukupan broj nastanjenih stanova	42.072	3.167.188	100
gradska naselja	32.237		76,62
ostalo	9.835		23,38

Izvor: Republički zavod za statistiku, baza podataka

Tabela 38. Struktura nastanjenih stanova prema broju domaćinstava i lica, popis 2011.

		Pančevo	Udeo u ukupnom broju stanova u opštini (%)
Nastanjeni stanovi - ukupno		42.072	100
Stanovi u kojima stanuje	1 domaćinstvo	41.314	98,20
	2 domaćinstva	695	1,65
	3 domaćinstva	63	0,15
	1 lice	8.787	20,89
	2	10.531	25,03
	3	8.593	20,42
	4	8.239	19,58
	5	3.331	7,92
	6	1.721	4,09
7 i više lica	870	2,07	

Izvor: Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 2011. u Republici Srbiji

Tabela 39. Struktura nastanjenih stanova prema broju soba i domaćinstava, popis 2011.

	Pančevo	Površina stanova u m ²	Stanovi sa		
			1 domaćinstvo	2 domaćinstva	3 i više domaćinstava
Nastanjeni stanovi - ukupno	42.072	3.167.188	41.314	695	63
1 - sobni	812	22.954	805	6	1
2 - sobni	5.081	201.086	5.043	36	2
3 - sobni	16.219	973.584	16.022	186	11
4 - sobni	11.501	922.740	11.279	208	14
5 - sobni i veći	8.459	1.046.824	8.165	259	35

Izvor: Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 2011. u Republici Srbiji

Tabela 40. Struktura nastanjenih stanova prema broju lica, popis 2011.

	Pančevo	Površina stanova u m ²	Stanovi sa:						
			1 licem	2	3	4	5	6	7 i više lica
Nastanjeni stanovi - ukupno	42.072	3.167.188	8.787	10.531	8.593	8.239	3.331	1.721	870
1 - sobni	812	22.954	420	202	88	62	18	11	11
2 - sobni	5.081	201.086	2.165	1.466	734	482	142	58	34
3 - sobni	16.219	973.584	3.900	4.747	3.492	2.751	838	357	134
4 - sobni	11.501	922.740	1.593	2.707	2.680	2.748	1.077	469	227
5 - sobni i veći	8.459	1.046.824	709	1.409	1.599	2.196	1.256	826	464

Izvor: Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 2011. u Republici Srbiji

Tabela 41. Stanovi prema opremljenosti i instalacijama i osnovu korišćenja, 2011.

	Ukupno	Stanovi sa instalacijama (broj stanova)							gasovoda	Stanovi bez instalacija
		vodovoda			kanalizacije		el.energi je	centralno/etažnog grejanja		
		vodovoda	seoski/mesni vodovod	hidrofor i sl.	javna	septička jama				
Stanovi – ukupno	50.089	47.379 (94,58%)	345	1.019	27.449 (54,80%)	21.244	49.822 (99,46%)	24.465 (48,84%)	7.211 (14,4%)	175
nastanjeni	42.072	41.069	264	441	24.010	17.765	42.056	21.376	6.643	16
nenastanjeni	6.497	5.644	61	270	3.329	2.644	6.316	2.841	515	147
koji se koriste povremeno	1.430	585	20	303	104	805	1.360	197	41	12
koji se koriste samo za obavljanje delatnosti	90	81	-	5	56	30	90	51	12	-

Izvor: Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 2011. u Republici Srbiji

5.2. Stambena izgradnja

Tabela 42. Struktura stanova prema godini izgradnje

		Pančevo	Udeo u ukupnom broju stanova u Pančevu (%)
Stanovi - ukupno		50.089	100
Stanovi izgrađeni	do 1918. godine	3.647	7,28
	1919-1945	3.217	6,42
	1946-1960	3.873	7,73
	1961-1970	8.676	17,32
	1971-1980	11.106	22,17
	1981-1990	11.144	22,25
	1991-2000	3.918	7,82
	2001-2005	1.965	3,92
Stanovi izgrađeni	2006 i više	2.543	5,09

Izvor: Republički zavod za statistiku, baza podataka

Tabela 43. Vrednost izvedenih građevinskih radova, stambena izgradnja, 2012.

	Pančevo (u 000 din.)	Udeo u vrednosti svih građevinskih radova (%)
Vrednost izvedenih građevinskih radova - ukupno	7.248.038	/
Stambena izgradnja - ukupno	290.149	100
Stambena izgradnja u privatnoj svojini	80.635	27,79
Stambena izgradnja u ostalim oblicima svojine	209.514	72,21

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regionu u RS 2013.

Prema podacima iz baze podataka RZS-a, vrednost izvedenih građevinskih radova u 2011. godini je iznosila 6.055.177 dinara, što znači da je u 2012. godini vrednost tih radova porasla za manje od 20 %.

5.3. Cene na tržištu

44. Cene stanova na tržištu* u Pančevu, 2014.

Veličina stambene jedinice	Lokacija	Cena (din/m ²)*
Garsonjera	centar	
	periferija	
Jednosobni	centar	
	periferija	
Dvosobni	centar	
	periferija	
Trosobni	centar	
	periferija	
Preko tri sobe	centar	
	periferija	

*Cene izgradnje stanova variraju u zavisnosti od veličine objekta, godine izgradnje i dodatnih sadržaja.

Tabela 45. Cene stanova novogradnje u Pančevu, od 2011.

Pančevo	2011	2012	2013/II polugodište
Prosečna površina stanova (m ²)	63	57	61
Prosečna cena stana (din/m ²)*	88.807	88.985	87.805
Cena građevinskog zemljišta (din/m ²)	9.591	8.369	7.913
Cena građenja (din/m ²)	69.365	72.923	73.788
Ostali troškovi (din/m ²)	9.851	7.693	6.103

Izvor: Republički zavod za statistiku, baza podataka

Tabela 46. Cene stanova novogradnje – poređenje, II polugodište 2013.

	Pančevo (din)	Beogradski region (din)	Srbija (din)
Prosečna površina stanova (m ²)	61	59	54
Prosečna cena stana (din/m ²)*	87.805	166.497	127.884
Cena građevinskog zemljišta (din/m ²)	7.913	44.229	30.977
Cena građenja (din/m ²)	73.788	103.389	78.938
Ostali troškovi (din/m ²)	6.103	18.879	17.968

Izvor: Republički zavod za statistiku, baza podataka

6. PRIVREDA

Kada želimo da predstavimo privredu grada Pančeva treba istaći da je to grad sa veoma dugom tradicijom zanatstva i industrijskom proizvodnjom. Zanatsku proizvodnju polako zauzimaju mala i srednja preduzeća koja predstavljaju okosnicu razvoja.

Privreda južnog Banata spada u red najrazvijenijih u Srbiji, pre svega zbog svoje izvozne orijentacije. Poslovanje sa inostranim partnerima ovde je višedecenijska tradicija i zbog toga preduzeća sa ovog područja već godinama imaju suficit u spoljnotrgovinskom poslovanju. Bazna orijentacija ovdašnjeg uvoza zasnovana je na kupovini sirovina, mašina i opreme, dakle svega onog što služi za dalju proizvodnju i nove izvozne poslove. Najveći izvoznik je HIP-Petrohemija AD.

Grad Pančevo ima dugu *tradiciju privrede* i zanatstva koje se prvi put pominje pre više od 850 godina. Mnoge institucije biznisa imaju svoju dugu tradiciju, kao što su Udruženje zanatlija, osnovano 1887. godina, mada zanatstvo na ovim prostorima datira od 1795. godine. Najstarija pivara u ovom delu Evrope, osnovana još daleke 1722. godine. Krajem 19. veka izgrađena je, prva na ovim prostorima, fabrika za mokru preradu kukuruza, danas poznata kao *Skrobara*. Na samom početku 20. veka počela je da radi i fabrika pamučnog prediva. Pančevo je od 1905. godine i sajamski grad, a najpoznatiji guverner Narodne banke Srbije bio je Đorđe Vajfert iz Pančeva.

Drugi talas industrijalizacije Pančeva je period između dva svetska rata, kada su izgrađene fabrike za proizvodnju stakla, aviona, pamuka i nameštaja. Za Pančevo su posebno bile značajne Fabrika sijalica „Tesla” (1931), Fabrika ravnog stakla (1932) i Fabrika aviona „Utva” (1937).

Treći i najznačajniji talas razvoja industrije Pančeva (praćen zanemarenim tretmanom poljoprivrede) bio je zastupljen tokom šezdesetih i sedamdesetih godina prošlog veka, kada dolazi do izgradnje velikih industrijskih postrojenja (pre svega se misli na tri velike fabrike: „Rafineriju”, „Azotaru” i „Petrohemiju”) u tzv. južnoj industrijskoj zoni grada.

Takođe je došlo do značajne modernizacije postojećih fabrika kroz izgradnju dodatnih kapaciteta i/ili uvođenje novih tehnologija (slučaj kod staklare i pivare). Tokom osamdesetih godina napravljene su fabrike metalnog kompleksa i nekoliko postrojenja za preradu hrane.

Prvi veći udar industrija u Pančevu je doživela uvođenjem ekonomskog embarga početkom 90-ih godina prošlog veka kada su izvozno orijentisana preduzeća pretrpela velike štete, a najznačajnije je to što je izgubljen korak u razvoju, jer su se u to vreme u zemljama u okruženju, u procesu tranzicije sa značajnim učešćem stranog kapitala, razvijali slični proizvodni kapaciteti sa modernijom tehnologijom, te se po ukidanju embarga pored nedostatka obrtnog kapitala pojavio i nedostatak tržišta.

U periodu tranzicije, koja u Pančevu još nije završena, nestali su veliki privredni kolektivi pre svega u oblasti metalske, metaloprerađivačke industrije, prerade nemetala, tekstilne industrije, kože i obuće, drvne industrije. U toku tranzicije, na bazi industrijske tradicije u Pančevu, formiran je značajan broj preduzeća – privrednih društava u domenu srednjih, malih i mikro privrednih subjekata.

Industrija Pančeva bez obzira na sve teškoće kroz koje je prošla i dalje ima perspektivu razvoja pre svega zahvaljujući geo-strateškom položaju - blizini Beograda, mogućnostima Dunava kao glavne transferzale Evropske Unije, tradiciji proizvodnje i velikom broju kvalifikovanih radnika.

Stanje u privredi

Na osnovu kriterijuma utvrđenih Uredbom o nomenklaturi statističkih teritorijalnih jedinica, Južnobanatski upravni okrug je jedan od sedam oblasti nivoa NSTJ3 u regionu Vojvodine. Prema Uredbi o utvrđivanju jedinstvene liste razvijenosti regiona i jedinica lokalne samouprave za 2013. godinu, Pančevo pripada prvoj grupi od 23 lokalne samouprave čiji je stepen razvijenosti iznad republičkog proseka.

Na prostoru Grada (18% teritorije Južnog Banata) živi 42% ukupnog stanovništva, a radi blizu oko 51% zaposlenih u Okrugu. Zarade u Pančevu su iznad republičkog i pokrajinskog proseka, iznad proseka Okruga i oko 1,9 puta više nego u opštini Plandište.

U Pančevu se u periodu 2008-2012. godine broj nezaposlenih povećao za 1.338 lica. Nezaposlenost je ključni ekonomski i socijalni problem u svim područjima Republike. Najveće učešće u registrovanoj nezaposlenosti imaju mladi (od 25 do 29 godina), sa preko 13%. U proseku se na posao čeka od jedne do dve godine. Najviše nezaposlenih ima IV (30,9%) i I stepen stručne spreme (29,5%), a diplomci čine 6,7%.

Analiza privrednih kretanja u periodu 2008-2012. godine pokazuje da se broj aktivnih pravnih lica smanjio sa 2.988, koliko ih je bilo u 2008. na 1.621 u 2012. godini, a broj zaposlenih za deset hiljada u periodu od 4 godine.

Na teritoriji Južnog Banata Prema podacima Agencije za privredne registre, najveći broj preduzeća koncentrisan je u gradu Pančevu – oko 53%, dok je najmanji broj preduzeća u Plandištu – 2,7%. Najveći deo prihoda generišu preduzeća koja posluju u Pančevu (52% u 2010. godini, odnosno 47% u 2012. godini), dok je najniža vrednost ovog pokazatelja u Beloj Crkvi – oko 2% u 2010. godini.

Zarade su imale nominalan rast od 24%.

Pančevo danas odlikuje diverzifikovana privredna struktura, čiji su nosioci industrija i poljoprivreda. U ukupnoj strukturi privredne proizvodnje, odmah posle poljoprivrede, dominantnu ulogu ima hemijska industrija. Kada je reč o strukturi privrede treba naglasiti da postoji nekoliko veoma razvijenih grana. Pre svega to su poljoprivreda i prerađivačka industrija. Za to postoji i dobar osnov, plodne njive, a ukupna poljoprivredna površina u regionu je oko 63.731,2 ha, od čega su oranice i bašte 52.034 ha (popis poljoprivrede 2012.).

Jedna od najvećih srpskih fabrika HIP-Petrohemija AD u restrukturiranju, petrohemijska industrija, ostvaruje najviše deviznog priliva.

Trenutno na teritoriji grada Pančeva posluje oko 1700 preduzeća i oko 5.300 preduzetnika.

Najvažnije komponente ekonomskog razvoja u Pančevu su:

- Bazna hemijska industrija
- Prerađivačka hemijska industrija
- Prerada nafte i naftnih derivata
- Metalska i elektroindustrija
- Prehrambeno-prerađivačka industrija
- Prerada nemetalnih minerala
- Industrija kože, obuće i tekstila
- Industrija građevinskog materijala

Ekonomska kretanja

U najnovijem Izveštaju o konkurentnosti 2013 – 2014, kojim je obuhvaćeno 148 zemalja (četiri više nego u prethodnom izveštaju), Srbija zauzima 101. poziciju i sa BDP po stanovniku od 4.943 USD nalazi se na začelju grupe od 31 zemlje. Kako je svoj rang pogoršala za 6 pozicija, Srbija je u 2013. godini najnekonkurentnija zemlja na evropskom kontinentu.

Srbija beleži oscilirajuće kretanje na skali konkurentnosti, napredak do 2008. godine, a zatim razdoblje od 2009-2013. koje karakteriše kontinuirana inertnost u donošenju strateških programa i sprovođenju suštinskih reformi koje bi pokrenule privrednu aktivnost i zaustavile porast nezaposlenosti.

Realni rast BDP, u cenama prethodne godine, prema fleš proceni Republičkog zavoda za statistiku je u trećem kvartalu 2013. godine, u odnosu na isti period prethodne godine, iznosio 3,2%. U prethodna dva kvartala, BDP je beležio realan rast od 2,7% i 0,2%.

Potrošačke cene u septembru 2013. godine su ostale nepromenjene, međugodišnja inflacija je smanjena na 4,9%, vrativši se u granice dozvoljenog odstupanja od cilja. Najveći uticaj na pad međugodišnje inflacije imali su, osim visoke baze iz prethodne godine, sledeći faktori mere monetarne politike, pad cena primarnih poljoprivrednih proizvoda, niska agregatna tražnja i relativna stabilnost kursa dinara.

6.1. Privredna struktura po delatnostima

Tabela 47. Broj preduzeća po delatnostima i veličini, 2013.

	Broj preduzeća*				Udeo u ukupnom broju preduzeća istog sektora (%)			Udeo u ukupnom broju preduzeća (%)
	velika	srednja	mala	ukupno	velika	srednja	mala	
Preduzeća - ukupno	11	37	1.195	1.243	0,88	2,98	96,14	100
Poljoprivreda, lov, šumarstvo i ribarstvo	3	2	27	32	9,37	6,25	84,38	2,57
Rudarstvo	0	0	1	1	0	0	100	0,08
Prerađivačka industrija	6	13	229	248	2,42	5,24	92,34	19,95

Snabdevanje el.energijom, gasom i parom i klimatizacija	0	0	5	5	0	0	100	0,40
Snabdevanje vodom; upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanja procesa upravljanja otpada i slične aktivnosti	0	3	11	14	0	21,43	78,57	1,13
Građevinarstvo	1	3	96	100	1	3	96	8,05
Trgovina na veliko i malo i popravka motornih vozila	1	13	520	534	0,19	2,43	97,38	42,96
Saobraćaj i skladištenje	0	3	59	62	0	4,84	95,16	4,99
Usluge smeštaja i ishrane	0	0	25	25	0	0	100	2,01
Informisanje i komunikacije	0	0	41	41	0	0	100	3,30
Finansijske delatnosti i delatnost osiguranja	0	0	5	5	0	0	100	0,40
Poslovanje nekretninama	0	0	2	2	0	0	100	0,16
Stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti	0	0	122	122	0	0	100	9,81
Administrativne i pomoćne uslužne delatnosti	0	0	28	28	0	0	100	2,25
Državna uprava i obavezno socijalno osiguranje	0	0	0	0	0	0	0	0
Obrazovanje	0	0	11	11	0	0	100	0,88
Zdravstvena i socijalna zaštita	0	0	1	1	0	0	100	0,08
Umetnost, zabava i rekreacija	0	0	0	0	0	0	0,00	0
Ostale uslužne delatnosti	0	0	12	12	0	0	100	0,97

Izvor: Interna procena Odeljenja za LER, po podacima skinutim sa sajta APR-a

*Podaci se odnose samo na preduzeća koja su registrovana u Pančevu, na dan 31.12.2013. godine

Iz priloženog se može zaključiti da se u ukupnom broju preduzeća registrovanih na teritoriji grada Pančeva 96,14% odnosi na preduzeća koja su svrstana kao mala, 2,98% na srednja i 0,88% na velika preduzeća. Ako posmatramo ukupan broj preduzeća po delatnostima možemo zaključiti da je najveći broj registrovanih preduzeća u oblasti trgovine na veliko i malo i popravka motornih vozila (42,96%), prerađivačke industrije (19,95%) i građevinarstva (8,05%).

Tabela 48. Broj zaposlenih po sektorima delatnosti i veličini preduzeća, 2013.
(bez privatnih preduzetnika i zaposlenih kod njih)!

	Broj zaposlenih u preduzećima*				Udeo u ukupnom broju zaposlenih istog sektora (%)			Udeo u ukupnom broju zaposlenih (%)
	velika	srednja	mala	ukupno	velika	srednja	mala	
Zaposleni - ukupno	3.991	2.006	4.661	10.658	37,45	18,82	43,73	100
Poljoprivreda, lov, šumarstvo i ribarstvo	258	116	173	547	47,17	21,21	31,63	5,13
Rudarstvo	0	0	2	2	0	0	100	0,02
Prerađivačka industrija	3.487	1.174	1.252	5.913	58,97	19,85	21,17	55,48
Snabdevanje el.energijom, gasom i parom i klimatizacija	0	0	3	3	0	0	100	0,03
Snabdevanje vodom; upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanja procesa upravljanja otpada i slične aktivnosti	0	28	89	117	0	23,93	76,07	1,10
Građevinarstvo	214	198	524	936	22,86	21,15	55,98	8,78
Trgovina na veliko i malo i popravka motornih vozila	32	297	1.344	1.673	1,91	17,75	80,33	15,70
Saobraćaj i skladištenje	0	193	220	413	0	46,73	53,27	3,88
Usluge smeštaja i ishrane	0	0	126	126	0	0	100	1,18
Informisanje i komunikacije	0	0	170	170	0	0	100	1,60
Finansijske delatnosti i delatnost osiguranja	0	0	3	3	0	0	100	0,03
Poslovanje nekretninama	0	0	3	3	0	0	100	0,03
Stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti	0	0	468	468	0	0	100	4,39
Administrativne i pomoćne uslužne delatnosti	0	0	192	192	0	0	100	1,80
Državna uprava i obavezno socijalno osiguranje	0	0	0	0	0	0	0	0,00
Obrazovanje	0	0	39	39	0	0	100	0,37
Zdravstvena i socijalna zaštita	0	0	12	12	0	0	100	0,11
Umetnost, zabava i rekreacija	0	0	0	0	0	0	0	0,00
Ostale uslužne delatnosti	0	0	41	41	0	0	100	0,37

Izvor: Interna procena Odeljenja za LER, po podacima o zaposlenim na teritoriji grada Pančeva

* Podaci se odnose samo na zaposlene koja su registrovana u Pančevu, na dan 31.12.2013. god

Iz priloženog se može zaključiti da je najveći broj zaposlenih u sektoru trgovine na veliko i malo i popravke motornih vozila (42,96%), prerađivačkoj industriji (19,95%) i građevinarstvu (8,05%).

Tabela 49. Struktura aktivnog stanovništva koje obavlja zanimanje po delatnostima, prosek 2012.

	Pančevo	Udeo u ukupnom broju aktivnog stanovništva (%)
Aktivno stanovništvo - ukupno	21.473	100
Poljoprivreda, lov, šumarstvo i ribarstvo	715	3,33
Rudarstvo	86	0,40
Prerađivačka industrija	7.092	33,03
Snabdevanje el.energijom, gasom i parom i klimatizacija	383	1,78
Snabdevanje vodom; upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanja procesa upravljanja otpada i slične aktivnosti	777	3,62
Građevinarstvo	1.109	5,16
Trgovina na veliko i malo i popravka motornih vozila	1.995	9,29
Saobraćaj i skladištenje	1.407	6,55
Usluge smeštaja i ishrane	78	0,36
Informisanje i komunikacije	456	2,12
Finansijske delatnosti i delatnost osiguranja	431	2,01
Poslovanje nekretninama	1	0,00
Stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti	456	2,12
Administrativne i pomoćne uslužne delatnosti	543	2,53
Državna uprava i obavezno socijalno osiguranje	1.102	5,13
Obrazovanje	1.939	9,03
Zdravstvena i socijalna zaštita	2.589	12,06
Umetnost, zabava i rekreacija	223	1,04
Ostale uslužne delatnosti	91	0,42

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u RS, 2013.

6.2. Preduzeća u restrukturiranju

Tabela 50. Preduzeća u restrukturiranju, krajem 2013. godine

R.br.	Naziv preduzeća u restrukturiranju	Mesto	Delatnost	Pravni status	Broj zaposlenih (sa stanjem 03.03.2014.god.)
1	„VOJVODINA - u restrukturiranju“	Starčevo	Gajenje ostalih jednogodišnjih i dvogodišnjih biljaka	društveno preduzeće	65
2	„DOLOVO - u restrukturiranju“	Dolovo	Gajenje ostalih jednogodišnjih i dvogodišnjih biljaka	akcionarsko društvo	39
3	„OMOLJICA - u restrukturiranju“	Omoljica	Gajenje žita (osim pirinča), leguminoza i uljarica	akcionarsko društvo	33
4	„SEME TAMIŠ - u restrukturiranju“	Pančevo	Uslužne delatnosti u gajenju useva i zasada	akcionarsko društvo	33
5	„HIP PETROHEMIJA – u restrukturiranju“	Pančevo	Proizvodnja plastičnih masa u primarnim oblicima	akcionarsko društvo	1780
6	„INDUSTRIJA STAKLA – u restrukturiranju“	Pančevo	Oblikovanje i obrada ravnog stakla	društveno preduzeće	198
7	„DOO UTVA AVIO INDUSTRIJA – u restrukturiranju“	Pančevo	Proizvodnja vazdušnih i svemirskih letelica i odgovarajuće opreme	društvo sa ograničenom odgovornošću	269
UKUPNO:					2417

Izvor: Agencija za privatizaciju

6.3. Preduzeća u stečajnom postupku

Tabela 51. Preduzeća u stečajnom postupku, krajem 2013. godine

R.br.	Naziv preduzeća u stečaju	Delatnost	Datum pokretanja stečajnog postupka	Broj zaposlenih (sa stanjem 03.03.2014.god.)
1	Društveno preduzeće za trgovinu na veliko i malo "TRGOPRODUKT"	Ostala trgovina na malo u nespecijalizovanim prodavnicama	11.06. 2010.	213
2	Društveno preduzeće za izgradnju vodovoda i kanalizacije VODOVOD - OPERATIVA	zgradnja stambenih i nestambenih zgrada	11.11.2011.	
3	HIP DRUŠTVENA ISHRANA - u stečaju	Ostale usluge pripremanja i posluživanja hrane	06.07.2010.	
4	Društveno transportno preduzeće "AUTOPREVOZ"	Drumski prevoz tereta	23.05. 2007.	15
5	Društveno preduzeće za proizvodnju UTVA-STIN	Proizvodnja metalnih konstrukcija i delova konstrukcija	28.09. 2011.	4
6	Preduzeće u društvenoj svojini za preradu voća i povrća "TAMIŠ HLADNJAČA"	Ostala prerada i konzervisanje voća i povrća	08.05. 2012.	49
7	Društveno preduzeće za pretovar i uskladištenje robe "TRANSPORTPANČEVO" sa p.o.	Manipulacija teretom	09.07.2007.	14
8	Društveno preduzeće "UTVA ALUMINIJUM"	Proizvodnja metalnih konstrukcija i delova konstrukcija	11.01. 2008.	45
9	DOO "TERMOMONT" sa P.O u stečaju	Ostali instalacioni radovi u građevinarstvu	27.12. 2011.	23
10	Preduzeće u društvenoj svojini za ugostiteljstvo "UTVA - RADNIK"	Ostale usluge pripremanja i posluživanja hrane	12.03.2010.	45
11	SLOBODA DUP	Usluge pripremanja i osluživanja pića	16.09.2009.	228
12	TAMIŠ MEHANIZACIJA	Trgovina automobilima i lakim motornim vozilima	25.08.2010.	34
13	Akcionarsko društvo za inženjering "PANPROJEKT"	Konsultantske aktivnosti u vezi s poslovanjem i ostalim upravljanjem	07.09. 2009.	60
14	"HIP RAZVOJ I INŽENJERING" u stečaju	Konsultantske aktivnosti u vezi s poslovanjem i ostalim upravljanjem	26.05.2011.	22
15	"Fudbalski Klub Dinamo" u stečaju	Delatnosti strukovnih udruženja	06.07.2010.	
16	"JABUKA DPP"- u stečaju	Gajenje žita (osim pirinča), leguminoza i uljarica		68
17	BUDUĆNOST - BANATSKO	Gajenje žita (osim pirinča),		31

	NOVO SELO u stečaju	leguminoza i uljarica		
18	Akcionarsko društvo industrija obuće "PANČEVO"	Proizvodnja obuće	23.05. 2007.	286
19	"MINEL PREHRAMBENA OPREMA"	Proizvodnja mašina za industriju hrane, pića i duvana	23.06. 2010.	66
20	STEČAJNA MASA - AD KLUPKO iz Pančeva	Razrada građevinskih projekata	08.05. 2002.	
UKUPNO:				1203

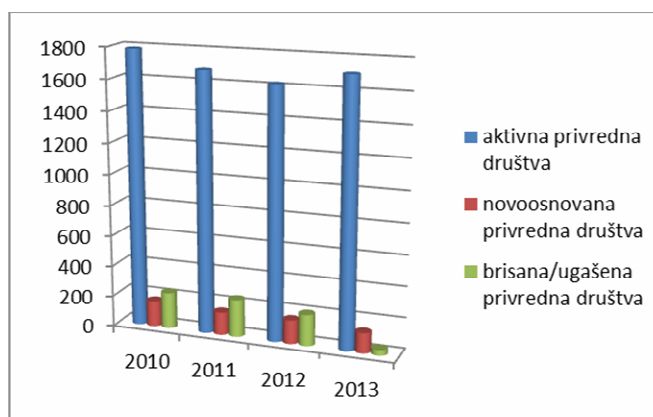
Izvor: Agencija za privatizaciju

6.4. Analiza privrednih društava

Tabela 52. Struktura privrednih društava, po godinama

	2010	2011	2012	2013
aktivna	1.787	1.680	1.621	1.707
novoosnovana	167	148	155	132
brisana/ugašena	234	243	203	37

Izvor: Agencija za privredne registre, Mapa registra, Registar privrednih društava

U privredi Južnog Banata izražena je koncentracija privredne aktivnosti u Pančevu u kome posluje oko 52% privrednih društava u Južnom Banatu i u njima je zaposleno 51% ukupno zaposlenih u Južnom Banatu. Privredna društva koja posluju u Pančevu generišu 52% poslovnih prihoda u 2010. i 2011. godini, dok je u 2012. godini ovo učešće smanjeno na 47% poslovnih prihoda privrednih društava Južnog Banata. Nesiguran poslovni ambijent uslovio je usporeno osnivanje novih privrednih društava, pa je broj novoosnovanih privrednih društava u 2013. godini, u poređenju sa 2010. godinom, manji za oko 20%.

Tabela 53. Finansijske performanse privrednih društava, po godinama

	2010	2011	2012
Broj privrednih društava-PANČEVO	1.470	1.422	1.403
Broj zaposlenih	13.945	12.631	12.647
Poslovni prihodi	98.039.240	115.184.932	104.722.995
Neto dobitak	3.139.290	3.648.873	3.959.001
Broj priv.društava sa neto dobitkom	842	852	900
Neto gubitak	13.328.414	27.021.510	14.303.799
Broj priv.društava sa neto gubitkom	546	485	424
Ukupna sredstva	133.333.416	157.329.101	180.602.514

Kapital	33.842.665	33.947.881	36.437.509
Kumulirani gubitak	52.717.932	80.722.649	94.341.736
Broj priv.društava sa gubitkom do visine kapitala	650	587	521
Broj priv.društava sa gubitkom iznad visine kapitala	420	413	378

Izvor: Agencija za privredne registre, Registar finansijskih izveštaja, stanje 31.12.2012.

Kretanje broja privrednih društava i preduzetnika po godinama – 2010 , 2011 , 2012 i 2013

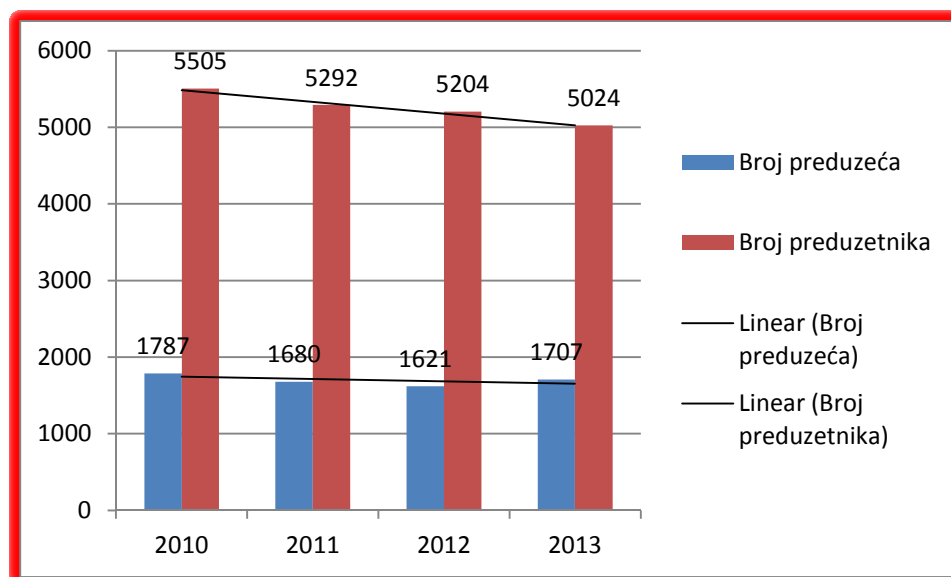

Tabela 54. Nelikvidnost privrednih društava- broj prema danima nelikvidnosti

	2010	2011	2012	2013
do 30 dana	127	127	95	103
od 31-60 dana	24	36	32	27
61-180	75	145	56	63
preko 180 dana	488	379	398	388

Komentar: Može se zaključiti da je u periodu 2010-2013 godine najveći broj privrednih društava u skali nelikvidnosti preko 180 dana.

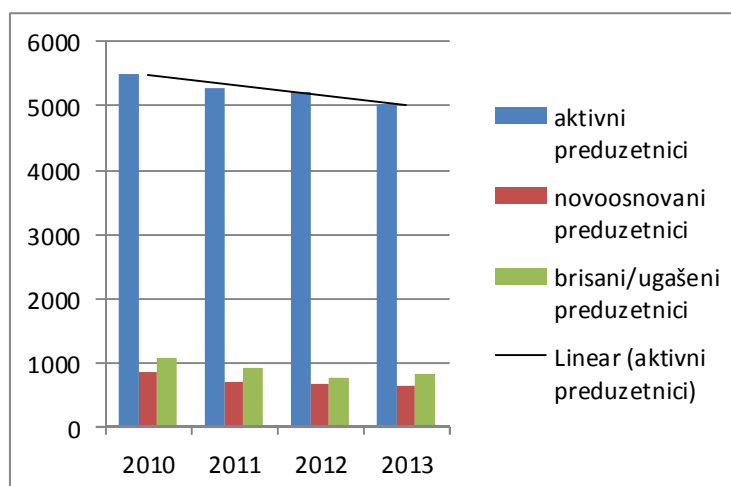
6.5. Analiza preduzetnika

Tabela 55. Struktura preduzetnika, po godinama

1. Broj preduzetnika	2010	2011	2012	2013
aktivna	5.505	5.292	5.204	5.024
novoosnovana	864	706	661	643
brisana/ugašena	1.066	918	755	821

Izvor: Agencija za privredne registre, Mapa registra, Registar preduzetnika

Na teritoriji grada Pančeva poslovao je najveći broj aktivnih preduzetnika – oko 54%. Od ukupnog broja preduzetnika koji su predali finansijske izveštaje oko 60% je poslovao na teritoriji grada Pančeva i zapošljavali su 58% od ukupnog broja zaposlenih kod njih u 2011. i 2012.godini, dok je u 2010.godini taj procenat nešto veći – 61,7%. Poslovni prihodi su povećani u odnosu na 2010.godinu, i to za 21,5%.

Tabela 56. Finansijske performanse preduzetnika, po godinama

	2010	2011	2012
Broj preduzetnika* – Pančevo, po godinama	305	285	263
Broj zaposlenih	686	614	561
Poslovni prihodi	3.747.208	4.005.525	3.787.087
Neto dobitak	85.763	81.885	118.055
Broj priv.društava sa neto dobitkom	230	217	204
Neto gubitak	35.483	32.360	31.082
Broj priv.društava sa neto gubitkom	66	60	50
Ukupna sredstva	2.114.712	1.953.218	1.773.663
Kapital	521.613	482.967	536.074
Kumulirani gubitak	102.555	109.943	85.480
Broj priv.društava sa gubitkom do visine kapitala	60	57	55
Broj priv.društava sa gubitkom iznad visine kapitala	70	66	60

Izvor: Agencija za privredne registre, Registar finansijskih izveštaja, stanje 31.12.2012.

*Preduzetnici koji su obveznici podnošenja finansijskih izveštaja u određenoj godini njihov broj je znatno manji od ukupnog broja registrovanih (aktivnih) preduzetnika.

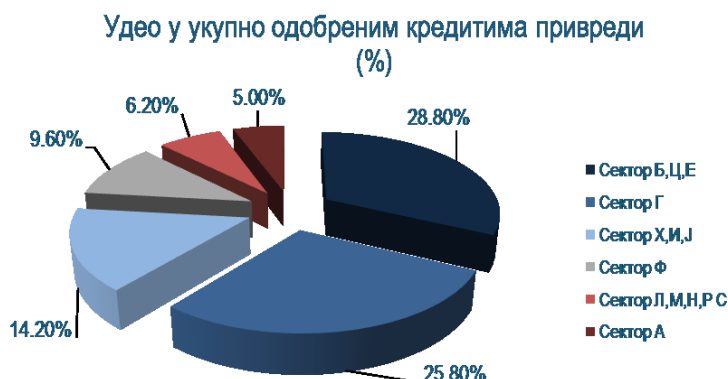
Tabela 57. Nelikvidnost preduzetnika - broj prema danima nelikvidnosti

	2010	2011	2012	2013
do 30 dana	301	236	221	547
od 31-60 dana	72	88	76	63
61-180	168	278	145	187
preko 180 dana	1.173	1.740	2.208	1.410

Komentar: Može se zaključiti da je u periodu 2010-2013 godine najveći broj preduzetnika u skali nelikvidnosti preko 180 dana.

6.6 Kreditna zaduženost

Zaduženost privrede - Struktura kredita

Sektor A: Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo

Sektor B: Rudarstvo

Sektor C: **Prerađivačka industrija**

Sektor D: Snabdevanje el.energijom, gasom i parom i klimatizacija

Sektor E: Snabdevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa upravljanja otpada i slične aktivnosti

Sektor F: Građevinarstvo

Sektor G: Trgovina na veliko i malo i popravka motornih vozila

Sektor H: Saobraćaj i skladištenje

Sektor I: Usluge smeštaja i ishrane

Sektor J: Informisanje i komunikacije

Sektor K: Finansijske delatnosti i delatnost osiguranja

Sektor L: Poslovanje nekretninama

Sektor M: Stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti

Sektor N: Administrativne i pomoćne uslužne delatnosti

Sektor O: Državna uprava i obavezno socijalno osiguranje

Sektor P: Obrazovanje

Sektor Q: Zdravstvena i socijalna zaštita

Sektor R: Umetnost, zabava i rekreacija

Sektor S: Ostale uslužne delatnosti

Sektor T: Delatnost domaćinstva kao poslodavca; delatnost domaćinstava koja proizvode robu i usluge za sopstvene potrebe

Sektor U: Delatnost eksteritorijalnih organizacija i tela

6.7. Ostvareni podsticaji u Pančevu

Ostvareni podsticaji regionalnog razvoja prena namenama, vrsti korisnika, realizatorima i vrsti finansijskog podsticaja i teritorijalnom usmeravanju - u Pančevu

Pančevo – stepen razvijenosti I grupa (iznad republičkog proseka)

Tabela 58. Ukupni podsticaji regionalnog razvoja prema namenama – po godinama

Namena podsticaja - ulaganja	2010	2011	2012	2013
Podsticanje zapošljavanja	144.166	172.056	123.871	60.339
Kadrovske i ljudske resurse	160	60	-	-
Podsticanje izvoza	305.970	205.943	296.298	173.123
Podsticanje proizvodnje	353.682	218.231	440.338	226.672

Podsticanje poljoprivrede	324.092	309.821	521.012	338.659
Prostorno planiranje i visokogradnju	10.025	2.000	2.194	-
Zaštitu životne sredine	109.242	86.264	88.854	-
Saobraćajnu infrastrukturu	4.077	-	188.228	1.226.800
Komunalnu infrastrukturu	87.332	42.237	11.630	26.639
Infrastrukturu-drugo	3.837	171.273	1.355	38.681
Zdravstvo	12.463	58.281	-	-
Obrazovanje, nauku, kulturu i sport	929	4.021	25.172	8.971
Druge namene	1.175	56.060	130	267
UKUPNO:	1.357.150	1.326.246	1.699.082	2.100.151

Izvor podataka: Agencija za privredne registre

Iz priloženog se može videti da je u 2013. godini najviše podsticaja prema namenama raspodeljeno na **podsticanje u saobraćajnu infrastrukturu (58,41%)** i **podsticanje poljoprivrede (16,12%)**.

Tabela 59. Ukupni podsticaji regionalnog razvoja prema vrsti korisnika – po godinama

Vrsta korisnika	2010		2011		2012		2013	
	broj	iznos	broj	iznos	broj	iznos	broj	iznos
Veliko privredno društvo	11	391.130	47	294.254	59	670.153	7	1.302.512
Malo i srednje	113	433.777	98	357.403	31	239.298	48	365.129
Preduzetnik	176	62.741	209	39.183	98	14.642	60	8.560
Polj.gazdinstva	3.161	321.192	2.282	304.321	10.303	520.037	5.269	338.659
Poslovni inkubator	-	-	1	229	5	1.446	-	-
Udruženje	5	371	12	1.981	12	4.363	2	296
Drugo pravno lice	-	-	9	3.628	-	-	-	-
Fizičko lice	15	9.037	2	5.500	1	975	-	-
Institucija iz oblasti obrazovanja i nauke	-	-	11	2.070	17	3.575	17	1.937
Institucija iz oblasti kulture	-	-	8	3.477	5	2.882	4	2.091
Institucija iz oblasti zdravstva	5	13.448	13	15.724	10	9.314	9	4.310
Organ državne uprave	-	-	1	502	1	814	5	1.340
Druge institucije	-	-	1	5.045	-	-	-	-
Jedinica lokalne samouprave	5	118.663	9	290.840	4	228.579	3	74.291
Ostali korisnici	-	6620	-	2.089	-	3.002	-	1.026
UKUPNO:	3.491	1.357.150	2.703	1.326.246	10.546	1.699.082	5.424	2.100.151

Izvor podataka: Agencija za privredne registre

Iz priloženog se može videti da je u 2013. godini najviše podsticaja prema vrsti korisnika sredstava raspodeljeno na **velika privredna društva (62,02%)**, mala privredna društva (17,39%) i poljoprivredna gazdinstva (16,12%).

Tabela 60. Ukupni podsticaji regionalnog razvoja prema realizatorima – po godinama

Realizatori podsticaja	2010		2011		2012		2013	
	broj	iznos	broj	iznos	broj	iznos	broj	iznos
Ministarstvo Finansija	8	321.192	9	304.321	19	520.037	15	338.659
Ministarstvo saobraćaja	-	-	-	-	-	-	1	1.226.800
Min.prirodnih resursa,rudarstva, i prostornog plan.	5	4.772	3	6.926	1	900	-	-
Min.energetike,razvoja i zaš.živ.sr.	5	104.470	5	79.338	2	87.954	-	-
Min. rada,zapošljavanja i socijalne politike	13	3.216	10	65.566	4	2.684	3	2.845
Fond za razvoj RS	64	319.967	46	382.169	12	441.340	22	263.843
Nacionalna Služba zapoš.	373	131.225	520	161.492	285	108.787	170	57.494
SIEPA	-	-	5	682	7	13.231	3	767
Nac. agencija za reg.razvoj	5	844	5	910	9	1.468	3	1.777
Agencija za osiguranje i finansiranje izvoza	4	266.320	4	205.261	4	294.483	1	172.355
Fond za razvoj AP Vojvodine	23	86.481	4	7.735	1	975	-	-
Fond za kapitalna ulaganja APV	9	118.663	7	111.846	6	227.224	2	35.610
UKUPNO:	509	1.357.150	618	1.326.246	350	1.699.082	220	2.100.151

Izvor podataka: Agencija za privredne registre

Iz priloženog se može videti da je u 2013. godini najviše podsticaja prema realizatorima podsticaja raspodeljeno preko Ministarstva saobraćaja (58,41%), Ministarstva finansija (16,13%) i Fonda za razvoj RS (12,56%).

Tabela 61. Ukupni podsticaji regionalnog razvoja prema vrsti finansijskog podsticaja i teritorijalnom usmeravanju – po godinama

	2010	2011	2012	2013
Kredit	636.562	502.717	736.798	436.199
Subvencija	53.700	106.300	-	-
Bespovratna subvencija	20.844	57.477	166.839	1.432.394
Subvencionisana kamata	4.557	6.535	13.150	6.907
Premija	-	-	193.326	4.089
Regres	243.294	210.887	181.526	125.153
Povraćaj sredstava	57.887	74.163	59.117	2.306
Finansijaka podrška za privlačenje investicija	-	-	11.416	-
Bespovratna finansijska podrška-drugo	339.129	312.137	336.911	93.104
Bespovratna druga sredstva	1.175	56.060	-	-
UKUPNO:	1.357.150	1.326.246	1.699.082	2.100.151

Iz priloženog se može videti da je u 2013. godini najviše podsticaja prema vrsti finansijskog podsticaja za grad Pančevo u 2013. godini usmereno preko bespovratnih subvencija (68,2%).

Tabela 62. Ukupni podsticaji regionalnog razvoja prema nivou teritorijalnog usmeravanja – po godinama

	2010	2011	2012	2013
Opštine-podsticaji usmereni na nivo opštine	1.357.150	1.326.246	1.699.082	2.100.151
UKUPNO:				

Ukupni podsticaji regionalnog razvoja prema nivou teritorijalnog usmeravanja ima trend rasta.

6.8. Industrija

Pančevo je jedan od najvažnijih industrijskih centara u Vojvodini i Srbiji.

Industrijska struktura u Pančevu je izuzetno diversifikovana, a nosioci razvoja industrije Pančeva su Rafinerija nafte Pančevo, Azotara, Petrohemija, fabrike za proizvodnju metalnih profila, stočne hrane, isl. Neka preduzeća (poput Petrohemije) su u krugu najznačajnijih srpskih izvoznika.

Trend kod lokalnih uspešnih kompanija je sve veće ulaganje u novu tehnologiju i borba za sticanje važnih standarda kvaliteta neophodnih za izlazak na strana tržišta.

Prehrambeno-prerađivačka industrija

Prehrambeno-prerađivačka industrija zasnovana je na kvalitetnim poljoprivrednim proizvodima iz okruženja.

U Južnom Banatu izgrađeni su prehrambeno-preradni kapaciteti adekvatni proizvedenim količinama roba.

Ravnomerno su raspoređeni na području, tako da je transportni trošak sveden na najmanju moguću meru. Sve proizvedene robe, osim uljarica, se ovde prerađuju a blizina potrošačkog centra Beograda znatno snižava troškove realizacije finalnih proizvoda.

Od prehrambeno-prerađivačke industrije, zastupljene su :

- **žito-mlinska industrija**, koja se bavi skladištenjem, mlevenjem i ljuštenjem žitarica, kao i proizvodnjom hleba i peciva. Na regionu postoje snažni prerađivački kapaciteti. Postojeće žito-mlinske organizacije mogu da smeste i prerade preko 300.000 tona pšenice, a samo u opštini Pančevo najveći prerađivač može godišnje samleti 100.000 tona pšenice. Semenski centar godišnje može da doradi preko 2.000 vagona raznoga semena, a tržišne viškove izvozi.
- **Prerada voća i povrća**, je zastupljena na teritorijama opština Bele Crkve, Plandišta, Vršca i Pančeva. Ukupni kapaciteti hladnjača su oko 30.000 t smrznutog voća i povrća.
- **Prerada mleka**, je veoma značajna na Regionu, a sve mlekare su u privatnom vlasništvu. Najveće mlekare su u Pančevu (Mlekara AD Pančevo) i Vršcu, i one mogu preraditi preko 50 miliona litara mleka.
- **Prerada mesa** u klaničnim industrijama, prerađuje živinsko, svinjsko i goveđe meso, u svim opštinama Južnog Banata. Najveći klanični kapaciteti od oko 70.000 t primarne obrade i prerađevina od mesa se nalaze u opštinama Pančevo, Alibunaru i Plandištu. Industrija mesa „Matijević“ Pančevo, Klanica i prerada mesa „Burjan“ Pančevo, mesara „Cicvarić“ Pančevo.
- **Proizvodnja skroba i skrobnih derivata** se obavlja u najstarijoj fabrici na Balkanu i to mokrom preradom kukuruza. Smeštena u Južnom Banatu, nadomak Pančeva – AD Industrija skroba „Jabuka“ Pančevo (www.skrobara.co.rs), usred bogatih kukuruznih polja, ova fabrika bavi se proizvodnjom kukuruznog skroba – jednog od najznačajnijih poljoprivredno - industrijskih proizvoda. Na ekonomičniji način iz kukuruznog zrna, postupkom tzv. mokrog mlevenja izdvoji glavni sastojak – skrob i skrobni zaslađivači, kao i ostali nus proizvodi – gluten, mekinja i klica. Kapaciteti prerade su 200 t kukuruza dnevno.
- **Proizvodnja stočne hrane** je veoma značajna, a proizvodnja u fabrikama može dostići nivo od preko 100.000 tona raznih koncentrata. Na tržištu su prisutni čuveni koncentрати fabrike stočne hrane sa našeg Regiona. Fabrika stočne hrane “FSH Jabuka” AD.

6.9. Poljoprivreda

Najposećenije poljoprivredne manifestacije su sledeće: Dolovačka Štrudlijada-Dolovo, Slaninijada-Kačarevo, Paprikijada-Banatski Brestovac, Vinarijada-Dolovo, Žetelački dani-Vojlovica, Glogonjska jesen-Glogonj, Smotra slavskih kolača-Starčevo, Manifestacija meda i pčelinjih proizvoda-Pančevo.

Tabela 63. Radna snaga prema tipu proizvodnje, popis 2012.

	Ukupno	Nerazvrstano	Različiti stalni usevi kombinovano	Specijalizovana za proizvodnju mleka	Specijalizovana za goveda-uzgoj i tov	Uzgoj goveda za mleko i tov kombinovano	Različite kombinacije svinja i živine
Ukupno	12.557	20	14	59	5	10	556
Nosioci gazdinstava	6.136	8	5	25	3	5	289
Članovi gazdinstava	5.925	1	7	30	2	5	267
Porodična gazdinstva-stalno zaposleni	26	0	2	0	0	0	0
Pravna lica i preduzetnici-stalno zaposleni	40	11		4			

Tabela 64. Vrste angažovane radne snage prema veličini korišćenog poljoprivrednog zemljišta, 2012.

Veličina korišćenog zemljišta	Pančevo - broj angažovane snage (broj lica)	Učešće angažovane snage u ukupnom broju (%)
< 5ha	2.460	19,59
5ha < 1ha	1.884	15,00
1ha < 2ha	1.871	14,90
2ha < 5ha	2.358	18,78
5ha <10ha	1.451	11,56
10ha <20ha	1.049	8,35
20ha <30ha	332	2,64
30ha < 50ha	366	2,91
50ha < 100ha	384	3,06
100ha >	402	3,20
Ukupno angažovane snage	12577	100

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u RS, 2013.

Navodnjavanje korišćenog poljoprivrednog zemljišta: 1384 poljoprivrednih gazdinstava na 5263,71 hektara; 1679 poljoprivrednih gazdinstava je na površini od 8397,63 hektara pod pšenicom i krupnikom.

Tabela 65. Opšti podaci o poljoprivrednim gazdinstvima, popis poljoprivrede 2012.

	Pančevo	Udeo u ukupnoj polj. površini (%)
Broj gazdinstava	6.344	/
Korišćeno polj.zemljište	53.187	100
Oranice i bašte	52.034	97,83
voćnjaci	477	0,90
vinogradi	41	0,08
livade i pašnjaci	330	0,62
goveda	5.504	/
svinje	42.917	/
ovce	4.774	/
živina	340.195	/
traktori	4.140	/
Godišnja radna jedinica	4.571	/

Tabela 66. Proizvodnja pojedinih ratarskih kultura, industrijskog, povrtnog i krmnog bilja, 2012.

	Ukupan prinos u Pančevu (t)	Ukupan prinos u Srbiji (t)	Udeo u ukupnom prinosu Srbije (%)
Pšenica	29.371	1.910.914	1,54
Kukuruz	146.894	3.532.602	4,16
Šećerna repa	41.493	2.328.325	1,78
Suncokret	20.450	366.020	5,59
Pasulj	461	26.849	1,72
Krompir	6.735	577.966	1,17
Detelina	772	375.742	0,21
Lucerka	8.782	734.861	1,20
Livade	524	857.820	0,06
Pašnjaci	173	342.002	0,05

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u RS, 2013.

Tabela 67. Proizvodnja voća i grožđa, 2012.

	Broj rodni stabala	Ukupan prinos u Pančevu (t)	Ukupan prinos u Srbiji (t)	Udeo u ukupnom prinosu Srbije (%)
Jabuka	212.107	2.772	178.713	1,55
Šljiva	35.344	966	391.485	0,25
Vinogradi	364	759	263.419	0,29

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u RS, 2013.

Tabela 68. Prodaja i otkup izabranih proizvoda poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, 2012.

	Pančevo	Okrug	Srbija	Udeo u ukupnom prometu u okrugu (%)	Udeo u ukupnom prometu u Srbiji (%)
Pšenica (t)	22.326	72.776	981.315	30,68	2,28
Kukuruz (t)	32.597	153.964	1.139.189	21,17	2,86
Svinje (t)	3.293	3.421	84.798	96,26	3,88
Goveda (t)	399	637	31.104	62,64	1,28
Jaja (1000 kom.)	22	22	149.800	100	0,01
Mleko (000 l)	12.780	29.216	711.927	43,74	1,80
Pasulj (t)	0	0	5	0	0
Krompir (t)	0	31	20.509	0	0
Jabuke (t)	0	6912	59.126	0	0
Šljive (t)	0	0	12.287	0	0
Grožđe (t)	0	489	2.509	0	0

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u RS, 2013.

6.10. Šumarstvo

Tabela 69. Pošumljene površine i posečena drvena masa, 2012.

		Pančevo	Srbija	Udeo u Srbiji (%)
Ukupna površina opštine (ha)		756	88.502	0,85
Obrasla šumska površina (ha)		3.158,30	1.962.335	0,16
Pošumljeno u šumi (ha)	lišćarima	0	989	0
	četinarima	0	424	0
Pošumljeno van šume (ha)	lišćarima	0	277	0
	četinarima	0	445	-
Posečena drvena masa – ukupno (m ²)	lišćara	39.153,00	2.344.536	1,67
	četinara	0	291.288	-
Posečena drvena masa – tehničko drvo (%)	lišćara	68,00	31	219,35
	četinara	0	75	-

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u RS, 2013.

6.11. Ukupan obim proizvodnje

U periodu januar – septembar 2013. godine, na području Južnog Banata, evidentiran je rast industrijske proizvodnje od 40,1% u odnosu na januar-septembar 2012. godine.

Posmatrano po sektorima industrije:

- Rudarstvo +30,8% (eksploatacija uglja +97,4%, eksploatacija sirove nafte i prirodnog gasa +11,5%)
- Prerađivačka industrija +40,2%.

U okviru **sektora Prerađivačke industrije**, rast proizvodnje u periodu I-IX 2013. godine, u odnosu na isti period prethodne godine, ostvaren je u sledećim oblastima:

- Proizvodnja pića + 49,7%
- Proizvodnja kože i predmeta od kože + 33,0%
- Štampanje i umnožavanje audio i video zapisa + 143,1%
- Proizvodnja koksa i derivata nafte + 85,3%
- Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda + 94,8%
- Proizvodnja osnovnih farmaceutičkih proizvoda i preparata + 34,4%
- Proizvodnja proizvoda od gume i plastike + 13,7%
- Proizvodnja proizvoda od nemetalnih minerala + 4,3%
- Proizvodnja osnovnih metala + 19,5%
- Popravka i montaža mašina i opreme + 26,3%

6.12. Preduzeća prema broju zaposlenih

Tabela 70. Veličina preduzeća prema broju zaposlenih, 2012.

Broj zaposlenih	Broj preduzeća*	Udeo u ukupnom broju preduzeća u Pančevu (%)
0 (samozaposleni)	265	21,30
1-10 zaposlenih	823	66,16
10-50 zaposlenih	125	10,05
50-100 zaposlenih	17	1,37
100-250 zaposlenih	10	0,80
250-500 zaposlenih	1	0,08
500-1000 zaposlenih	1	0,08
1000-5000 zaposlenih	2	0,16
preko 5000 zaposlenih	0	0

Ukupno:	1.244	100
---------	-------	-----

*Procena prema aktuelnim podacima Sekretarijata za privredu i ekonomski razvoj Gradske uprave grada Pančeva

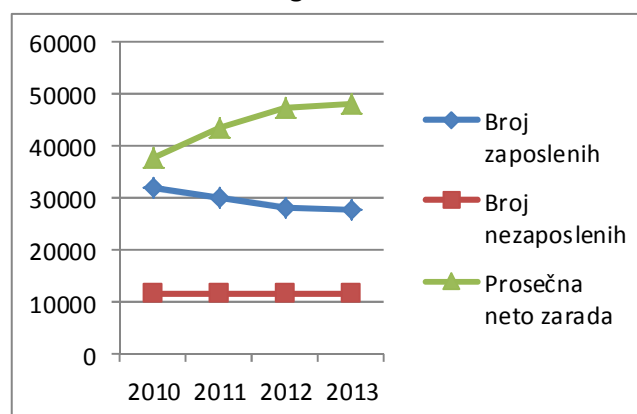
6.13. Makroekonomski pokazatelji

Tabela 71. Osnovni ekonomski pokazatelji u Pančevu (godišnji prosek)

	2010	2011	2012	2013
Broj zaposlenih	31891	29931	28069	27837
Broj nezaposlenih	11431	11480	11577	11560
Prosečna neto zarada po zaposlenom	37592	43621	47558	50754
Stopa zaposlenosti				
Stopa nezaposlenosti				

Vrednost investicija po glavi stanovnika u Južnobanatskom okrugu iznosi 2.410 EUR.

Kretanje i uporedni pregled broja zaposlenih, broja nezaposlenih i prosečne zarade u Pančevu, u poslednje tri godine

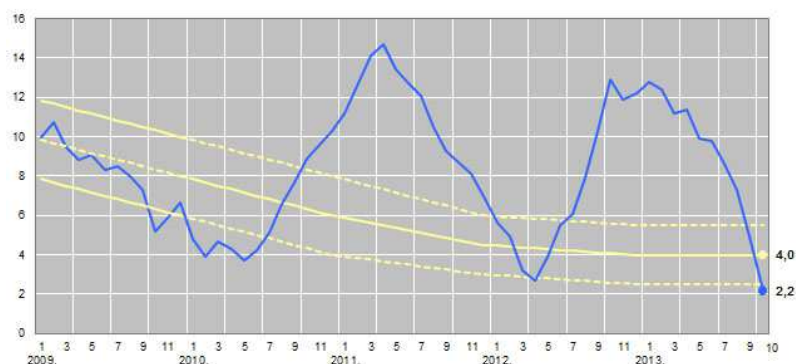
6.14. Inflacija – kretanje i projekcija

Srbija je u nedavnoj prošlosti beležila izuzetno visoke stope inflacije, a 12 godina za redom imali smo najvišu stopu inflacije u Evropi. Posmatrajući period od prethodnih 5 godina, Srbija je, mahom stabilizacijom deviznog kursa, 2009. godinu završila sa inflatornom stopom od 6,6%, dok se već 2010. godine, usled rasta cena prehrambenih proizvoda i komunalnih usluga, stopa vratila na dvocifreni nivo od 10,3%. U naredne dve godine došlo je do blagog porasta godišnje inflatorne stope na 11% u 2011., odnosno rekordnih 12,2% u 2012.

Ciljana stopa inflacije Narodne banke Srbije (NBS) za 2013. godinu iznosila je između 2,5% i 5,5%,

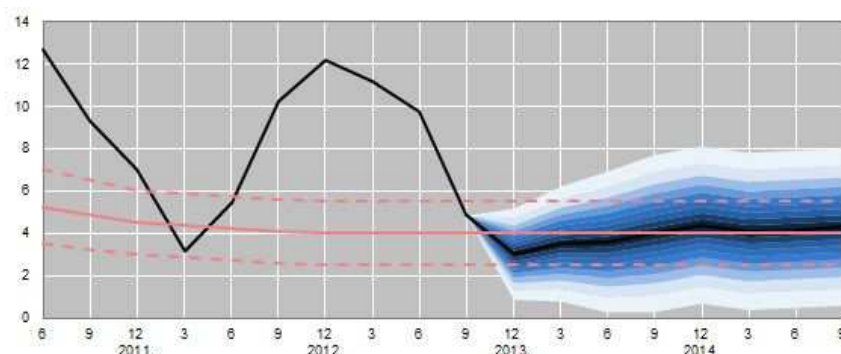
medjutiim godina je završena sa 0,2 poena ispod donje granice i zadržala se na 2,2%. Projekcija inflacije za 2014. godinu, zasnovana je na planiranoj fiskalnoj konsolidaciji, stabilnijim cenama hrane, kontroli povećanja regulisanih cena, smanjenju premije rizika, povećanju kapitalnih priliva i stabilnosti deviznog kursa, smanjenju inflatornih očekivanja, kao i poboljšanju svetskih ekonomskih izgleda, u proseku trebalo da iznosi oko 4%.

Ciljana i ostvarena inflacija, po mesecima (međugodišnji rast, u %) :

Projekcija inflacije (Izveštaj o inflaciji NBS, novembar 2013) :

Komentar: Verovatnoća da će inflacija u narednih osam tromesečja biti izvan raspona na grafikonu iznosi 10%

Izvor: Narodna banka Srbije, Izveštaj o inflaciji NBS, novembar 2013

6.15. Struktura uvoza / izvoza prema vrstama robe

Tabela 72. Struktura izvoza grada Pančeva prema vrstama robe, 2013.

Red. br.	Naziv robe	Iznos u 000 USD	% učešće u izvozu
1.	Polietilen,specifične gustine 0,94 i veće,ostalo	110.614	25,2
2.	Polietilen specifične gustine manje od 0,94	81.916	18,7
3.	Propen (propilen)	61.544	14,0
4.	Kaučuk butadienstirolni i karboksilovani	25.974	5,9
5.	Amonijak,bezvodni	19.008	4,3
6.	Mešavine ostalih aromatskih ugljovodonika	15.534	3,5
7.	Ostali otpaci od legiranog čelika	13.769	3,1

8.	Skrob kukuruzni	13.355	3,0
9.	Buta-1, 3-dien, izopren	8.598	2,0
	Trake pravougaone od legiranog aluminijuma	6.402	1,5

Prvih pet izvoznih proizvoda u 2013 godini su: polietilen specifične gustine 0, 94 i veće, polietilen specifične gustine manje od 0, 94; propen (propilen), kaučuk i amonijak, koji čine preko 68% od ukupnog izvoza grada Pančeva.

Tabela 73. Struktura uvoza grada Pančeva prema vrstama robe, 2013.

Red. br.	Naziv robe	Iznos u 000 USD	% učešće u uvozu
1.	Kombajni za ubiranje poljoprivrednih proizvoda,ost.	9.571	7,12
2.	Stirol	8.250	6,13
3.	Laka ulja i proizvodi,za preradu u spec.procesima	6.549	4,87
4.	Delovi mašina za berbu,žetvu,vršidbu,košenje i sl.	4.398	3,27
5.	Ostale trake od legura aluminijuma,plastificirano	4.189	3,12
6.	Traktori poljoprivredni i šumski,preko 90kw,novi	4.063	3,02
7.	Polietilen,specifične gustine 0,94 i veće,ostalo	4.054	3,01
8.	Delovi i pribor za mašine za štampanje,ostalo	3.283	2,44
9.	Ugljovodonici aciklični,nezasićeni,ostalo	3.110	2,31
10.	Metanol (metilalkohol)	3.017	2,24

Izvor: Regionalna privredna komora Pančevo

U 2013. godini, uvoz lakog ulja je znatno smanjen u odnosu na 2012. godinu, što se odrazilo na smanjenje ukupne vrednosti uvoza u 2013. godini. Najveća učešće u uvozu ostvaruju kombajni, stirol i laka ulja, sa učešćem od 18%.

6.16. Struktura robne razmene prema delatnosti, 2013.

Tabela 74. Struktura izvoza prema granama delatnosti (prvih deset)

Red. br.	Naziv robe	Iznos u 000 USD	% učešće u ukupnom izvozu
1.	Proizv. plastičnih masa,primarni oblici	192.530	43,9
2.	Proizv. ostalih organskih hemikalija	74.490	17,0
3.	Proizv. đubriva i azotnih jedinjenja	33.306	7,6
4.	Proizv. kaučuka, primarni oblici	25.974	5,9
5.	Reciklaža metalnih otpadaka i ostataka	20.273	4,6
6.	Proizv. industrijskih gasova	17.264	3,9
7.	Gajenje žita i dr. useva i zasada	15.850	3,6
8.	Proizv. skroba i proizvoda od skroba	15.074	3,4
9.	Prerada aluminijuma	7.203	1,6
10.	Vađenje prirodnog gasa	6.415	1,5

Izvor: Regionalna privredna komora Pančevo

Tabela 75. Struktura uvoza prema delatnosti (prvih deset)

Red. br.	Naziv robe	Iznos u 000 USD	% učešće u ukupnom uvozu
1.	Proizv. ostalih mašina za poljoprivredu	17.533	13,0

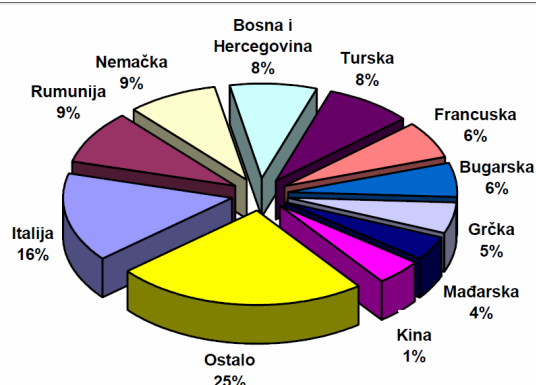
2.	Proizv. ostalih organskih hemikalija	15.190	11,3
3.	Proizv. derivata nafte	6.893	5,1
4.	Proizv. ostalih hemijskih proizvoda	6.299	4,7
5.	Proizv. traktora za poljoprivredu	5.531	4,1
6.	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici	5.190	3,9
7.	Prerada aluminijuma	4.454	3,3
8.	Proizv. ostalih neorganskih hemikalija	4.169	3,1
9.	Proizv. optičke i fotografske opreme	3.437	2,6
10.	Proizv. čelika	3.094	2,3

Izvor: Regionalna privredna komora Pančevo

6.17. Robna razmena u Pančevu, po zemljama, 2013. godina

Izvoz grada Pančeva po zemljama

Najznačajnija izvozna tržišta u 2013. godini su Italija sa vrednosti izvoza od 66,5 mil USD; Rumunija 40,3 mil USD; Nemačka 38,6 mil USD; Bosna i Hercegovina 36,4 mil USD; Turska 35,6 mil USD; Francuska 28,2 mil USD; Bugarska 25,8 mil USD; Grčka 22,8 mil USD; Mađarska 19 mil USD i Ukrajina 18,9 mil USD.

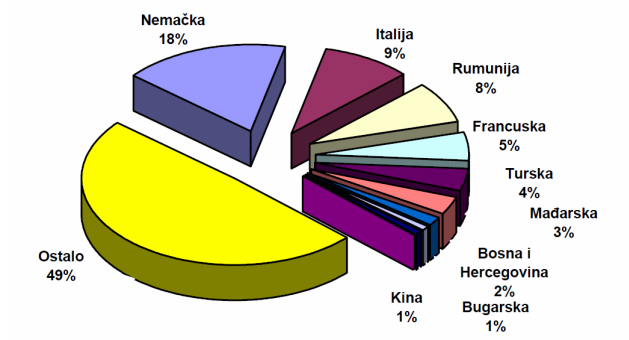

Uvoz grada Pančeva po zemljama

Privrednici sa teritorije grada Pančeva su u toku 2013. godine najviše uvozili iz Nemačke u iznosu 23,5 mil USD, zatim iz Italije 12,5 mil USD, Rumunije 10,4 mil USD; Francuske 7,3 mil USD; Turske 5,2 mil USD; Mađarske 4,6 mil USD; Bosna i Hercegovine 2 mil USD; Bugarske 1,1 mil USD; Ukrajine 1,1 mil USD i Grčke 0,1 mil USD.

Sa svim zemljama sa kojima je ostvaren najveći deo robne razmene, poslovalo se sa suficitom.

Najveća vrednost neto izvoza ostvarena je u razmeni sa Italijom u iznosu od 53,9 mil USD; zatim sa Bosnom i Hercegovinom 34,3 mil USD; Turskom 30,3 mil USD i Rumunijom 29,9 mil USD.

Najveći izvoznici i uvoznici grada Pančeva u 2013. godini

		Izvoz u 000 USD	Učešće u izvozu	Index Izvoz/ uvoz	Uvoz u 000 USD	Učešće u uvozu	Ukupna razmena u 000 USD	Neto izvoz
1	HIP-PETROHEMIJA-U RESTRUKTURIRANJUPANČEVO	311.131	71,0	728,1	42.730	31,8	353.861	268.401
2	DOO ALMEX PANCEVO	19.204	4,4	68,5	28.038	20,8	47.242	-8.834
3	HIP-AZOTARA-PANČEVO	31.174	7,1	533,7	5.842	4,3	37.016	25.332
4	ALUBOND EUROPE PANČEVO	6.723	1,5	136,7	4.918	3,7	11.641	1.805
5	GRANEXPORT DOO PANČEVO	11.425	2,6	-	72	0,1	11.497	11.353
6	METAL LOGISTIC DOO PANČEVO	9.619	2,2	-	146	0,1	9.765	9.473
7	PAN-LEDI DOO PANCEVO-PANČEVO	5.649	1,3	293,7	1.923	1,4	7.572	3.726
8	ALBA METALI SRB DOO PANCEVO	6.449	1,5	-	159	0,1	6.608	6.290
9	AD IND. SKROBA JABUKA PANČEVO	4.600	1,0	-	106	0,1	4.706	4.494
10	TEHNOMARKET DOO PANCEVO	1.464	0,3	45,2	3.240	2,4	4.704	-1.776

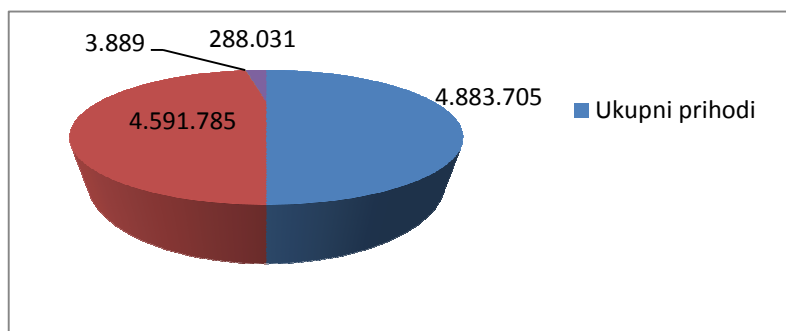
Urađeno prema „Studiji o stanju privrede na teritoriji grada Pančeva“ – Regionalna privredna komora Pančevo.

6.18. Javne finansije - prihodi gradskog budžeta

Tabela 76. Struktura prihoda gradskog budžeta, 2012.

	Pančevo (u 000 din.)	Srbija (u 000 din.)	Struktura prihoda u Pančevu (%)
Ukupni prihodi	4.883.705	286.205.265	100
Ukupni prihodi po stanovniku (u din.)	39.732	39.756	/
Tekući prihodi	4.591.785	264.955.130	94,02
Primanja od prodaje nefinansijske imovine	3.889	2.269.844	0,08
Primanja od zaduženja i prodaje finansijske imovine	288.031	18.980.291	5,90

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u RS, 2013.

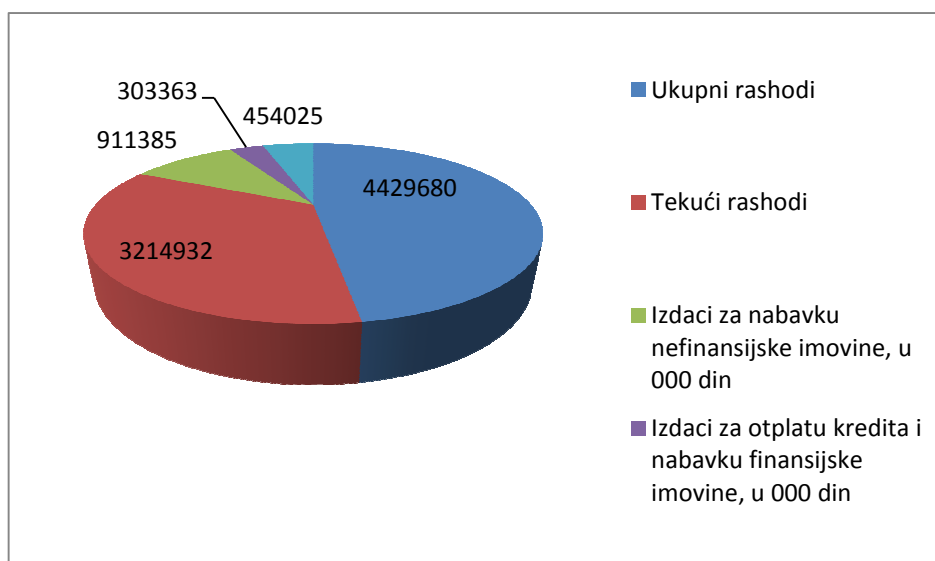

6.19. Rashodi gradskog budžeta

Tabela 77. Struktura rashoda gradskog budžeta, 2012.

	Pančevo (000 din.)	Srbija (000 din.)	Struktura rashoda u Pančevu (%)
Ukupni rashodi	4.429.680	253.777.264	100
Ukupni rashodi po stanovniku	36.038	35.251	-
Izdaci za nabavku nefinansijske imovine	3.214.932	194.559.891	72,58
Izdaci za otplatu kredita i nabavku finansijske imovine	911.385	51.626.755	20,57
Ostvareni suficit ili deficit	303.363	7.590.618	6,85

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u RS, 2013.

6.20. Javna komunalna preduzeća

Tabela 78. Spisak javno-komunalnih preduzeća

Br.	Naziv preduzeća u gradu Pančevu	Delatnost	Adresa/tel/web/mail
1	JKP "Higijena" Pančevo	Usluge sakupljanja, transporta i deponovanja komunalnog otpada, za potrebe fizičkih i pravnih lica na području Pančeva, obavlja JKP „Higijena“ Pančevo.	Cara Lazara 57, 26000 Pančevo tel : +381 13 327 000 fax: +381 13 327 001 mail: kontakt@jkphigijena.co.rs www.jkphigijena.rs

2	JKP "Zelenilo" Pančevo	Održavanje i izgradnja javnih zelenih površina, proizvodnja sadnog materijala, pružanje pogrebnih usluga, pružanje pijačnih usluga.	Dimitrija Tucovića 7a, 26000 Pančevo tel: +381 13 347-147 fax: +381 13 342 145 mail: office@jkpzelenilo.co.rs www.jkpzelenilo.co.rs
3	JKP "Vodovod i kanalizacija" Pančevo	Prikupljanje sirove vode, prerada, distribucija pijaće vode i održavanje vodovodne mreže grada, prikupljanje otpadnih voda i održavanje kanalizacionog sistema.	Oslobođenja 15, 26000 Pančevo tel: +381 13 341 161 fax: +381 13 341 161 mail: vodovod@panet.co.rs www.vodovodpa.rs
4	JKP "Grejanje" Pančevo	Snabdevanje toplotnom energijom kupaca na području grada Pančeva. Ukupan toplotni konzum Preduzeća je 96 MW. Toplana Kotež ima instalisanu snagu 53,3 MW, a toplana Sodara 26,5 MW, koje se snabevaju prirodnim gasom.	Cara Dušana 7, 26000 Pančevo tel: +381 13 315 400 fax: + 381 13 315 400 mail:office@grejanje- pancevo.co.rs www.grejanje-pancevo.co.rs
5	JKP "Mladost" Pančevo	Upravljanje i održavanje sportskih objekata u Pančevu	Masarikova 1a, 26000 Pančevo tel:+381 13 361 336 fax: +381 13 354 178 mail: jkpmladost@panet.co.rs www.jkpmladost.rs
6	JKP "Autotransport" Pančevo	Pružanje usluga gradskog i međumjesnog transporta putnika i za usluge autobuske stanice	Vojvode Radomira Putnika 33, 26000 Pančevo tel:+381 13 312 092 fax: + 381 13 318-370 mail: atppa@ptt.rs www.jkpatppa.rs
7	TOP - Turistička organizacija Pančeva		Trg Kralja Petra I 2, 26000 Pančevo tel:+381 13 351 366 mail: www.top.org.rs
	Naziv preduzeća u naseljenim mestima	Delatnost	Adresa/tel/web/mail
	JKP "Starčevac" Starčevo		Trg neolita br. 1, 26232 Starčevo tel: +013 631 220
	JKP "Omoljica" Omoljica		Arsenija Čarnojevića 1, 26230 Omoljica tel: +013 617 008
	JKP "Banatski Brestovac" Banatski Brestovac		Maršala Tita 4a, 26234 Banatski Brestovac tel: +381 13 626 188
	JKP "Dolovi" Dolovo		Kralja Petra I br. 5, 26227 Dolovo tel: +013 634 266
	JKP "Banatsko Novo Selo" Banatsko Novo Selo		Maršala Tita 67, 26314 Banatsko Novo Selo tel: +013 615 015

JKP „Ivanovo“ Ivanovo		tel: +013
JKP "KAČAREVO" Kačarevo		tel: +013
JKP "VOD-KOM" Jabuka		Trg Borisa Kidriča br. 1, 26201 Jabuka tel: +013 2624 011
JKP "GLOGONJ" Glogonj		Beogradska 7, 26202 Glogonj tel: +013 627 831

6.21. Javna preduzeća

Tabela 79. Spisak javnih preduzeća

Br.	Naziv preduzeća	Delatnost	Web/mail
1	JP "Direkcija za izgradnju i uređenje Pančevo" Pančevo	Uređenje gradskog građevinskog zemljišta, izgradnja i rekonstrukcija objekata i instalacija, izgradnja i održavanje saobraćajnica i ostale putne mreže u gradu i naseljenim mestima, kao i zimsko održavanje puteva, održavanje gradskih komunalnih objekata, održavanje javne rasvete u gradu, održavanje poslovnog prostora i izgradnja i održavanje komunalnih objekata naseljenih mesta Pančeva, urbanističko i prostorno planiranje, izrada planske dokumentacije najviše kompleksnosti: prostornih planova grada – opštine, generalnih planova, generalnih planova regulacije, urbanističkih projekata i slično, koji su osnova razvoja grada i investicionog ulaganja, a doprinose artikulaciji i zadovoljavanju interesa i potreba građana, privrede i institucija u gradu	Zmaj Jovina 6, 26000 Pančevo tel: +013 219 0 300 fax: +381 13 343 754 mail: e- posta@direkcija.pancevo.rs www.direkcija.pancevo.rs
2	JP „Gradska stambena agencija“ Pančevo	Ostalo finansijsko posredovanje, - Razvoj projekata o nekretninama, - Povezivanje finansijskih, tehničkih i fizičkih sredstava za realizaciju projekta o nekretninama za kasniju prodaju za stambene ili druge zgrade, - Kupovina i prodaja nekretnina za sopstveni račun, - kupovina i prodaja nekretnina, - Iznajmljivanje nekretnina, - Iznajmljivanje nekretnina i upravljanje tim nekretninama, - Upravljanje nekretninama za tuđ račun, - Konsalting i menadžment poslovi, - Reklama i propaganda.	Njegoševa 1a, 26000 Pančevo tel: +013 304 932 fax: +381 13 304 933 mail: osa@3dnet.rs www.gsapancevo.rs
	JNIP "Pančevac" Pančevo	Izdavanje novina	Trg Kralja Petra I 11 26000 Pančevo tel: +013 301 150 mail: pancevac@pancevac-online.rs www.pancevac-online.rs
	JRP "RTV Pančevo" Pančevo	emitovanje televizijskog i radijskog programa; produkcijska i izdavačka delatnost	Nikole Đurkovića 1, 26000 Pančevo tel: +013 318 492;

+ 381 13 351 352
mail:
www.rtvpancevo.rs

6.22. Finansijske institucije

Tabela 80. Spisak poslovnih banaka

Br.	Naziv institucije	Broj filijala u Pančevu
1.	Agrobanka AD	1
2.	AIK banka AD	1
3.	Alpha banka AD	1
4.	Banca Intesa AD	3
5.	Erste banka AD	1
6.	Findomestic banka AD	1
7.	Hypo-Alpe-Adria banka AD	1
8.	NLB Continental banka AD	1
9.	NLB LHB Banka AD	1
10.	OTP banka AD	1
11.	Procredit banka	1
12.	Raiffeisen banka AD	1
13.	Vojvođanska banka AD	1
14.	Volks Banka	1
15.	Piraeus banka AD	1
16.	Komercijalna banka AD	2
17.	Marfin banka AD	1
18.	Meridian banka AD	1
19.	Metals banka AD	1
20.	Euro bank EFG štedionica AD	2
21.	Poštanska štedionica AD	4
22.	Societe Generale Srbija Pancevo	1
23.	Univerzal banka AD	1
24.	UniCredit banka	1
25.	KBC banka	1
26.	Privredna banka AD Pančevo	4

Tabela 81. Spisak osiguravajućih društava

Br.	Naziv institucije	Broj filijala u Pančevu
1	DDOR Novi Sad	1
2	Dunav osiguranje	1
3	Delta generali osiguranje	1
4	Unica osiguranje (ZEPTER)	1
5	Wiener Stadtische	1

6.23. Investicije

6.23.1 Najveće ostvarene investicije u privatnom sektoru

Najveće investicije realizovane u proteklom periodu u Pančevu su :

- ✓ privatizacija i modernizacija Rafinerije od strane ruske kompanije Gasprom njeft, što je značilo i izgradnju novog prerađivačkog kompleksa u skladu sa najvišim savremenim svetskim standardima, od posebnog značaja sa stanovišta zaštite životne sredine;

- ✓ kao i investicija Aviv Arlon Grupe - izgradnja savremenog i prvog ritejl parka u Srbiji pod nazivom Aviv park Pančevo, koji je veoma brzo postao jedno od omiljenih mesta okupljanja i novi razlog dolaska gostiju u Pančevo.

Osim inostranih investitora i uspešne lokalne kompanije ulagale su u novu tehnologiju i proizvodne procese kako bi unapredile svoje poslovanje, bile konkurentne i obezbedile izlazak na strana tržišta.

Prema podacima iz „Nacrta Vrednost investicija po glavi stanovnika u Južnobanatskom okrugu iznosi 2.410 EUR. Vrednost stranih direktnih investicija na teritoriji grada Pančeva iznosi 26,83 mil EUR. Investicija najveće vrednosti, u iznosu od 13,10 mil EUR, ostvarena je prodajom “Azotare” Pančevo koja je u momentu prodaje zapošljavala 1.345 radnika. Ugovor o prodaju ovog preduzeća raskinut je 3 godine nakon potpisivanja jer su vlasnici raspolagali imovinom suprotno odredbama ugovora. (Izvor: RPK Pančevo)

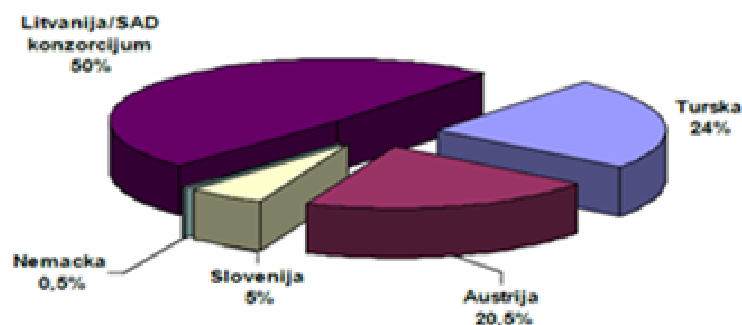
Tabela 82. Ostvarene investicije u poslednjih 5 godina

Naziv kompanije	Zemlja porekla	Delatnost	Godina završetka	Tip investicije
GAZPROM NJEFT/NIS RAFINERIJA NAFTE	Rusija	proizvodnja naftnih derivata	2009	privatizacija
BAU HOLDING BETEILIGUNGS (STRABAG)/VOJVODINAPUT	Austrija	proizvodnja puteva i ostalih objekata od značaja za saobraćaj	2003	akvizicija
SCHOLZ/PANSIROVINA	Nemačka	proizvodnja, prerada i promet sekundarnih sirovina	2006	privatizacija
AVIV ARLON GROUP	Izrael	razvoj nekretnina i izgradnja	2010 i faza	greenfield
En-A1 GROUP	Slovenija	izgradnja i upravljanje nekretninama	2009	greenfield
MULK HOLDINGS LTD. i TEHNOMARKET DOO/ALUBOND	Ujedinjeni Arapski Emirati	proizvodnja aluminijumskih kompozitnih panela	2010	joint venture

tip investicije: privatizacija, braunfild ili grinfild

6.24. Struktura investicija

Struktura stranih direktnih investicija na teritoriji grada Pančeva po zemljama porekla kapitala u periodu 2003 - 2009. godine

Vrednost stranih direktnih investicija na teritoriji grada Pančeva iznosi 26,83 mil EUR. Investicija najveće vrednosti, u iznosu od 13,10 mil EUR, ostvarena je prodajom “Azotare” Pančevo koja je u momentu prodaje zapošljavala 1.345 radnika. Ugovor o prodaju ovog preduzeća raskinut je 3 godine nakon potpisivanja jer su vlasnici raspolagali imovinom suprotno odredbama ugovora.

Tabela 83. Struktura ostvarenih investicija, po karakteru izgradnje i tehničkoj strukturi, 2012.

Karakter izgradnje i tehnička struktura		Pančevo (u 000 din.)	Udeo u ukupnim investicijama u Pančevu (%)
Ukupne investicije		32.314.329	100
Karakter izgradnje	Novi kapaciteti	24.432.295	75,61
	Rekonstrukcija, modernizacija, dogradnja i proširenje	5.823.058	18,02
	Održavanje nivoa postojećih kapaciteta	2.058.976	6,37
Tehnička struktura	Građevinski radovi	14.903.516	46,12
	Domaća oprema	3.412.144	10,56
	Uvozna oprema	13.707.868	42,42
	Ostalo	290.801	0,90

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u Srbiji, 2013.

Tabela 84. Struktura ostvarenih investicija u nove osnovne fondove, 2012.

Osnovni fondovi - delatnosti	Pančevo (u 000 din.)	Udeo u ukupnim investicijama u Pančevu (%)
Ukupno	32.314.329	100
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	703.794	2,18
Rudarstvo	-	-
Prerađivačka industrija	29.407.787	91,01
Snabdevanje el.energijom, gasom i parom	538.234	1,67
Snabdevanje vodom i upravljanje otpadnim vodama	258.800	0,80
Građevinarstvo	776.278	2,40
Trgovina na veliko i malo i popravka motornih vozila	112.122	0,35
Saobraćaj i skladištenje	252.850	0,78
Usluge smeštaja i ishrana	-	-
Ostalo	264.464	0,82

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u Srbiji, 2013.

6.25. Postojeće lokacije za investiranje

Geografski informacioni sistem (<http://gis.pancevo.rs/gpPancevo/>): GIS Pančeva treba da svim zainteresovanim građanima, potencijalnim investitorima i zaposlenima u javnim i javno-komunalnim preduzećima omogući da putem interneta na jednostavan način dođu do podataka o planskim dokumentima Pančeva, parcelama, uslovima izgradnje, infrastrukturi i drugim podacima.

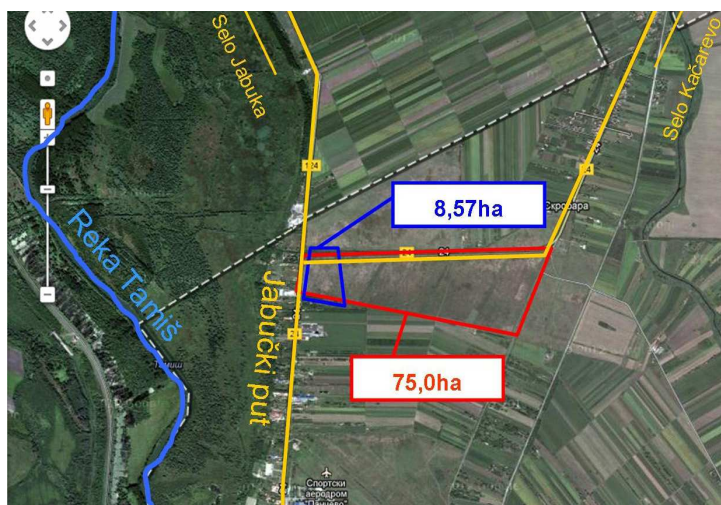
Lokacije za investiranje dostupne su na sajtu Grada Panceva putem ineraktivne mape

<http://gis.pancevo.rs/lokacije/>.

Severna industrijska zona

Severna industrijska zona je greenfield lokacija obuhvaćena Generalnim urbanističkim planom u okviru koje grad Pančevo ima 75ha zemljišta u svom vlasništvu. U pitanju je neizgrađeno građevinsko zemljište koje izlazi na državni put II reda Ečka- Kovačica-Pančevo (Jabučki put), a omeđena je i opštinskim putem odnosno međunarnom železničkom prugom Beograd – Pančevo – Vršac – Rumunija. Ova zona ima izuzetan položaj zato što se izgradnjom “kineskog mosta” stvaraju uslovi za izgradnju državnog puta prvog reda M24 koji će neposredno tangirati Severnu industrijsku zonu. M24 će predstavljati vezu Beograda-Novog Sada i povezaće se sa pravcem magistralnog puta ka Vršcu – granici sa Rumunijom.

Razvoj greenfield zona prepoznat je kao prioritet „Strategije razvoja opštine Pančevo 2007-2025. godina“ a biće prioritetni projekat grada Pančeva i u novom krovnom strateškom dokumentu čija je izrada u toku.

U neposrednoj blizini ove greenfield lokacije nalazi se i industrija posebne namene “UTVA Avioindustrija” Pančevo, kao i veći broj preduzeća iz oblasti građevinarstva, poljoprivrede, drumskog prevoza tereta. Razvoj severne industrijske zone omogućava postojećim uspešnim malim i srednjim preduzećima u zoni i neposrednoj okolini (oko 50 preduzeća, od kojih 2 velika, 4 srednja) da šire svoju proizvodnju tj. poslovnu delatnost, a takođe omogućava i dolazak novih investitora i otvaranje novih radnih mesta.

Infrastrukturnim opremanjem poslovne zone, kao neophodnim preduslovom za otpočinjanje privrednih aktivnosti, omogućiće se nova profesionalna budućnost kvalifikovanim stručnim licima koja su izgubila posao u nedavnim privatizacijama, kao i novim nezaposlenim kvalifikovanim licima koji su na videnciji Nacionalne službe zapošljavanja.

Severna industrijska zona u vlasništvu grada Pančeva je ukupne površine 75ha i obuhvaćena je sledećom planskom dokumentacijom:

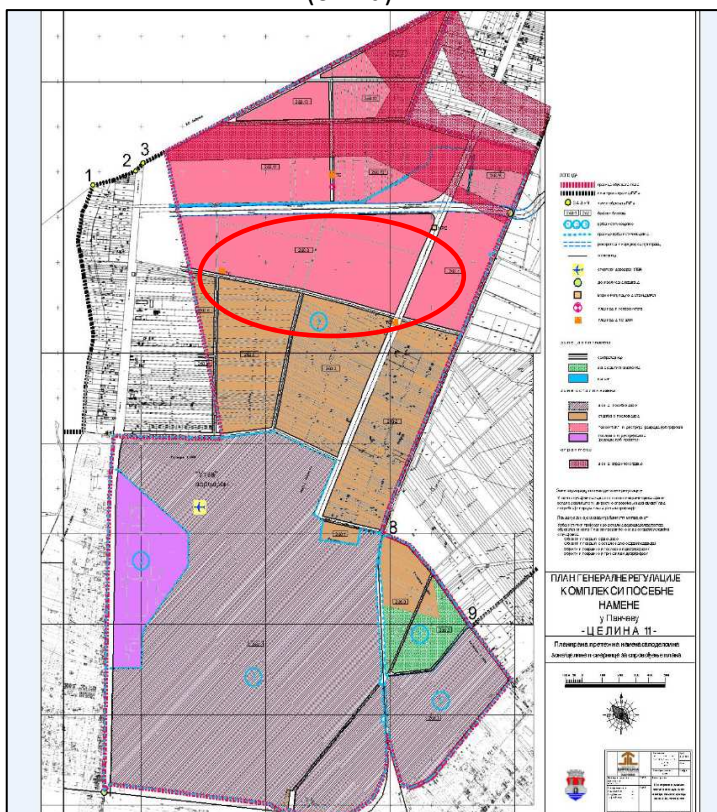
1. *Plan generalne regulacije Celina 11* – kompleks posebne namene „Službeni list grada Pančeva“ br. 35/2012) – površina od 67ha. Prema ovom planskom dokumentu, u ovoj zoni planirana je gradnja svih vrsta poslovnih i proizvodnih objekata malih i srednjih preduzeća, odnosno sve vrste namena iz oblasti „male privrede“ koje svojim funkcionisanjem neće imati negativnih uticaja na neposredno i šire okruženje.

2. *Plan generalne regulacije 4a* – Karaula sa Jabučkim putem i *Celina 4b* – Skrobara koji je u završnoj fazi donošenja – površina od 8,57ha

Greenfield industrijska zona predviđena Planom generalne regulacije Celina 11

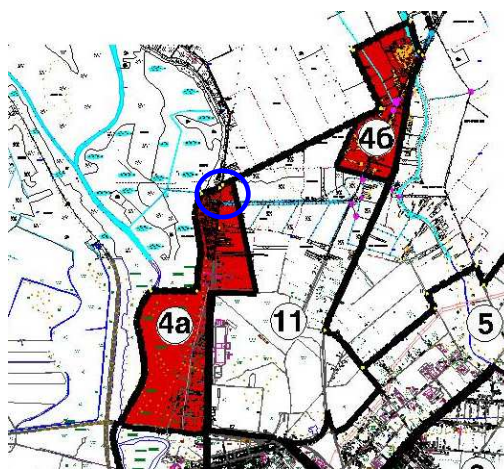
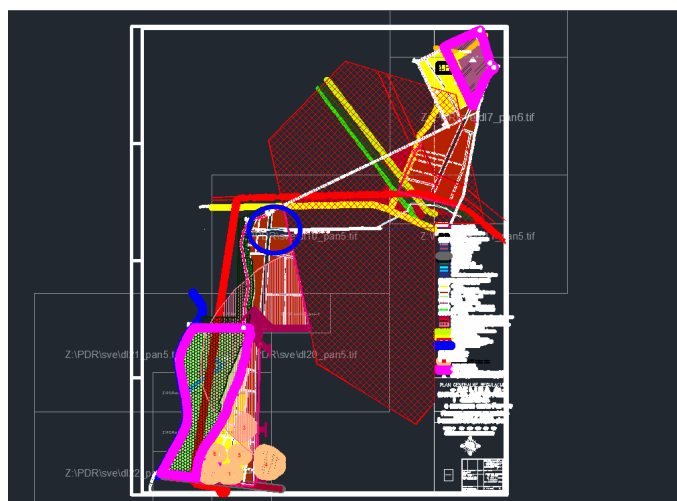
– Kompleksi posebne namene u Pančevu (Sl.list grada Pančeva 35/2012).

(67 ha)

PGR Celina 4a - Karaula sa Jabučkim putem i celina 4b – Skrobara (8,57 ha)

U ovoj zoni planirana je gradnja svih vrsta poslovnih i proizvodnih objekata malih i srednjih preduzeća, odnosno sve vrste namena iz oblasti „male privrede“ koje svojim funkcionisanjem neće imati negativnih uticaja na neposredno i šire okruženje.

Aktivnosti koje su u toku:

1. Septembra 2013. godine od strane Gradskog veća formiran je Tim za koordinaciju i praćenje aktivnosti na formiranju poslovnih zona i realizaciju infrastrukturnog opremanja lokacija podesnih za investiranje – u cilju koordinisanog i efikasnog rada na poslovima opremanja zone.
2. Budžetom grada Pančeva za 2013. godinu obezbeđena su sredstva za izradu Idejnog projekta infrastrukturnog opremanja „Severne poslovne zone“. Javnu nabavku sprovedo je JP „Direkcija za izgradnju i uređenje Pančeva“ Pančevo, u periodu septembar/oktobar 2013. godine. Ugovorena vrednost za izradu predmetnog idejnog projekta je 2.843.000,00 dinara. U toku je realizacija, a prema projektnom zadatku predviđena je izrada sledeće dokumentacije: Geodetski elaborat, Geomehanički elaborat, Idejni projekat saobraćajnica i saobraćajne signalizacije, Idejni projekat vodovoda, fekalne i kišne kanalizacije, Idejni projekat javnog osvetljenja, Idejne projekte priključaka na javni državni put II reda Ečka-Kovačica-Pančevo sa studijom opravdanosti, Idejni projekat ozeljenjavanja.
3. U cilju sufinansiranja izrade Idejnog projekta za infrastrukturno opremanje „Severne poslovne zone“, Ministarstvo regionalnog razvoja i lokalne samouprave odobrilo je gradu Pančevu 852.900 dinara. Po ovom Javnom pozivu, Ministarstva za regionalni razvoj i lokalnu samoupravu, a putema Nacionalne agencije za regionalni razvoj sufinansirani su projekti od značaja za regionalni razvoj: razvoj i unapređenje poslovne infrastrukture, uključujući i osnovnu infrastrukturu koja doprinosi razvoju poslovne infrastrukture odnosno projekti koji doprinose stvaranju povoljnih uslova za poslovanje, otvaranje malih i srednjih preduzeća, povećanje zaposlenosti, inovativnosti i konkurentnosti, poboljšanje poslovne i investicione klime. Po ovom konkursu grad Pančevo je dobio maksimalni iznos sredstava.
4. Sekretarijat za privredu i ekonomski razvoj je u koordinaciji sa Ministarstvom regionalnog razvoja i lokalne samouprave i Stalnom konferencijom gradova i opština pripremlilo informacije kako bi se ovaj projekat kandidovao i za druge izvore finansiranja putem PPF5 obrasca (projektni identifikacioni formular za podnošenje strateških infrastrukturnih projekata Kancelariji za evropske integracije/Isdakom, sektor: poslovna infrastruktura) i SLAP baze podataka.
5. Sa JKP „Vodovodom i kanalizacijom“ su definisane aktivnosti neophodne za opremanje zone fekalnom kanalizacijom – izgradnja gradskog fekalnog kolektora od Luke Dunav do severne industrijske zone sa rekonstrukcijom crpne stanice (izrada glavnog projekta i izgradnja fekalnog kolektora). Zaključkom

Gradskog veća JKP „Vodovod i kanalizaciju“ Pančevo je zaduženo da u ime grada Pančeva pokrene postupak pribavljanja lokacijske dozvole u okviru izrade projektno-tehničke dokumentacije za izgradnju gradskog kolektora od Luke Dunav do severne industrijske zone sa rekonstrukcijom crpne stanice, radi učešća grada Pančeva na javnom pozivu Ministarstva regionalnog razvoja i lokalne samouprave za podnošenje prijave projekata za dodelu sredstava predviđenih Programom mera o rasporedu i korišćenju sredstava za podršku razvoja poslovnih zona i unapređenje drugih infrastrukturnih kapaciteta u cilju privlačenja investicija za 2014. godinu. (aplicirano 21. februara 2014. godine). Izgradnja potamiškog kolektora, nije samo važna za funkcionisanje buduće poslovne zone, već je kapitalno infrastrukturno ulaganje za funkcionisanje kanizacionog sistema grada, što će omogućiti rešavanje sekundarnih kanizacionih mreža u postojećim stambenim (primer: naselje Karaula) i postojećim privrednim površinama naročito u severnom delu grada.

6. Sa JP „Direkcija za izgradnju i uređenje Pančeva“ Pančevo su definisane aktivnosti neophodne za opremanje zone izgradnjom gradskih obodnih saobraćajnica koje tangiraju zonu sa južne strane, a kada se realizuju aktivnosti koje podrazumevaju rešavanja prethodnih pitanja sledi pokretanje postupka pribavljanja lokacijske dozvole za izradu glavnog projekta za izgradnju saobraćajnica. Grad Pančevo i sa ovim projektom učestvuje na konkursu po javnom pozivu Ministarstva regionalnog razvoja i lokalne samouprave za podnošenje prijave projekata za dodelu sredstava predviđenih Programom mera o rasporedu i korišćenju sredstava za podršku razvoja poslovnih zona i unapređenje drugih infrastrukturnih kapaciteta u cilju privlačenja investicija za 2014. godinu. (aplicirano 21. februara 2014. godine).
7. Pripremljen je promotivni materijal o greenfield „Severnoj industrijskoj zoni“, na srpskom i engleskom jeziku, putem kojeg je tokom 2013. godine, promovisana na sajmovima investicija i nekretnina u Novom sadu i Beogradu.

6.26. Lokalni porezi , komunalne takse i olakšice u Pančevu

6.26.1. Porez na imovinu

1	na prava na nepokretnosti poreskog obveznika koji vodi poslovne knjige	0,40%
2	na prava na nepokretnosti poreskog obveznika koji ne vodi poslovne knjige	0,30%
3	na prava na nepokretnosti poreskog obveznika koji ne vodi poslovne knjige, osim na zemljištu na poresku osnovicu do 10.000.000din	0,40%
4	na prava na nepokretnosti poreskog obveznika koji ne vodi poslovne knjige, osim na zemljištu na poresku osnovicu od 10.000.000 do 25.000.000 din	porez iz podtačke (3) + 0,6% na iznos preko 10.000.000 dinara
5	na prava na nepokretnosti poreskog obveznika koji ne vodi poslovne knjige, osim na zemljištu na poresku osnovicu od 25.000.000 do 50.000.000 din	porez iz podtačke (4) + 1,0% na iznos preko 25.000.000 dinara
6	na prava na nepokretnosti poreskog obveznika koji ne vodi poslovne knjige, osim na zemljištu na poresku osnovicu preko 50.000.000 din	porez iz podtačke (5) + 2,0% na iznos preko 50.000.000 dinara

6.26.2. Lokalne komunalne takse – Pančevo date su kako sledi:

1. Isticanje firme na poslovnom prostoru

		U naseljenom mestu	Naseljena mesta
1	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delatnosti navedenih u redu 10.)	/	/
2	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: proizvodnja el.energije u elektranama na sunce i vetar (obnovljivi izvori energije), stari, umetnički zanati, narodna radinost, registrovana poljoprivredna gazdinstva, sportske rganizacije,	/	/

	političke stranke, sindikati, crkve, verske zajednice, nedobitna udruženja i preduzetnici koji obavljaju delatnost van određenog prostora (po pozivu stranke, od mesta do mesta i sl.) – umanjeno 100%			
3	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: proizvodno zanatstvo – umanjeno 95%	4.892,50	2.446,25	
4	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: prodaja robe na tezgama – umanjeno 92%	7.828,00	3.914,00	
5	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: prevoz robe osim transporta opasnih materija, uslužno zanatstvo, turističke usluge, usluge u prometu robe – umanjeno 90%	9.785,00	4.892,50	
6	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: lekarske ordinacije, apoteke, vanlinijski prevoz putnika, prevoz robe (nafta, derivati, hemijske i petrohemske sirovine), ugostiteljstvo, trgovina, proizvodnja hleba, prerada mesa, proizvodnja i prodaja brze hrane, zlatari, advokati, agencije za promet nekretnina, projektni biro i knjigovodstvene agencije – umanjeno 80%	19.570,00	9.785,00	
7	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din, (van delatnosti navedenih u redu 10.) – umanjeno 80%	19.570,00	9.785,00	
8	Srednja pravna lica, - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din (van delatnosti navedenih u redu 10) - umanjeno 30%	68.495,00	34.247,50	
9	Velika pravna lica (van delatnosti navedenih u redu 10.) - umanjeno 10%	88.065,00	44.032,50	
10	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti:	bankarstva, kazina, kockarnice, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga	489.250,00	244.625,00
		osiguranja imovine i lica, proizvodnje cementa, proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, noćnih barova i diskoteka	391.400,00	195.700,00

Naplata: mesečno, srazmerno vremenu za koje je firma istaknuta u toku kalendarske godine.

2. Korišćenje reklamnih panoa, uključujući i isticanje i ispisivanje firme van poslovnog prostora na objektima i prostorima koji pripadaju jedinici lokalne samouprave (kolovozi, trotoari, zelene površine, bandere i sl.)

		U naseljenom mestu	Naseljena mesta
1	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delatnosti navedenih u redu 10.)	/	/
2	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: proizvodnja el.energije u elektranama na sunce i vetar (obnovljivi izvori energije), stari, umetnički zanati, narodna radinost, registrovana poljoprivredna gazdinstva, sportske rganizacije, političke stranke, sindikati, crkve, verske zajednice, nedobitna udruženja i preduzetnici koji obavljaju delatnost van određenog prostora (po pozivu stranke, od mesta do mesta i sl.) – umanjeno 100%	/	/
3	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: proizvodno zanatstvo – umanjeno 95%	978,50	489,25
4	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: prodaja robe na tezgama – umanjeno 92%	1.565,60	782,80
5	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: prevoz robe osim transporta opasnih materija, uslužno zanatstvo, turističke usluge, usluge u prometu robe – umanjeno 90%	1.957,00	978,50

6	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: lekarske ordinacije, apoteke, vanlinijski prevoz putnika, prevoz robe (nafta, derivati, hemijske i petrohemske sirovine), ugostiteljstvo, trgovina, proizvodnja hleba, prerada mesa, proizvodnja i prodaja brze hrane, zlatari, advokati, agencije za promet nekretnina, projektni biro i knjigovodstvene agencije – umanjenje 80%	3.914,00	1.957,00	
7	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din, (van delatnosti navedenih u redu 10.) – umanjenje 80%	3.914,00	1.957,00	
8	Srednja pravna lica, - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din(van delatnosti navedenih u redu 10) - umanjenje 30%	13.699,00	6.849,50	
9	Velika pravna lica (van delatnosti navedenih u redu 10.)-umanjenje 10%	17.613,00	8.806,50	
10	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti:	bankarstva, kazina, kockarnice, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga	97.850,00	48.925,00
		osiguranja imovine i lica, proizvodnje cementa, proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, noćnih barova i diskoteka	78.280,00	39.140,00

3. Držanje motornih drumskih i priključnih vozila, osim poljoprivrednih vozila i mašina

- za teretna vozila: 1500-5000 din
- za teretna i radne prikolice: 500 din
- za putnička vozila: 500-5000 din
- za motocikle: 400-1500
- za autobuse i kombi buseve: 50 din
- za za priključna vozila: teretne prikolice, poluprikolice i specijalne teretne prikolice za prevoz određenih vrsta tereta: 400-2000 din
- za vučna vozila (tegljače): 1500-4000 din
- za radna vozila, specijalna adaptirana vozila za prevoz rekvizita za putujuće zabave, radnje i atestirana specijalizovana vozila za prevoz pčela: 1000 din.

4. Korišćenje prostora na javnim površinama ili ispred poslovnih prostorija u poslovne svrhe, osim radi prodaje štampe, knjiga i drugih publikacija, proizvoda starih i umetničkih zanata i domaće radinosti

Teritorija grada Pančeva podeljena je na 5 zona. Poslednja odluka od 28.12.2012. godine:

- Privremeni montažni objekti: 320-800 din/m²/mesečno
- Letnje bašte: 86-216 din/m²/mesečno
- Automati, frižideri za sladoled: 1260-3180 din/m²/mesečno
- Prodaja razne robe na stolovima: 42-106 din/m²/dnevno

5. Držanje sredstava za igru ("zabavne igre")

Poslednja odluka od 28.12.2012. godine: 1.200 din/kom/mesečno

6. Korišćenje prostora za parkiranje drumskih motornih i priključnih vozila na uređenim i obeleženim mestima

Poslednja odluka od 11.10.2013. godine:

- I zona: 28,94 din/sat
- II zona: 23,15 din/sat
- III zona: 17,36 din/sat

- doplatna karta 1.078 din
- Za sve zone: - auto taksi – 300 dinara/vozilo/mesečno

7. Korišćenje slobodnih površina za kampove, postavljanje šatora ili druge objekte privremenog korišćenja

Poslednja odluka od 28.12.2012. godine:

- svih 5 zona: 8 dinara/m² dnevno

8. Zauzeće javne površine građevinskim materijalom i za izvođenje građevinskih radova

Teritorija grada Pančeva je podeljena na pet zona.

Poslednja odluka od 14.03.2012. godine:

- Izvođenje građevinskih radova: 6,00-14,00 din /m²/dnevno
- Deponovanje građevinskog i drugog materijala: 6,00-14,00 din /m²/dnevno

6.26.3. Olakšice za investitore

http://www.pancevo.rs/documents/Podsticajne_mere_za_privredne_subjekte_1648.pdf

http://www.pancevo.rs/documents/Vodic_za_dobijanje_gradjevinske_dozvole_1649.pdf

6.27. Porezi, olakšice i finansijski podsticaji za investitore – regionalni, nacionalni

Porezi i poreske olakšice

PDV	standardna stopa 20% niža stopa 8%
Porez na dobit preduzeća	jedinstvena stopa 15%
Porez na dohodak	plate 10% druga primanja 20%
Godišnji porez na prihod	10/15% (za godišnji prihod ispod ili iznad 6 prosečnih godišnjih zarada)
Doprinosi za socijalno osiguranje	Za zaposlene: Penziono i invalidsko osiguranje 13% Zdravstveno osiguranje 6.5% Osiguranje za slučaj nezaposlenosti 0.75% Za poslodavca: Penziono i invalidsko osiguranje 11% Zdravstveno osiguranje 6.5% Osiguranje za slučaj nezaposlenosti 0.75%

Oslobađanje od plaćanja poreza na dobit u periodu od 10 godina za investicije vrednosti preko € 8.8 miliona i 100 novih radnih mesta

Oslobađanje plaćanja poreza na zarade za lica ispod 30 i preko 45 godina starosti

Poreski kredit u iznosu do 20% investicije za srednja i velika preduzeća, maksimalno do 33% ukupnih poreskih obaveza

Umanjenje do 50% godišnjeg poreza na dohodak

Poreski kredit u iznosu **do 40% investicije** za mala preduzeća, maksimalno do 70% ukupnih poreskih obaveza

Bescarinski uvoz opreme koja čini stranu direktnu investiciju

Prenos gubitaka u periodu do **5 godina**

Umanjenje oporezivog dela zarade u fiksnom iznosu od oko **11.000 RSD**.

Doprinosi za obavezno socijalno osiguranje:

Poslodavac se oslobađa plaćanja doprinosa u sledećim slučajevima:

3 godine

Za pripravnike mlađe od 30 godina koji su registrovani kao nezaposleni na Nacionalnoj službi za zapošljavanje

Za lica sa invaliditetom

2 godine

Za pripravnike mlađe od 30 godina koji su registrovani kao nezaposleni na Nacionalnoj službi za zapošljavanje ne kraće od 3 meseca

Lica starija od 50 godina koja su korisnici novčane naknade ili prijavljena najmanje 6 meseci bez prekida na evidenciji NSZ, pre zasnivanja radnog odnosa

Lica starosti između 45 i 50 godina (oslobođenje u iznosu od 80%)

Porezi na zarade

Porez na zarade u Srbiji je 10%. U slučaju zapošljavanja novih radnika na neodređeno vreme, poslodavac se oslobađa plaćanja poreza na dohodak u periodu od:

3 godine

Za pripravnike mlađe od 30 godina koji su registrovani kao nezaposleni na Nacionalnoj službi za zapošljavanje

Za lica sa invaliditetom

2 godine

Za lica mlađa od 30 godina koja su registrovana kao nezaposleni na Nacionalnoj službi za zapošljavanje ne kraće od 3 meseca

Lica starija od 45 godina koja su korisnici novčane naknade ili prijavljena najmanje 6 meseci bez prekida na evidenciji NSZ, pre zasnivanja radnog odnosa

Finansijski podsticaji

Nacionalna služba za zapošljavanje

Nacionalna služba za zapošljavanje dodeljuje bespovratna sredstva za otvaranje do 50 novih radnih mesta.

Poslodavac može iskoristiti ovu vrstu suvencije samo jedanput po kalendarskoj godini.

Obzirom da je grad Pančevo po stepenu razvijenosti u prvoj grupi, za svako novozaposleno lice, odobrava se jednokratni iznos od: 100.000 dinara.

Ukoliko se na novootvorenim radnim mestima zapošljavaju osobe sa invaliditetom, visina subvencije iznosi: - 150.000,00 dinara.

Takođe, ukoliko na evidenciji nezaposlenih Nacionalne službe za zapošljavanje nema lica potrebnim znanjima i veštinama, Nacionalna služba za zapošljavanje kofinansira programe obuke radi sticanja dodatnih znanja i veština potrebnih za obavljanje poslova kod poslodavca u trajanju do 6 meseci, uz obavezu zasnivanja radnog odnosa. Visina kofinansiranih sredstava po polazniku je 150.000 RSD. Više informacija može se dobiti i na sajtu Nacionalne službe za zapošljavanje (www.nsz.gov.rs).

Subvencije AP Vojvodine

Subvencija za otvaranje novih radnih mesta, u jednokratnom iznosu, odobrava se poslodavcima koji otvaraju radna mesta, radi zapošljavanja nezaposlenih lica prijavljenih na evidenciju Nacionalne službe za zapošljavanje sa teritorije AP Vojvodine. Visina subvencije iznosi:

- 130.000,00 RSD
- Plus 20.000,00 RSD pri zapošljavanju ljudi starijih od 50 godina starosti, što čini ukupno 150.000 RSD po zaposlenom.

Pravo na subvenciju za otvaranje novih radnih mesta može ostvariti poslodavac pod propisanim uslovima u konkursima.

Refundacija sredstava za troškove ulaganja u materijalnu imovinu

Sredstva se odobravaju namenski, po principu refundacije, za troškove ulaganja u materijalnu imovinu, umanjene za iskazan iznos poreza na dodatnu vrednost - do maksimalnog iznosa od 100.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po privrednom subjektu.

Carinska oslobođenja

Poseban set podsticaja obezbeđen je za strane investicije u Srbiji.

Uvoz opreme (izuzev automobila i mašina za kockanje), koja predstavlja strano ulaganje, oslobođen je svih carinskih dažbina i taksu. Pored toga, oprema (sa izuzetkom automobila, nameštaja i drugih ukrasnih predmeta za opremanje kancelarijskog prostora, uređaja za domaćinstvo, televizora, radio i video uređaja itd.) takođe je oslobođena i PDV-a.

Carine se ne plaćaju prilikom uvoza:

- opreme, ostalih osnovnih sredstava i građevinskog materijala na osnovu stranih investicija
- robe koja se ne proizvodi u Srbiji a koristi se kao zamena za opremu uništenu u prirodnim katastrofama, ili se koristi za naučna istraživanja, obrazovanje, zdravstvo i zaštitu životne sredine.

6.28. Sporazumi o spoljnoj trgovini

➤ Sporazum CEFTA

Sporazum o slobodnoj trgovini između zemalja Jugoistočne Evrope obuhvata sedam zemalja iz regiona: Srbija, Albanija, Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Makedonija, Moldavija, Crna Gora i UMNİK (u ime Kosova). Omogućava pristup tržištima Jugoistočne Evrope, sa brojem potrošača i do 30 miliona.

➤ Sporazum o slobodnoj trgovini između Srbije i Rusije – 142 miliona potrošača

Roba sa većom dodatnom vrednošću stvorenom u Srbiji (više od 51%) tretira se kao roba sa srpskim poreklom, što omogućava bescarinski ulaz velikog broja proizvoda na tržište Rusije, koje ima 142 miliona potrošača.

➤ Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju sa EU

Procesom stabilizacije i pridruživanja Evropskoj Uniji Srbiji su omogućene posebne trgovinske mere, koje podrazumevaju bescarinski izvoz svih proizvoda srpskog porekla, izuzimajući vino i teletine. Dodatno, sporazum sa EU ukida carinske tarife i kvantitativna ograničenja za uvoz srpskih tekstilnih proizvoda, te garantuje

sprovođenje iste politike u budućnosti. Koristeći ovu strategiju, srpski izvoz navedenih proizvoda, biće u potpunosti slobodan.

➤ **Sporazum o slobodnoj trgovini između Srbije i Turske**

Sporazum je potpisan 1. juna 2009, a stupio je na snagu 1. septembra 2010. Omogućava bescarinski izvoz iz Srbije na tursko tržište koje ima 75 miliona korisnika.

➤ **Sporazum o slobodnoj trgovini između Srbije i Belorusije – 10 miliona potrošača**

Sporazum o slobodnoj trgovini Srbije i Belorusije potpisan je 31. marta 2009. godine. Ugovorne strane obavezale su se da neće primenjivati carine, takse i dažbine, kao ni količinska ograničenja na uvoz i izvoz proizvoda poreklom sa teritorije jedne od država. Iz sporazuma su izuzeti proizvodi kao što je šećer, alkohol, cigarete, korišćenja putnička i ostala motorna vozila, gume.

➤ **Sporazum o slobodnoj trgovini između Srbije i SAD**

U okviru Generalnog sistema preferencijala (GSP), koji je odobren od strane SAD, omogućen je preferencijalni slobodan ulaz za preko 4.650 proizvoda iz Srbije. Među njima je i većina finalnih proizvoda i poluproizvoda, kao i određeni poljoprivredni i osnovni industrijski proizvodi. Proizvodi od tekstila, kože i obuća izuzeti su sa ove liste, koja se dva puta godišnje ažurira.

➤ **Sporazum EFTA – tržište 13 miliona potrošača**

Sporazum o slobodnoj trgovini sa zemljama EFTA (Irska, Linhenštajn, Norverška, Švajcarska) omogućava pristup tržištu od 13 miliona potrošača. Sedam od deset najznačajnijih izvoznih proizvoda Srbije u EFTA nalazi se na listi 20 proizvoda koje EFTA najviše uvozi. Srbija u EFTA izvozi aluminijum, voće, auto-delove, bakar, ploče, limove, delove nameštaja od drveta.

➤ **Sporazum o slobodnoj trgovini između Srbije i Kazahstana**

Sporazum propisuje da se na uvoz i izvoz proizvoda neće primenjivati carine, takse i dažbine, osim za proizvode koji su izuzeti ovim Sporazumom, među kojima su meso, sir, beli šećer, cigarete, penušavo vino, nedenaturisan etil – alkohol, pneumatske gume, tkanine od pamuka, kompresori za rashladne uređaje i motorna vozila.

6.29. Proces izdavanja dozvola

http://www.pancevo.rs/documents/Vodic_za_dobijanje_gradjevske_dozvole_1649.pdf

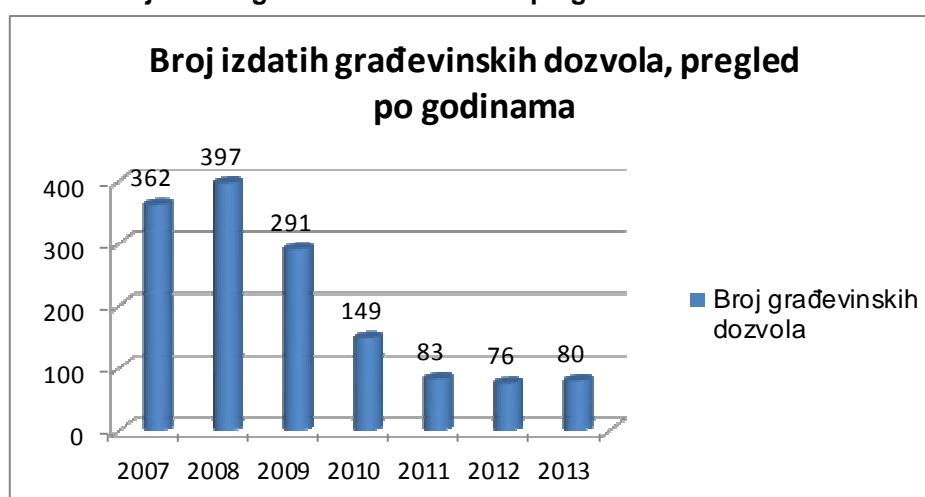
Tabela 85. Izdate građevinske dozvole – pregled po mesecima

Mesec izdatih građevinskih dozvola	Broj izdatih dozvola	Vrednost radova (u 000 din.)
IX 2011.	12	45.528
I 2012.	5	129.608
II 2012.	3	4.990
III 2012.	4	8.790
IV 2012.	6	254.257
V 2012.	6	2.966.487
VI 2012.	5	2.166.167
VII 2012.	7	103.694
VIII 2012.	6	326
IX 2012.	10	7.830.577
X 2012.	7	2.716.594
XI 2012.	10	58.412

XII 2012.	7	10.829
I 2013.	7	3.865
II 2013.	5	255
III 2013.	4	11.230
IV 2013.	1	100
V 2013.	6	473
VI 2013.	/	/
VII 2013.	4	285
VIII 2013.	4	230
IX 2013.	9	9.102
X 2013.	13	4.760.521
XI 2013.	12	33.785
XII 2013.	15	140.169

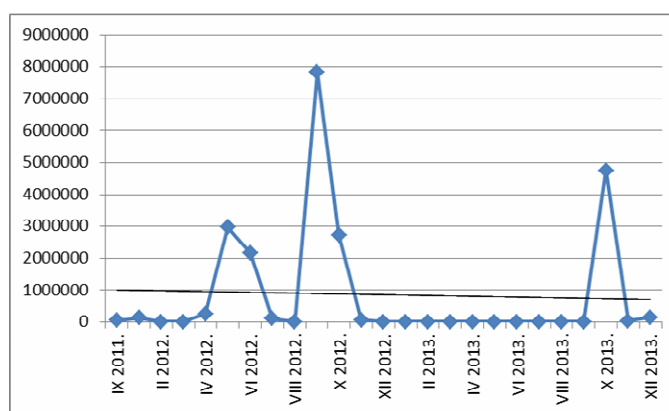
Izvor: Republički zavod za statistiku, baza podataka

Broj izdatih građevinskih dozvola po godinama – Pančevo:

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u RS, 2013.

Izdate građevinske dozvole i predviđena vrednost radova, mesečni nivo, Pančevo:

7. RADNA SNAGA

Privredni razvoj Pančeva u svakoj svojoj fazi oduvek je pokretala kvalifikovana, motivisana i **inovativna radna snaga**. U obrazovnoj strukturi stanovništva, koju čine građani stariji od 15 godina, najviše je onih sa završenom srednjom školom – oko polovine, dok 11 % stanovništva ima završeno više ili visoko obrazovanje. Nastava u srednjim školama u Pančevu se usklađuje sa potrebama na tržištu rada, dok blizina Beograda omogućava studiranje na oko 70 različitih fakulteta.

Prema podacima Agencije za privredne registre u 2012. godini, a na osnovu predatih finansijskih izveštaja, broj privrednih društava je bio 1621, što predstavlja smanjenje za 3,51% ili 59 privrednih društava manje u odnosu na prethodnu godinu. U 2013. godini, sa podacima zaključno sa 30.09.2013.godine, broj privrednih društava iznosio je 1693, što predstavlja povećanje za 4,44% ili 72 nova privredna društva u odnosu na prethodnu godinu.

7.1. Broj i struktura zaposlenih

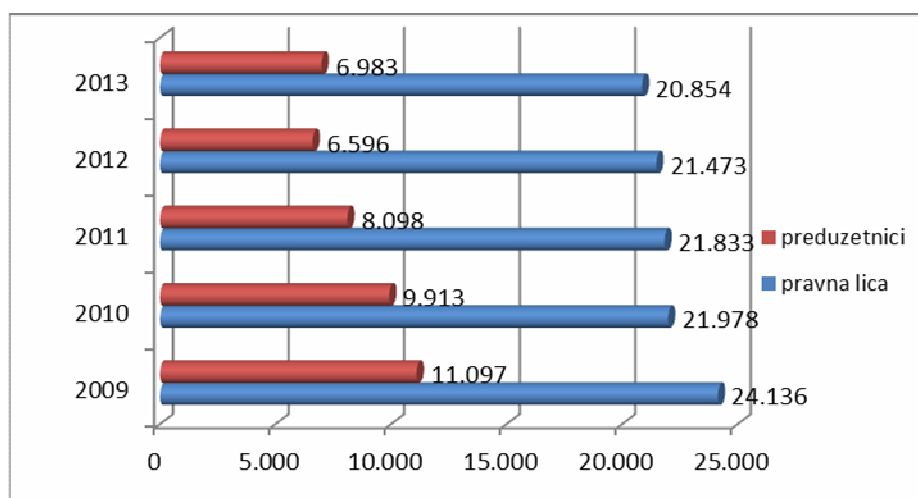
Tabela 86. Broj i struktura svih zaposlenih u Pančevu, godišnji prosek 2013.

	Pančevo	Okrug	Srbija	Struktura zaposlenih u Pančevu (%)	Okrug (%)	Srbija (%)
Zaposleni - ukupno	27.837	55.101	1.715.164	100	100	100
Žene	11.756	24.096	792.416	42,23	43,73	46,20
Muškarci	16.081	31.005	922.748	57,77	56,27	53,80
U preduzećima, ustanovama, zadrugama i organizacijama	20.854	41.883	1.338.082	75	76,01	78,01
Privatni preduzetnici, samostalni delatnici i zaposleni kod njih	6.983	13.218	377.081	25	23,99	21,99
Broj zaposlenih na 1000 stanovnika	226	188	238	0,81	0,34	0,01
Broj zaposlenih u preduzećima, ustanovama, zadrugama i organizacijama na 1000 stanovnika	169	142	186	0,61	0,26	0,01

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u RS 2013.

Prema podacima Agencije za privredne registre i Republičkog zavoda za statistiku ukupan broj formalno zaposlenih Pančeva u 2013. godine bio je 27.837 lica, što u odnosu na godišnji prosek za 2012. godinu (28.069 lica) predstavlja **smanjenje od 0,83 %**. Kod **pravnih lica** u 2013. godine zaposlenih je bilo 20.854, što je u odnosu na godišnji prosek za 2012. (21473 lica) **manje za 2,88 %**, dok je broj registrovanih **preduzetnika i zaposlenih kod njih** u 2013. iznosio 6982, što u odnosu na godišnji prosek za 2012. (6596 lica) predstavlja **povećanje od 5,87 %**.

Broj zaposlenih kod pravnih lica i kod preduzetnika u Pančevu, po godinama:

7.2. Zaposlenost po delatnostima

Tabela 87. Struktura zaposlenih po sektorima delatnosti – poređenje, godišnji proseki 2013. (bez privatnih preduzetnika i zaposlenih kod njih)!

	Pančevo	Okrug	Srbija	Struktura zaposlenih u Pančevu (%)	Struktura zaposlenih u okrugu (%)	Struktura zaposlenih u Srbiji (%)
Zaposleni - ukupno	20.854	41.883	1.338.082	100	100	100
Poljoprivreda, lov, šumarstvo i ribarstvo	734	2.838	32.715	3,52	6,78	2,44
Rudarstvo	2	168	22.188	0,01	0,40	1,66
Prerađivačka industrija	6.602	12.248	287.147	31,66	29,24	21,46
Snabdevanje el.energijom, gasom i parom i klimatizacija	382	598	27.950	1,83	1,43	2,09
Snabdevanje vodom; upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanja procesa upravljanja otpada i slične aktivnosti	792	1.705	34.510	3,80	4,07	2,58
Građevinarstvo	1.036	1.638	67.195	4,97	3,91	5,02
Trgovina na veliko i malo i popravka motornih vozila	1.994	3.307	180.037	9,56	7,90	13,45
Saobraćaj i skladištenje	1.399	2.430	85.033	6,71	5,80	6,35
Usluge smeštaja i ishrane	107	367	19.945	0,51	0,88	1,49
Informisanje i komunikacije	453	680	40.258	2,17	1,62	3,01
Finansijske delatnosti i delatnost osiguranja	364	593	37.186	1,75	1,42	2,78

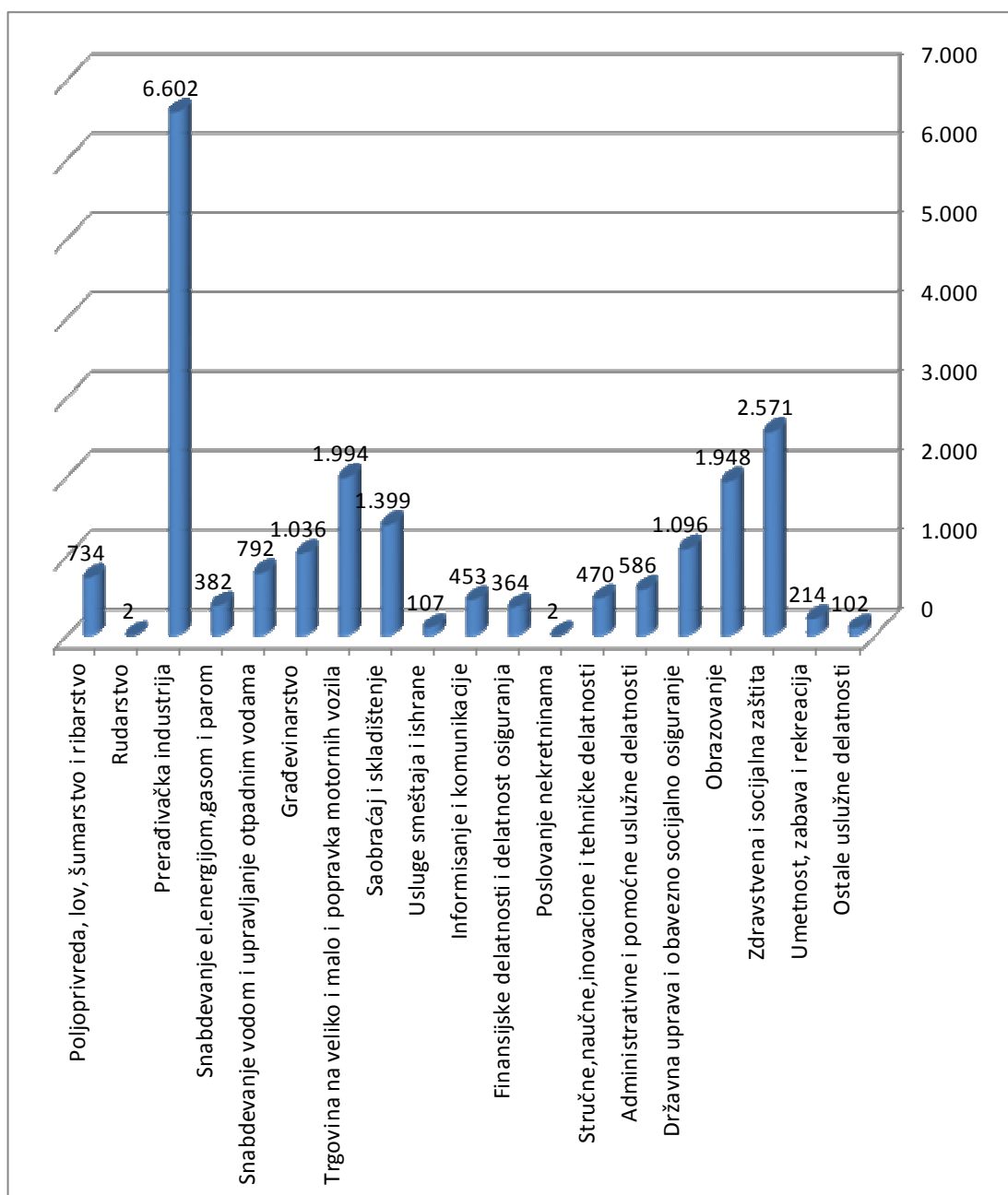
Poslovanje nekretninama	2	10	3.056	0,01	0,02	0,23
Stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti	470	796	56.491	2,25	1,90	4,22
Administrativne i pomoćne uslužne delatnosti	586	756	34.726	2,81	1,81	2,60
Državna uprava i obavezno socijalno osiguranje	1.096	2.218	74.322	5,26	5,30	5,55
Obrazovanje	1.948	4.956	140.725	9,34	11,83	10,52
Zdravstvena i socijalna zaštita	2.571	5.812	160.021	12,33	13,88	11,96
Umetnost, zabava i rekreacija	214	562	22.645	1,03	1,34	1,69
Ostale uslužne delatnosti	102	201	11.934	0,49	0,48	0,89

Izvor: Republički zavod za statistiku, baza podataka 2013.

Na osnovu strukture zaposlenih po sektorima delatnosti na teritoriji grada Pančeva može se zaključiti da je najveći broj zaposlenih u prerađivačkoj delatnosti (31,66%), delatnostima zdravstvene i socijalne zaštite (12,33%) i delatnosti trgovine na veliko i malo i popravke motornih vozila (9,56%) – čije učešće u ukupnom broju zaposlenih iznosi 53,55%.

U poređenju sa strukturom zaposlenih u prerađivačkoj delatnosti na teritoriji grada Pančeva (31,66%) sa istom strukturom u okrugu (29,24%) i Srbiji (21,46%) Pančevo se nalazi iznad proseka.

Struktura zaposlenih po sektorima delatnosti, godišnji prosek 2013:

Može se zaključiti da je 2013.godine u Pančevu najveći broj zaposlenih lica u sektoru prerađivačke industrije (31,66%), sektoru zdravstvene i socijalne zaštite (12,33%) i sektoru trgovine (9,56%). Broj zaposlenih u prerađivačkoj delatnosti je iznad republičkog proseka (29,24%).

7.3. Prosečne zarade

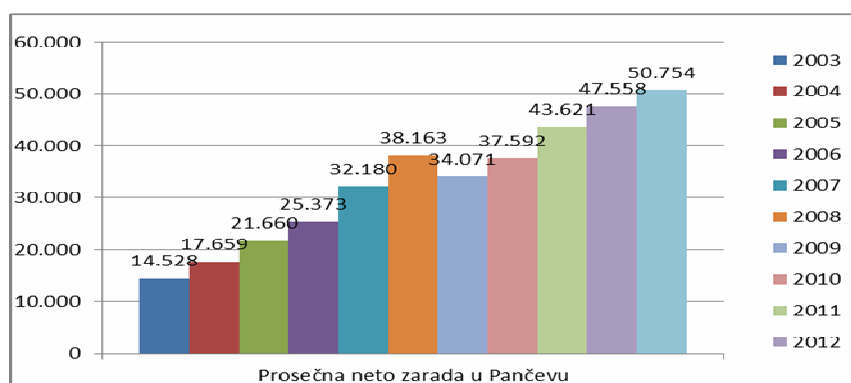
Tabela 88. Uporedni pregled prosečnih zarada po zaposlenom po godinama – poređenje (u din.)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Prosečna neto zarada u Pančevu	14.528	17.659	21.660	25.373	32.180	38.163	34.071	37.592	43.621	47.558	50.754
Prosečna neto zarada u okrugu	12.797	14.995	18.499	22.529	28.859	34.173	32.125	35.212	39.588	43.567	46.532
Prosečna neto zarada u Srbiji	11.500	14.108	17.443	21.707	27.759	32.746	31.734	34.142	37.976	46.923	43.932

Izvor: Republički zavod za statistiku, baza podataka

Tabela 89. Kretanje prosečnih neto zarada u Pančevu, po godinama:

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Prosečna neto zarada u Pančevu	14.528	17.659	21.660	25.373	32.180	38.163	34.071	37.592	43.621	47.558	50.754
Prosečna neto zarada u okrugu	12.797	14.995	18.499	22.529	28.859	34.173	32.125	35.212	39.588	43.567	46.532
Prosečna neto zarada u Srbiji	11.500	14.108	17.443	21.707	27.759	32.746	31.734	34.142	37.976	46.923	43.932

Komentar: Prosečna zarada po zaposlenom u Pančevu sukcesivno raste. U 2013. godini u odnosu na godišnji prosek u 2012. godinu prosečna zarada po zaposlenom je porasla za 6,72%.

Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku, Ankete o radnoj snazi, potrebno je napomenuti da se na osnovu rangiranja opština i gradova prema visini prosečne neto zarade (III kvartal 2013.godine) na listi od ukupno 173 gradova i opština, grad Pančevo nalazi na zavidnom 14 mestu.

7.4. Zapošljavanje

Tabela 90. Slobodna radna mesta, decembar 2013.

Slobodna radna mesta, decembar 2013.		Pančevo	Okrug	Srbija	Udeo u okrugu (%)	Udeo u Srbiji (%)
Slobodna radna mesta - ukupno		6	7	1.456	85,71%	0,41%
Na neodređeno vreme	broj	5	5	418	100,00%	1,20%
	%	88,33%	71,43%	28,71%		
Na određeno vreme	broj	1	2	927	50,00%	0,11%
	%	16,64%	28,57%	63,67%		

Tabela 91. Struktura zapošljavanja, decembar 2013.

Struktura zapošljavanja, decembar 2013.		Pančevo	Okrug	Srbija	Pančevo-udeo u okrugu (%)	Pančevo-udeo u Srbiji (%)
Zapošljavanje - ukupno		1.224	2.456	103.733	49,84	1,18
Zapošljavanje - žene	broj	590	1.197	47.965	49,29	1,23
	%	48,20	48,74	46,24		
Zapošljavanje - muškarci	broj	634	1.259	55.768	50,36	0,14
	%	51,80	51,26	53,76		
Na neodređeno vreme	broj	301	535	23.654		
	%	24,59	21,78	22,80		
Na određeno vreme	broj	746	1.573	63.556	47,43	2,47
	%	60,95	64,05	61,27		

Izvor: Nacionalna služba zapošljavanja, mesečni statistički bilten

7.5. Nezaposlenost

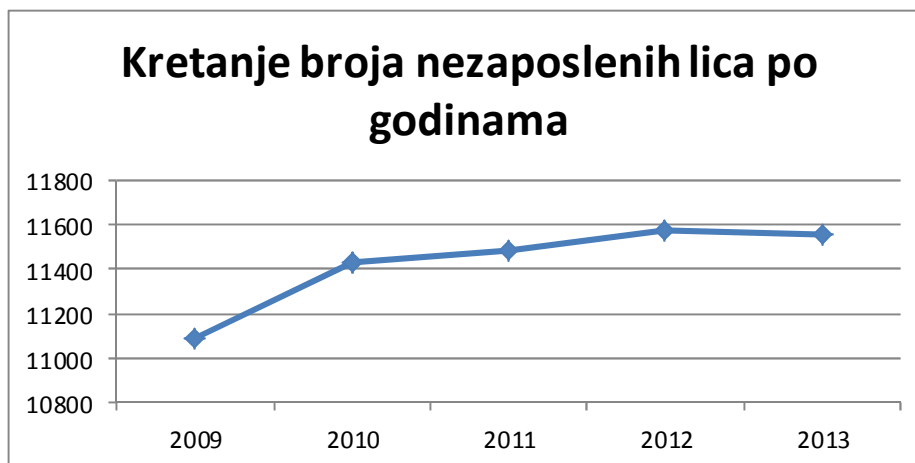
Tabela 92. Struktura nezaposlenih i tražilaca zaposlenja prema polu, decembar 2013.

		Pančevo	Okrug	Srbija	Udeo Pančeva u okrugu (%)	Udeo Pančeva u Srbiji (%)
Nezaposleni - ukupno		11.560	34.221	769.546	33,78	1,50
Nezaposleni - žene	broj	6.293	17.390	393.500	36,19	1,6
	%	54,44	50,82	51,13	/	/
Nezaposleni - muškarci	broj	5.267	16.831	376.046	31,29	1,04
	%	45,56	49,18	48,87	/	/
Prvi put traže zaposlenje						
	broj	3821	13.212	367.107	28,92	1,40
	%	33,05	38,61	34,71	/	/
Bez kvalifikacija	broj	3.934	14.617	245.406	26,91	1,60
	%	34,03	42,71	31,89	/	/

Izvor: Nacionalna služba zapošljavanja, Filijala Pančevo

Prema poslednjim podacima Republičkog zavoda za statistiku, učešće ukupnog broja nezaposlenih lica na teritoriji grada Pančeva sa stanjem 31.12.2013. u odnosu na ukupan broj nezaposlenih u Južnom Banatu iznosi 33,78 procentnih poena. Od ukupnog broja nezaposlenih lica u Pančevu, 3821 (33,05%) lica prvi put traži zaposlenje, a 3934 lica (34,03%) je bez kvalifikacija.

Treba napomenuti da u ovaj pokazatelj ne ulaze lica zaposlena na "crno", što bi po nekim procenama znatno povećalo porast nezaposlenosti.

Tabela 93. Kretanje stope nezaposlenosti u Pančevu, godišnji prosek, po godinama

	2011	2012	2013
Nezaposleni – ukupno	11.480	11.577	11.560
Nezaposleni – žene	6.475	6.381	6.293
Nezaposleni – muškarci	5.005	5.196	5.267
Zaposleni – ukupno	29.931	28.069	27.837
Zaposleni - Žene	12.332	11.824	11.756
Zaposleni – Muškarci	17.599	16.245	16.081
Stopa nezaposlenosti			

Ukupno 11560 nezaposlenih lica u Pančevu u decembru 2013. To je za 17 lica manje u poređenju sa prethodnom 2012. godinom, a za 80 lica više u poređenju sa 2011. godinom.

7.6. Kvalifikaciona struktura nezaposlenog stanovništva

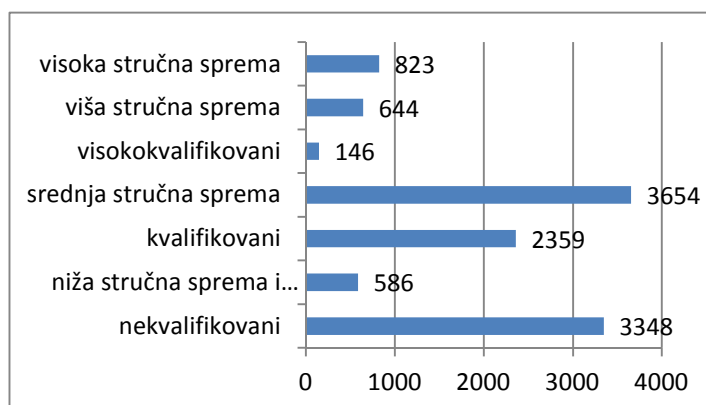
Tabela 94. Kvalifikaciona struktura nezaposlenog stanovništva, po godinama

Pančevo	2010	2011	2012	2013*	Udeo u ukupnom broju nezaposlenih u 2013.* (%)
UKUPNO	11.431	11.480	11.577	11.560	100
nekvalifikovani	3.222	3.389	3.420	3.348	28,96
niža stručna sprema i polukvalifikovani	714	670	634	586	5,07
kvalifikovani	2.437	2.329	2.375	2.359	20,41
srednja stručna sprema	3.626	3.614	3.588	3.654	31,61
visokokvalifikovani	144	127	135	146	1,26
viša stručna sprema	534	490	439	644	5,57
visoka stručna sprema	754	861	986	823	7,12

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u Srbiji 2013.

*Podatak Nacionalna služba zapošljavanja - Filijala Pančevo

Kvalifikaciona struktura nezaposlenih u 2013.god.:

7.7. Nezaposlenost prema dužini čekanja i starosnoj strukturi

Tabela 95. Nezaposlenost po dužini čekanja, 2013.

	Pančevo	Udeo u ukupnom broju nezaposlenih (%)
UKUPNO	11.560	100
Do 1godine	4.372	37,82
1 - 2 godine	1.938	16,76
2 - 3 godine	1.165	10,08
3 - 5 godina	1.386	11,99
5 - 8 godina	993	8,59
8 - 10 godina	431	3,73
Preko 10 godina	1.275	11,03

Izvor: Nacionalna služba zapošljavanja - Filijala Pančevo, podatak sa stanjem 31.12.2013.

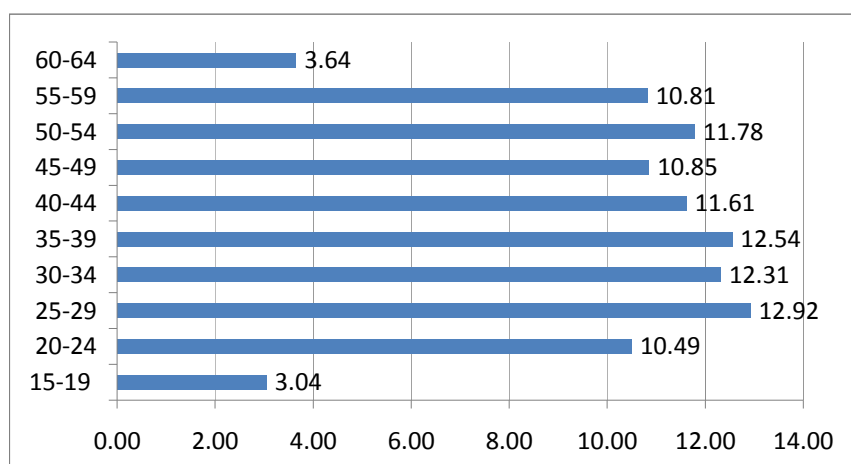

Tabela 96. Nezaposlenost po starosnoj strukturi, stanje 31.12.2013. godine

Broj godina	Pančevo	Udeo u ukupnom broju nezaposlenih (%)
UKUPNO	11.560	100
Od 15-19 godina	352	3,04
20-24 godina	1.213	10,49
25-29 godina	1.493	12,92
30-34 godina	1.423	12,32
35-39 godina	1.450	12,54
40-44 godina	1.342	11,61
45-49 godina	1.254	10,85
50-54 godina	1.362	11,78
55-59 godina	1.250	10,81
60-64 godina	421	3,64

Izvor: Nacionalna služba zapošljavanja - Filijala Pančevo, podatak sa stanjem 31.12.2013.

7.8 Nezaposleni prema starosnoj strukturi u ukupnom broju nezaposlenih, stanje decembar 2013. godine:

8. JAVNI RESURSI

8.1. Saobraćajna infrastruktura

8.1.1. Drumski saobraćaj

Tabela 97. Dužina puteva, 2012.

	Pančevo (km)	Udeo u dužini puteva iste kategorije u okrugu (%)	Okrug (km)
Dužina puteva - ukupno (km)	137,6	14,00	982,57
Savremeni kolovoz	137,6	15,40	893,33
Državni putevi I reda	svoga	57,90	21,49
	savremeni kolovoz	57,90	21,49
Državni putevi II reda	svoga	15,80	5,83
	savremeni kolovoz	15,80	5,83
Opštinski putevi	svoga	63,85	14,43
	savremeni kolovoz	63,85	18,08

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine i regionu u RS, 2013.

Teritorija grada Pančeva pokrivena je mrežom puteva u ukupnoj dužini od 137,6 km. Grad Pančevo u ukupnoj mreži puteva Južno-banatskog okruga učestvuje sa 14%. Posebno treba istaći da Pančevo predstavlja „kapiju” na putnom pravcu sever-jug Banata, odnosno vezu sa ostatkom Srbije.

8.1.2. Železnički saobraćaj i infrastruktura

Tabela 98. Železnički saobraćaj i infrastruktura

	Pančevo	Udeo Pančeva u ukupnom prometu u okrugu (%)	Okrug
Broj železničkih stanica	6	30,00	20
Broj prevezenih putnika	15.187	44,65	34.016
Broj prevezenih pošiljki	1.021.719	84,98	1.202.249

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine i regioni u RS, 2013.

8.1.3. Vazdušni saobraćaj

Sportski aerodrom «Pančevo» nalazi se u severnom delu naseljenog mesta Pančevo u sklopu fabričkog kompleksa vazduhoplovne industrije «Utva» Pančevo. Dužina travnate piste je oko 900 m, širine 60 m, sa betonskom stajnakom dužine 100 m, i tornjem za kontrolu leta.

8.1.4. Vodni saobraćaj

Posebno značajan deo saobraćajne infrastrukture Pančeva je Dunav, kao vodeni putni pravac velikog ali nedovoljno iskorišćenog potencijala. Njegova ekonomska i svaka druga eksploatacija ne može se rešavati samo na nivou lokalne privrede, već i u kontekstu afirmacije reke od strane šireg područja .

Ukupna dužina Dunava u Srbiji iznosi 588 km, regionu Banata 148 km, a na teritoriji grada Pančeva proteže se u dužini od oko 30 km. Razdaljina od luke Dunav u Pančevu do pristaništa u Beogradu iznosi 10 km. Može se smatrati da je veliki deo Banata, kao i opština koje izlaze na Dunav, potencijalno pogodan da se uključi u mrežu plovnih puteva Evrope (kanal Dunav-Rajna-Majna). Najveći nedostatak su neodgovarajuće luke na Dunavu, jer su postojeće zapuštene i malih kapaciteta (u gradovima duž obala Tise i Dunava).

Na levoj obali Dunava, na 1153. kilometru nalazi se kompleks Luke Dunav-Pančevo. Izgrađena i razvojna teritorija Luke Dunav zauzima površinu od 240 hektara. Kompleks Luke Dunav ograničen je: rekom Dunav, plovnim kanalom hemijske industrije, železničkom prugom sa ranžirnom stanicom, međunarodnom saobraćajnicom E-70 i rekom Tamiš. Luka Dunav Pančevo je bazenskog tipa. Bazen Luke je dugačak 1.000 kilometara i široj 210 metara, površine 21 hektara. Dubina bazena omogućava uplovljavanje rečno-morskih brodova do 5.000 tona pri najnižem vodostaju. Dužina vodne linije oko kompleksa Luke gde je moguće graditi vertikalni kej iznosi 6.500 metara.

S obzirom da je tok Dunava definisan kao evropski koridor VII, u budućnosti treba računati sa značajnim porastom uloge vodnog transporta, ali prvenstveno u tranzitu. Mreža kanala je resurs koji bi mogao da se značajnije koristi u privredne svrhe za razvoj turizma, pod uslovom većeg ljudskog angažovanja i pronalaženja odgovarajuće finansijske konstrukcije za privredno i komercijalno iskorišćavanje kanala. Osim toga, na ovaj način bi se grad Pančevo kao i druge opštine u Banatu aktivno uključile u evropsku mrežu vodenih puteva.

8.2. Komunalna infrastruktura i usluge

8.2.1 Vodovod i kanalizacija

Vodosnabdevanje stanovništva u Južno-banatskom okrugu vrši se na bazi podzemnih voda iz dubljih vodonosnih slojeva (30 - 100 m). Od 261.295 stanova u Banatu, na vodovod je priključeno 246 kanalizacione i vodovodne mreže. 428 stanova, ili 94,31 %.

U gradu Pančevu postoji dva postrojenja za preradu vode ukupnog kapaciteta 700 l/s¹.

JKP „Vodovod i kanalizacija“ obavlja delatnost proizvodnje i distribucije vode, prikupljanje, odvođenje i prečišćavanje otpadnih voda, kontrole kvaliteta vode za piće, održavanje kanalizacione i vodovodne mreže kao osnovnu delatnost i izgradnju kanalizacione i vodovodne mreže. Zapošljava 267 radnika.

Prosečni kapaciteti izvorišta vode mogu godišnje da proizvedu 15.000.000 miliona m³ vode.

Broj naselja obuhvaćenih vodovodnom mrežom: grad Pančevo i 4 naseljena mesta (Starčevo, Omoljica, Banatski Brestovac i Ivanovo)

Broj stanovnika obuhvaćenih vodovodnom mrežom 96.000.

Broj naselja koji nije obuhvaćen 5 naseljenih mesta (Dolovo, Jabuka, Kačarevo, Banatsko Novo Selo i Glogonj)

Dužina vodovodne mreže 200 km distributivne i mreže u gradu i naseljima, odnosno 300 km sa vodovodnim priključcima (sve održava JKP „Vodovod i kanalizacija“)

Dužina fekalne kanalizacione mreže 142 km, sa priključcima 227km (sve održava JKP „Vodovod i kanalizacija“)

Pančevo ima separatan sistem kanisanja, posebno se odvođe fekalne a posebno atmosferske vode

Ukupna dužina atmosferske kanalizacione mreže iznosi 40km.

8.2.2 Javni prevoz

- **Gradski prevoz**

Javni gradski prevoz putnika poveren je JKP-u „Autotransport Pančevo“, a čija je tradicija javnog prevoza putnika duga više od 65 godina. JKP „Autotransport Pančevo“ raspolaže sa 79 autobusa. Preduzeće obavlja prevoz putnika na 11 linija u gradskom prevozu, 22 linije u međumjesnom prevozu i 1 sezonskoj liniji u međunarodnom prevozu na relaciji Pančevo – Herceg Novi. Dnevno se na mreži linija ostvari preko 20.000 kilometara i preveze više od 30.000 putnika. Mreža linija projektovana je tako da povezuje svih 9 naseljenih mesta na teritoriji grada (Glogonj, Jabuka, Kačarevo, Banatsko Novo Selo, Dolovo, Starčevo, Omoljica, Ivanovo i Banatski Brestovac) sa naseljenim mestom Pančevo. Prvi polazak na svih 5 pravaca koji povezuju naseljena mesta na teritoriji grada sa naseljenim mestom Pančevo je u 3:00 sata ujutru a poslednji polazak iz Pančeva ka svim naseljenim mestima je u 0:00 sati (ponoć). Na gradskim linijama polasci se obavljaju u periodu od 5:00 sati do 22:30 sati sa intervalom između polazaka od 30 minuta, izuzev linije 6 gde je interval između polazaka 15 minuta u vršnom opterećenju (špicu) i linije 14 gde je interval između polazaka 20 minuta tokom celog dana. Pored javnog linijskog prevoza putnika kao osnovne delatnosti, preduzeće se bavi i vanlinijskim prevozom putnika gde se uslovi prevoza utvrđuju posebno za svaku vožnju, pružanjem usluga autobuske stanice, izdavanjem reklamnog prostora, kao i pružanjem usluga tehničkog pregleda i baždarenja svih vrsta tahografaskih uređaja.

Informacije o preduzeću se nalaze na sajtu: www.jkpatppa.rs

- **Taksi prevoz**

Kvalitetu gradskog prevoza doprinosi postojećih 9 registrovanih taksi udruženja i preduzeća eregistrovanih za taksi prevoz, sa oko 100 zaposlenih.

8.2.3 Komunalno održavanje

Komunalno održavanje predstavlja jednu od osnovnih funkcija koja omogućava nesmetano korišćenje građevinskog zemljišta.

JKP „Higijena“ obavlja poslove čišćenja javnih površina, održavanje javne higijene u gradu, iznošenje i deponovanje otpada (sakupljanje smeća, starih stvari, korišćenih predmeta i otpadaka; odvoz otpadaka, kao što su ostaci razrušenih zgrada i odstranjivanje otpadaka spaljivanjem ili na drugi način; sabijanje otpadaka, odlaganje na zemljište ili vodu i zakopavanje; uklanjanje otpada iz posuda za otpatke na javnim mestima; čišćenje i polivanje ulica, staza i parkirališta; uklanjanje snega i leda sa pešačkih staza i posipanje soli i peska; pražnjenje i čišćenje septičkih jama i tankova i održavanje fekalne deponije; uređivanje i održavanje deponije). Informacije o preduzeću se nalaze na sajtu: www.jkphigijena.rs

JKP „Zelenilo“ je osnovano prvenstveno radi efikasnijeg pružanja usluga održavanja javnih zelenih površina kao infrastrukturnog elementa urbane sredine. Osnovne delatnosti preduzeća su održavanje i izgradnja javnih zelenih površina, proizvodnja sadnog materijala, pružanje pogrebnih usluga, pružanje pijačnih usluga. Danas je JKP „Zelenilo“ jedno od najvećih preduzeća u južnom Banatu, sa visokim razvojnim potencijalom, koje zapošljava 380 radnika različitih profila i struka. Preduzeće čine četiri radne jedinice: „Zajedničke službe“, „Gradsko zelenilo“, „Pijace“ i „Groblja“.

RJ „Gradsko zelenilo“ je radna jedinica koja obavlja delatnost održavanja 200 ha uređenih zelenih površina i proizvodnju rasada drveća, žbunja, perena, sezonskog cveća i busen trave.

„Zelenilo“ se bavi uređenjem eksterijera i enterijera, izgradnjom staza, platoa, fontana, sprava za dečija igrališta i pružanjem usluga mehanizacije (kamioni, auto-korpe, plato-prikolice, buldožeri, utovarivači). Prodaja sadnog materijala obavlja se u rasadniku na Bavaništanskom putu i u prodavnici „Zelenila“ na Zelenoj pijaci.

RJ „Pijace“ obuhvata glavnu Zelenu pijacu, četiri satelitske (u stambenim naseljima Strelište, Tesla, Kotež i Sodara) i robnu pijacu „Aerodrom“.

Na platou Zelene pijace nalazi se 950 tezgi za prodaju poljoprivrednih, industrijskih i zanatskih proizvoda, hala za prodaju smrznute i sveže ribe, hala za prodaju kolača, mlečna hala i 132 lokala. Robna pijaca „Aerodrom“ predstavlja tržišni centar na otvorenom sa 2.735 prodajnih mesta i 68 lokala.

RJ „Groblja” stara se o sedam grobalja – Novo groblje, Pravoslavno groblje, Katoličko groblje, Evangelističko-Reformatorsko groblje, Jevrejsko groblje i Vojlovačko groblje.

Informacije o preduzeću se nalaze na sajtu: www.jkpzelenilo.co.rs.

8.2.4 Sistem daljinskog grejanja

JKP "Grejanje" u Pančevu je Odlukom grada Pančeva određeno da obezbedi snabdevanje toplotnom energijom kupaca na području grada Pančeva.

"Odluka o uslovima i načinu snabdevanja toplotnom energijom kupaca na području grada Pančeva" je objavljena u "Sl. listu grada Pančeva", br. 15/2010.

U sastavu JKP "Grejanje" se nalaze dve toplane Kotež i Sodara. Toplana Kotež ima instalisanu snagu 53,3MW, a toplana Sodara trenutno instalisano 26,5MW, koje se snabdevaju prirodnim gasom.

Osim ova dva toplotna izvora postoje još 3 objekta: u ul. Jastrebačka br. 8 instalisane snage 1MW, u ul. Sinđelićeva br. 23 instalisane snage 0,814 MW i u ul. Svetog Save br. 89 snage 0,14MW.

Toplotna energija se transportuje do potrošača kroz 72km cevovoda i oko 320 toplotnih podstanica potpuno opremljenih za merenje ispružene energije i daljinski nadzor i upravljanje iz dispečerskog centra.

Ovo preduzeće toplotnom energijom snabdeva 11.986 kupaca iz kategorije stambenog prostora i 574 kupca iz kategorije poslovnog prostora. Uslugu sanitarne tople vode koristi 2379 članova domaćinstva.

Toplotnom energijom iz daljinskog sistema grejanja se snabdeva oko 43% domaćinstava u gradu.

Toplu potrošnu vodu iz našeg sistema koristi oko 7% domaćinstava.

Imajući u vidu raspoloživu energiju u postojećim toplotnim izvorima spremni smo da izvršimo priključenja novih korisnika.

Kupac - novi korisnik je dužan da od JKP "Grejanje" dobije odobrenje za priključenje uz prethodno izmirenje troškova za: rešenje o odobrenju, saglasnost na projekat i naknadu za priključenje na toplotni izvor i distributivnu mrežu.

Rešenjem o odobrenju se definišu uslovi projektovanja i izgradnje toplotne opreme.

Postupak izdavanja rešenja o odobrenju za priključenje započinje tako što kupac - novi korisnik podnosi JKP "Grejanje" zahtev uz koji prilaže potrebnu dokumentaciju.

Informacije o postupku priključenja objekta na sistem daljinskog grejanja se mogu dobiti u prostorijama JKP "Grejanje", ul. Cara Dušana br. 7 ili telefonom na broj 013/315-400.

Informacije o preduzeću se nalaze na sajtu: www.grejanje-pancevo.co.rs.

8.2.5 Telekomunikacioni sistem

Mobilna telefonija „Telekoma Srbije” u potpunosti pokriva teritoriju grada Pančeva i GSM i 3G mrežom. Pored osnovnih fiksnih telekomunikacionih i usluga mobilne telefonije, „Telekom Srbije” (IJ „Pančevo”) pruža korisnicima i usluge interneta, usluge prenosa podataka, telematske usluge, usluge sa dodatnom vrednošću, ISDN usluge, usluge inteligentne mreže, fiksne satelitske usluge, fiksne usluge za korišćenje standarda DECT i multimedijalne usluge.

Tabela 99. Poštanske aktivnosti i telekomunikacije , 2012.

	Pančevo	Udeo Pančeva u ukupnom prometu u okrugu (%)	Okrug
Broj pošta	18	22,22	81
Telefonski pretplatnici	48.148	45,42	106.001
Broj prevezenih pošiljki, u 000	4.806	68,12	7.055

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine i regioni u RS, 2013.

8.2.6 Distribucija električne energije

Elektrodistribucija "Pančevo" realizuje distribuciju električne energije na teritoriji južnog Banata, za grad Pančevo sa okolinom , sa pogonom u Vršcu i poslovnicama u Beloj Crkvi, Kovinu i Alibunaru.

Delatnost ovog preduzeća obuhvata:

- održavanje i izgradnju distributivne mreže,
- obračun i naplatu električne energije,
- baždarnicu.

8.3. Zdravstvena i socijalna zaštita

Tabela 100. Bolnički kapaciteti, 2014.

	Broj kreveta	Udeo u ukupnom broju kreveta (%)
Intenzivna nega	35	5,30
Poluintenzivna nega	140	21,21
Opšta nega	485	73,49
UKUPNO:	660	100

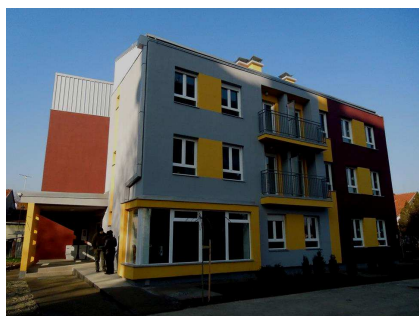
Opšta bolnica Pančevo je bolnički centar od regionalnog značaja, osnovana 1805. godine, koji dnevno zbrinjava veliki broj bolesnika iz Pančeva ili susednih opština i naselja (gravitira joj preko 300.000 stanovnika) Uredbom o planu mreže zdravstvenih ustanova Opšta bolnica "Pančevo" raspolaže sa 600 postelja, raspoređenih na 15 odeljenja. U bolničkom krugu čija površina iznosi 52.821 m² ima 9 bolničkih zgrada, kotlarnica, kuhinja i vešeraj, što ukupno čini oko 35.000 m². *Dom zdravlja Pančevo* pruža usluge primarne zdravstvene zaštite za oko 124.000 stanovnika sa teritorije grada Pančeva.

U Pančevu postoje sledeće ustanove za socijalnu i zdravstvenu zaštitu:

- Opšta Bolnica Pančevo (www.bolnicapancevo.rs)
- Dom zdravlja Pančevo (www.dzpancevo.rs)
- Zavod za javno zdravlje Pančevo (www.zjzpa.org.rs)
- Centar za socijalni rad „Solidarnost”
- Sigurna kuća Pančevo (www.sigurnakucapancevo.rs)

- Sertifikat o akreditaciji Doma zdravlja Pančevo na period od 3 godine –

Nov objekat socijalnog stanovanja u zaštićenim uslovima

Opšta bolnica Pančevo

Tabela 101. Ulaganja u zdravstvo, po godinama

	Pančevo (u 000 din.)		
	2011	2012	2013
Rashodi budžeta grada Pančeva - (ulaganja) u zdravstvo - ukupno	35.660	52.874	32.269

Izvor: Prema podacima Sekretarijata za finansije GU Pančevo

Tabela 102. Ulaganja u socijalnu zaštitu, po godinama

	Pančevo (u 000 din.)		
	2011	2012	2013
Rashodi budžeta grada Pančeva - (ulaganja) u socijalnu zaštitu - ukupno	141.358	162.355	172.092

Izvor: Prema podacima Sekretarijata za finansije GU Pančevo

Tabela 103. Lekari, stomatolozi i diplomirani farmaceuti u zdravstvenim službama, 2012.

	Pančevo	Udeo u ukupnom broju lekara (%)
Lekari – ukupno	348	100
Lekari opšte medicine	54	15,52
Lekari na specijalizaciji	33	9,48
Lekari specijalisti	261	75,00
Stomatolozi	44	/
Farmaceuti	55	/
Broj stanovnika na jednog lekara u Pančevu	353	/
Broj stanovnika na jednog lekara u okrugu	396	/
Broj stanovnika na jednog lekara u Srbiji	343	/

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine i regioni u RS, 2013.

Tabela 104. Korisnici socijalne zaštite , 2011.

	Pančevo	Udeo u ukupnom broju korisnika (%)
Ukupno	8.484	100
Deca	2.144	25,27
Mladi	649	7,65
Odrasli	4.054	47,78
Ostareli	1.637	19,30

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine i regioni u RS, 2013.

U Pančevu postoje sledeće ustanove za zbrinjavanje socijalno ugroženih lica:

- Centar za socijalni rad
- Dom za stare
- Dom za slepe

- Dom za nezbrinuta lica
- Dom za gluvoneme
- Dom za lica ometena u razvoju.

8.4. Obrazovni kapaciteti

U Pančevu se nalazi 19 osnovnih, sedam srednjih škola, Muzička i Baletska škola, kao i škola za osnovno i srednje obrazovanje učenika sa smetnjama u razvoju.

Tabela 105. Ulaganja u obrazovanje, po godinama

	Pančevo (u 000 din.)		
	2011	2012	2013
Rashodi budžeta grada Pančeva - (ulaganja) u obrazovanje - ukupno	615.254	709.907	767.655

Izvor: Prema podacima Sekretarijata za finansije GU Pančevo

Tabela 106. Broj i struktura obrazovnih ustanova, 2011/2012.

		Pančevo	Okrug	Udeo u ukupnom broju ustanova u okrugu (%)
Osnovne škole	ukupno	19	105	18
	odeljenja	432	1.228	35
Srednje škole	ukupno	10	21	48
	odeljenja	209	402	52
Specijalne škole - osnovne	ukupno	5	14	36
	učenika	90	238	38
Specijalne škole - srednje	ukupno	1	2	50
	učenika	43	70	61
Visoke škole		0	1	0
Fakulteti		1	2	50
Ustanove za decu predškolskog uzrasta		28	102	27
broj dece		3.242	6.599	49
Studentski centri		0	0	0
Učenički domovi		0	0	0
UKUPNO - sve ustanove		64	247	26

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine i regioni u RS, 2013.

Tabela 107. Ukupan broj učenika, studenata i korisnika obrazovnih ustanova, 2011/2012 kraj školska godina

		Pančevo	Okrug	Udeo u ukupnom broju učenika/studenata/korisnika u okrugu (%)
Osnovne škole - učenici	ukupno	9.673	23.987	40,33
	završili školu	1.259	3.018	41,72
Srednje škole - učenici	ukupno	5.505	10.327	53,31
	završili školu	1.520	2.770	54,87
Specijalne škole - osnovne	ukupno	90	238	37,82
	završili školu	10	48	20,83
Specijalne škole - srednje	ukupno	43	70	61,43
	završili školu	8	11	72,73
Visoke škole - studenti	ukupno	0	400	0,00
	na budžetu	0	235	0,00
	završili školu	0	118	0,00
Fakulteti - studenti	ukupno	294	517	56,87
	na budžetu	0	0	0

	diplomirani	81	171	47,37
Predškolske ustanove	deca korisnici	3.242	6.599	49,13
Studentski centri	korisnici smeštaja	0	0	0
Učenički domovi	korisnici smeštaja	0	214	0
UKUPNO - svi učenici		18.847	42.352	44,50

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine i regioni u RS, 2013.

9. RESURSI ŽIVOTNE SREDINE

U Prostornom planu Republike Srbije ("Sl. glasnik RS" br. 88/2010) prema postojećem stanju životne sredine, a u skladu sa standardima i iskustvima EU utvrđene su četiri kategorije kvaliteta životne sredine i to: područja zagađene i degradirane životne sredine, područja ugrožene životne sredine, područja kvalitetne životne sredine i područja veoma kvalitetne životne sredine. Pančevo je svrstano u područja zagađene i degradirane životne sredine u kojima je potrebno sanirati i revitalizovati degradirane i ugrožene ekosisteme i sanirati posledice zagađenja. Prema istom dokumentu Pančevo je takođe svrstano i u područja ugrožene životne sredine sa povremenim prekoračenjem graničnih vrednosti zagađujućih materija, za koja treba sprečiti dalju degradaciju i obezbediti poboljšanje postojećeg stanja, kako bi se umanjila degradiranost životne sredine kao ograničavajućeg faktora razvoja.

Najveća industrijska i druga postrojenja koja imaju značajan uticaj na životnu sredinu uključujući emisije u vazduh, vodu i zemljište, generisanje otpada i potrošnju energije podležu obavezi izdavanja integrisane dozvole u skladu sa Zakonom o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađivanja životne sredine. Na teritoriji grada Pančeva postoji pet operatera koji podležu obavezi pribavljanja integrisane dozvole: NIS Petrol, o.d. Rafinerija nafte Pančevo, HIP PETROHEMIJA a.d. Pančevo i HIP AZOTARA d.o.o. Pančevo, "Stari Tamiš" a.d. za poljoprivrednu proizvodnju i TIMKOK d.o.o.

Prema Prostornom planu Republike Srbije, Pančevo sa hemijskom i petrohemijskom industrijom i rafinerijom nafte spada u najugroženija područja (hot spots) u Republici Srbiji. U cilju preduzimanja svih neophodnih mera za sprečavanje hemijskih udesa, ograničavanje udesa na život i zdravlje ljudi i životnu sredinu kao i u stvaranje uslova za upravljanje rizikom, Zakonom o zaštiti životne sredine implementirane su odredbe Direktive 96/82/EC o kontroli opasnosti od velikih akcidenata koji uključuju opasne supstance ("Seveso II" direktiva). Na teritoriji grada Pančeva tri operatera podležu obavezama seveso II direktive (izrada Politike prevencije udesa ili Izveštaja o bezbednosti i Plana zaštite od udesa) i to: NIS Petrol, o.d. Rafinerija nafte Pančevo, HIP PETROHEMIJA a.d. Pančevo i HIP AZOTARA d.o.o. Pančevo.

9.1. Kvalitet vazduha

Prema Godišnjem izveštaju o stanju kvaliteta vazduha u Republici Srbiji 2012. godine (Agencija za zaštitu životne sredine) u kome je ocena kvaliteta vazduha izvršena na osnovu koncentracija zagađujućih materija dobijenih automatskim monitoringom kvaliteta vazduha u državnoj i lokalnoj mreži, za Pančevo je utvrđena III kategorija kvaliteta vazduha odnosno prekomerno zagađen vazduh (na osnovu prekoračenja tolerantnih vrednosti suspendovanih čestica RM10), što predstavlja zvaničnu ocenu kvaliteta vazduha. Koncentracije organskih zagađujućih materija su znatno smanjene u odnosu na prethodni period, a koncentracija benzena, koji je bio među dominantnim polutantima, svedena je na nižu od propisane godišnje koncentracije. Iako prema Uredbi o uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha čađ ne spada u zagađujuće materije na osnovu kojih se vrši ocenjivanje kvaliteta vazduha, zbog negativnog uticaja na zdravlje stanovništva, koncentracije ovog polutanta se redovno prate u okviru monitoringa kvaliteta vazduha u Pančevu. U toku zimskog perioda se beleži veliki broj prekoračenja granične vrednosti, odnosno dana kada je prema indeksu kvaliteta vazduha AQI (Air Quality Index), vazduh ocenjen kao nezdrav za senzitivne grupe, nezdrav ili vrlo nezdrav. Osnovni izvori čestičnog zagađenja su industrija, energetska postrojenja, individualna ložišta, saobraćaj i dr.

9.2. Kvalitet zemljišta

Na prostoru Republike Srbije u toku 2012. godine Agencija za zaštitu životne sredine ispitivala je zemljište u okolini 28 industrijskih kompleksa (među kojima je i industrijska zona Pančeva) na ukupno 55 lokaliteta od kojih 8 u Pančevu. Podaci o praćenju ukupnog sadržaja teških metala u zemljištu pokazuju prekoračenje GV u površinskom sloju zemljišta do 30 cm za pojedine teške metale (Cd, Cu i Ni) dok su ostali ispitivani teški metali: Pb, Zn, Cr, As u nešto manjem procentu prekoračivali GV.

U Pančevu se od 2009. godine sprovodi program ispitivanja kvaliteta poljoprivrednog zemljišta. Projektom "Monitoring stanja zemljišta i uticaja na biljke na području grada Pančeva" obuhvaćena je 31 lokacija na području katastarskih opština Pančevo, Vojlovica, Banatsko Novo Selo, Dolovo, Kačarevo, Starčevo, Omoljica, Banatski Brestovac, Ivanovo, Jabuka i Glogonj. Prema rezultatima ispitivanja, sadržaj teških metala: Cd, Pb, Hg, As, Cr, Ni, Cu, Zn, Fe i Mn na svim ispitivanim lokalitetima je znatno niži od maksimalno dozvoljenih koncentracija, odnosno takav da omogućava proizvodnju zdravstveno bezbedne hrane.

Analizom sadržaja ostataka pesticida - karbamata, organofosfornih pesticida, piretroida, triazina i organohlornih pesticida u svim ispitivanim uzorcima zemljišta utvrđeni su sadržaji ostataka pesticida znatno ispod definisanih graničnih vrednosti, odnosno, sa stanovišta sadržaja ostataka pesticida, zemljište obuhvaćeno ispitivanjima u okviru ovog projekta može se smatrati pogodnim za proizvodnju zdravstveno bezbedne hrane.

Ispitivanjem sadržaja teških metala u proizvodima biljnog porekla - Cd, Pb, Hg, As, Cr, Ni, Cu, Zn, Fe i Mn utvrđeni su sadržaji teških metala u uzorcima ratarskih kultura, povrća i voća sa različitih lokaliteta područja grada Pančeva znatno niži od MDK definisanih važećim pravilnikom. Ispitivanja sadržaja ostataka pesticida u proizvodima biljnog porekla na području grada Pančeva u 124 uzoraka poljoprivrednih proizvoda biljnog porekla nisu pokazala prisustvo rezidua pesticida u koncentracijama koje se smatraju nedozvoljenim u odnosu na važeće propise.

Iako rezultati studije "Monitoring stanja zemljišta i uticaja na biljke na području grada Pančeva" tokom 2012. godine deluju ohrabrujuće potrebno je naglasiti da su, pored do sada ispitivanih opasnih i štetnih materija u zemljištu i biljnom materijalu, u navedenim matriksima često prisutne i brojne veoma opasne organske zagađujuće materije koje se zbog niske biodegradabilnosti nazivaju perzistentnim (perzistentni organski polutanti tzv. POPs) u koje spadaju policiklični aromaticni ugljovodonici (PAH), polihlorovani bifenili (PCB).

9.3. Komunalna buka

Na osnovu rezultata merenja komunalne buke konstatovano je da je grad Pančevo značajno ugrožen po pitanju buke i da je neophodno sprovođenje mera u cilju smanjenja buke. Na osnovu merenja tokom 2012. godine izrđena je preliminarna karta akustičkih zona grada Pančeva.

9.4. Otpadne materije

U cilju uspostavljanja održivog sistema upravljanja otpadom, a u skladu sa Nacionalnom strategijom upravljanja otpadom formiran je region za upravljanje čvrstim komunalnim otpadom Pančevo/Opovo, potpisivanjem Međuopštinskog sporazuma o saradnji opština Pančevo i Opovo. Skupštine grada Pančeva je donela Lokalni plan upravljanja otpadom za grad Pančevo i Regionalni plan upravljanja otpadom za region Pančevo/Opovo. Predmetnim planovima predviđeno je odlaganje komunalnog otpada na novoj deponiji na dolovačkom putu, za koju je pribavljena upotrebna dozvola za Ia fazu. Zbog pristupnog puta neodgovarajuće širine kao i zbog određenih tehničkih nedostataka nova deponija još uvek nije puštena u rad, tj. deponovanje otpada se i dalje vrši na gradskoj deponiji u Pančevu i deponijama u naseljenim mestima. Postoji takođe i veliki broj „divljih“ odlagališta (pored javnih puteva, u rečnim tokovima i dr.). Odlaganje otpada na deponijama koje ne zadovoljavaju propisane standarde predstavlja potencijalnu opasnost za zagađenje vode, zemljišta i vazduha, kao i rizik po zdravlje ljudi.

U okviru Programa podrške infrastrukturnim projektima u oblasti zaštite životne sredine realizuje se projekat "Nova Regionalna deponija u Pančevu" koji finansira Švedska agencija za razvojnu saradnju (SIDA) čijem

realizacijom nova deponija treba da postane operativna. U okviru prostora nove deponije planira se regionalni centar za upravljanje otpadom u okviru koga će se vršiti prihvatanje sortiranog i nesortiranog otpada, separacija otpada u regionalnom postrojenju za reciklažu, kompostiranje, odlaganje otpada, reciklaža građevinskog otpada i prihvatanje animalnog otpada.

Za izgradnju Centra za sakupljanje komunalnog otpada koji nije moguće odložiti u kontejnere predviđene su lokacije JKP "Higijena" u Vlasinskoj ulici i u ulici Dimitrija Tucovića gde trenutno posluje radna jedinica "Ekosirovina", a na lokaciji u Vlasinskoj ulici u toku su aktivnosti na opremanju Centra za sakupljanje i postrojenja za upravljanje komunalnim i drugim otpadom.

I pored postojećih propisa koji ukazuju na neophodnost primene reciklaže sekundarnih sirovina, sadašnji obim kućnog sortiranja, odvojenog sakupljanja, prerade i ponovne upotrebe recikliranog otpada i dalje nije zadovoljavajući.

Prema Zakonu o upravljanju otpadom, obaveza lokalne samouprave je izrada projekata sanacije i rekultivacije postojećih deponija. Projekti sanacije postojećih deponija na teritoriji grada Pančeva urađeni su za deponije u Starčevu (koji je uglavnom realizovan), Ivanovu, Jabuci, Dolovu, Banatskom Novom Selu.

9.5. Kvalitet voda

Za potrebe vodosnabdevanja u gradu Pančevu koriste se smotke podzemne vode što sa stanovišta održivog razvoja nije najpovoljnije rešenje. Projektom celovite sanitarne zaštite pančevačkog izvorišta koji je urađen 2003. godine od strane Rudarsko-geološkog fakulteta - Instituta za hidrologiju, a potvrđen Zaključkom Skupštine opštine Pančevo, definisane su zone neposredne zaštite, uža zona zaštite i šira zona zaštite izvorišta. Higijenski ispravna voda za piće iz gradskog sistema vodosnabdevanja dostupna je za stanovnike Pančeva, Starčeva, Omoljice, Ivanova i Banatskog Brestovca. Kvalitet vode za piće kontroliše se interno u laboratoriji JKP "Vodovod i kanalizacija" i eksterno u skladu sa Pravilnikom o higijenskoj ispravnosti vode za piće. Ostala naselja: Dolovo, Kačarevo, Jabuka, Glogonj i Banatsko Novo Selo snabdevaju se vodom iz autonomnih seoskih sistema vodosnabdevanja, a kvalitet vode iz ovih sistema ne zadovoljava uvek standarde iz Pravilnika.

Specifična potrošnja vode po stanovniku na dan je skoro dva puta veća od norme EU (150 l/st/dan), a gubici vode premašuju tolerisane vrednosti 1,3-2 puta (prosečno u Srbiji iznose 32% i imaju trend porasta).

Stepen izgrađenosti vodovodne infrastrukture i priključenost domaćinstava na vodovodni sistem je na visokom nivou dok stepen izgrađenosti kanizacione infrastrukture ne zadovoljava u potpunosti potrebe grada i industrije. Organizovano prikupljanje i odvođenje otpadnih voda sa izgrađenom kanizacionom mrežom postoji (nekompletno) u gradu Pančevu i u južnoj industrijskoj zoni, dok ostala naselja problem evakuacije otpadnih voda rešavaju u većini slučajeva putem individualnih vodopropsnih septičkih jama i upojnih bunara. Postojeći kanizacioni sistem naseljenog mesta Pančeva je koncipiran kao separacioni a sve upotrebljene vode prikupljene kanizacionim sistemom se bez tretmana ispuštaju u Dunav. Neprečišćene otpadne vode koje se iz industrijskih i komunalnih postrojenja upuštaju u vodotoke, meliorativne kanale, vodopropsne septičke jame i upojne bunare prouzrokuju zagađivanje tla, površinskih i podzemnih voda. Zagađivanju otpadnim vodama izloženi su reke Nadel, Tamiš i Dunav, bara Topola, Mali Rit i kanal otpadnih voda u JIZ (Azotarin kanal).

U cilju dugoročnog rešavanja problema odvođenja i prečišćavanja komunalnih otpadnih voda grada Pančeva i svih naseljenih mesta, urađen je Generalni projekat tretmana komunalnih otpadnih voda sa prethodnom studijom opravdanosti za grad Pančevo i sva naseljena mesta (Institut za vodoprivredu "Jaroslav Černi"). Kao najracionalnije i najekonomičnije tehničko rešenje ovim projektom predviđena je varijanta za izgradnju individualnih postrojenja za tretman otpadnih voda u svakom naseljenom mestu na teritoriji grada Pančeva, što podrazumeva izgradnju devet manjih postrojenja i jednog centralnog postrojenja za sam grad Pančevo.

Grad Pančevo obezbeđuje redovnu kontrolu kvaliteta površinskih voda javnih kupališta na rekama Tamiš (plaže u Pančevu, Jabuci i Glogonju), Dunav (plaža "Bela Stena") i Ponjavica (plaže u Omoljici, Banatskom

Brestovcu i Ivanovu) i jezeru Kačarevo. Rezultati ispitivanja pokazuju česta odstupanja od II klase površinskih voda.

U cilju praćenja mogućeg uticaja Južne industrijske zone na kvalitet podzemnih voda redovno se sprovodi monitoring kvaliteta podzemnih voda na području južno od industrijske zone na 9 lokacija. Rezultati ispitivanja pokazuju povećane koncentracije zagađujućih materija na nekim od lokacija, a najopterećenija je lokacija RA 3 (pored Te-To nasipa).

9.6. Zaštićena prirodna dobra na teritoriji grada Pančeva

Na teritoriji grada Pančeva zaštićena su sledeća prirodna dobra: Park prirode "Ponjavica", Spomenik prirode "Ivanovačka ada", Spomenik prirode "Dva stabla belog jasena kod Dolova" Spomenik prirode "Dva stabla belog jasena kod Dolova" i Spomenik prirode "Kesten Čurčina u Pančevu" .

9.7. Zelenilo

Jedna od ključnih uloga naseljskog, vannaseljskog i zaštitnog zelenila, kao i šumskih površina je stvaranje povoljnih higijensko-zdravstvenih uslova, poboljšanje toplotnog režima, prečišćavanje vazduha, povećanje relativne vlažnosti kao i ukupno poboljšanje mikroklimatskih uslova.

Prema Prostornom planu Republike Srbije, šumovitost Republike Srbije sada iznosi 30,6%, a šumovitost AP Vojvodine je 6,5%. Prema Planu optimalne šumovitosti i pošumljavanja do 2014. godine šumovitost u južnobanatskom okrugu treba da se poveća na 7,7%.

Prostornim planom grada Pančeva predviđeno je da se površine pod šumama i šumskim zemljištem sa 2147,91 ha poveća na 2453,14 ha čime će se procenat šumovitosti povećati sa 2,84% na 3,25%.

Nivo ozelenjenosti u gradskom tkivu je zabrinjavajuće mali u odnosu na normu za gradove na rekama (12 puta manji), a zaštitni pojas između naselja i južne industrijske zone nije izveden u potpunosti. JKP "Zelenilo" Pančevo je 2013. godine izradilo Biološke osnove zaštitnog zelenog pojasa "Vojlovica" i Projekat sanacije i proširenja zaštitnog zelenog pojasa "Vojlovica" u Pančevu. U drugoj fazi projekta pripremljen je sadni materijal i u toku je sprovođenje radova u zaštitnom pojasu na bazi projekta.

9.8. Obnovljivi izvori energije

Skupština grada Pančeva donela je Odluku o izradi Plana detaljne regulacije infrastrukturnog kompleksa za vetrogeneratorsko polje «Bela Anta» u Dolovu, kao i Odluku o izradi Plana detaljne regulacije infrastrukturnog kompleksa za vetrogeneratorsko polje «Čibuk 2» u Dolovu. Donošenjem ovih planova biće obezbeđen planski osnov za izgradnju vetrogeneratorskih polja kao obnovljivih izvora energije na teritoriji grada Pančeva.

Prema Zakonu o efikasnom korišćenju energije ("Sl. glasnik RS" br. 25/2013) jedinice lokalne samouprave sa više od 20000 stanovnika su obveznice sistema energetske menaxmenta za koje su istim zakonom propisane obaveze u pogledu upravljanja potrošnjom energije i energenata i efikasnog korišćenja energije. Energetski bilansi kojim je obuhvaćena potrošnja energije, energenata i vode na teritoriji grada Pančeva urađeni su na zahtev nadležnog ministarstva za 2006. i 2009. godinu.

10. TURISTIČKI RESURSI

10.1. Broj posetilaca

Tabela 108 Broj i struktura turista i ostvarenih turističkih noćenja, 2012.

		Pančevo	Okrug	Srbija
Broj turista	ukupno	1.673	21.901	2.079.643
	domaći	977	15.541	1.269.676
	strani	696	6.360	809.967
Broj noćenja	ukupno	4.329	55.943	6.484.702
	domaći	2.653	38.449	4.688.485
	strani	1.676	17.494	1.796.217
Prosečan broj noćenja turista	domaći	2,7	2,5	3,7
	strani	2,4	2,8	2,2

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u RS, 2013.

10.2. Smeštajni kapaciteti

Tabela 109. Smeštajni kapaciteti, 2013.

Destinacija	Opis sadržaja objekta	Kontakt
Family garden	Hotel i restoran	http://www.family-garden.rs
Konak	Objekat za prenočište i dnevni odmor	http://www.smestajpancevo.com/
Apartman "Pančevo lux"	Deluks Apartman s 2 spavaće Sobe i Balkonom, Apartman sa 2 Spavaće Sobe - Potkrovlje	

11. KVALITET ŽIVOTA

11.1. Javni sadržaji i rekreativni programi

11.1.1. Sportski sadržaji (tereni, sportske dvorane, centri za rekreaciju, stadioni)

JKP „Mladost“ Pančevo održava sledeće sportske terene i objekte u Pančevu:

- SRC „Strelišće“ – površine 13 ha
- zatvoreni plivački bazen, 2707 m², veliki bazen, mali bazen, otvoreni plivački bazen 1100 m², hala sportova površine 3844 m², otvoreni sportski tereni : rukomentni/košarkaški teren, fudbalski tereni
- SRC „Mladost“ – površine 8 ha
- zgrada, glavni fudbalski teren, pomoćni fudbalski teren, rukometni tereni, košarkaški tereni, odbojkaški tereni, glavni teniski tereni, teniski tereni za rekreaciju, trim staza.
- Gradski stadion i ostali objekti :
- stadion površine 3 ha, zgrada, glavni fudbalski teren, pomoćni fudbalski teren, rukomentni teren, atletska staza, boks klub, kajak klub, veslački klub.

S obzirom na dostignuti nivo razvoja sporta, sportske rekreacije i potrebe građana za organizovanim bavljenjem fizičkom aktivnošću u Pančevu je već dugi niz godina prisutan problem nedostatka urešenog prostora (otvoreni i zatvoreni sportski tereni i objekti) za te namene.

11.1.2. Rekreativni programi, sportske i predškolske aktivnosti

Sportski događaji / takmičenja

Naziv kluba/događaja
Ulična trka Pančevo; Organizator: Atletski klub "Dinamo" Pančevo; Vreme: oktobar
Memorijalni turnir "Milenko Petrović - Metilj"; Organizator: Vaterpolo klub "Mladost"; Vreme: april
Fitnes dan; Organizator: Fitnes klub "SMS"; Vreme: mart
Međunarodni plivački miting; Organizator: Plivački klub "Dinamo" Pančevo; Vreme: oktobar
Trofej grada Pančeva; Organizator: Džudo klub "Dinamo" Pančevo; Vreme: mart
ITF turnir i Pecin memorijal; Organizator: Teniski klub "Dinamo" Pančevo; Vreme: april i avgust
Dečje olimpijske igre; Vreme: maj
Boje ruja; Organizator: PSD "Jelenak" Pančevo; Vreme: septembar

U Pančevu ima oko 100 registrovanih sportskih klubova i 4 kluba koja se bave sportom osoba sa posebnim potrebama. („Kliker“ - sportski klub dece i omladine sa posebnim potrebama, „Sportiko“ - sportski klub dece i omladine sa posebnim potrebama, „Savez sa sport i rekreaciju invalida“, „Veliki i Mali“ – inkluzija, „MNRO“ – udruženje za osobe sa posebnim potrebama, „Udruženje za osobe sa cerebralnom paralizom“).

Postoji nekoliko klubova za ekstremne sportove (alpsko planinarenje, skate, mounting byke, isl.): „Freestyler“, „Avantura 4x4“, „Tifran“.

11.2. Crkve i hramovi

U Pančevu postoji 5 verskih zajednica sa nekoliko verskih objekata od kojih su pojedini od velikog kulturno-istorijskog značaja: Manastir Vojlovica, Crkva Bogorodičinog uspenja, Crkva Svetog Preobraženja, Manastir-crkva Karla Boromejskog, Crkva Svete Ane, mala gornja i Mala donja crkva u Dolovu.

U Pančevu postoji 5 verskih zajednica sa nekoliko verskih objekata od kojih su pojedini od velikog kulturno-istorijskog značaja:

Manastir Vojlovica nalazi se severoistočno od Pančeva, u krugu Rafinerije "Pančevo", na oko 5,5 km prema Starčevo, i na 4 km od ušća Tamiša u Dunav. Prema predanju sagrađen je 1393 godine. Manastir je nekoliko puta paljen i obnavljan. Njegova osnova pripada raškoj školi. Pominje se u mnogim ranim dokumentima i predstavlja jedan od najstarijih arheoloških spomenika Pančeva.

Crkva Bogorodičinog uspenja je građena od 1807-1810. godine kao poklon Pančevu od samog Karađorđa, zbog 2 barokna tornja na prednjoj fasadi poznata je i kao "Crkva sa 2 tornja".

Crkva Svetog Preobraženja je građena od 1875-1878. godine, kod nje se prepliću 4 stila vizantijski, romanski, renesansni, srpski i kao takva je reprezentativni predstavnik hanzeatskog stila. Ova crkva je jedini spomenik kulture u samom gradu koji je zaštićen kao dobro od izuzetnog značaja.

Manastir-crkva Karla Boromejskog sazidani 1758/59 godine, prikazani su na karti grada Pančeva iz 1761 godine i tada su predstavljali nukleus od koga je bio, istočno, organizovan centar grada sa javnim zgradama, kasarnama konjice i uprave. To je jedino mesto gde se mogu čuti danas orgulje u Pančevu.

Evangelistička crkva iz 1905.godine koja je zatvorena zbog osipanja vrenika te je danas koriste ka muzičku dvoranu za koncerte.

Evangelistička i Reformatska crkva u naselju Vojlovica koje potiču iz 1901 i 1902. godine

Crkva-Kapelu sv. Ane podigao je pančevački industrijalac Đorđe Vajfert 1923 godine kao porodičnu zadužbinu. Kapela je sazidana u duhu secesije naročito pročelje, zvonik i razuđene krovne površine, dok su na bifornim prozorima prisutni elementi vizantijske arhitekture.

Dolovo, crkva Prenosa moštiju Sv. Nikole - velika donja

i crkva Prenosa moštiju Sv. Nikole - mala gornja su proglašene za spomenike kulture Vojvodine od velikog značaja

11.3. Lokalni centri za okupljanje

11.3.1. Biblioteke

Gradska biblioteka Pančevo se osim prikupljanja, čuvanja i davanja na korišćenje knjiga bavi i popularisanjem knjige i čitanja, informisanjem, izdavačkom i grafičkom delatnošću, I raspolaže sa oko ... knjiga.

Postoji jedna gradska biblioteka u Pančevu sa matičnom službom za 9 biblioteka pri domovima kulture u svim naseljenim mestima. <http://www.biblioteka-pancevo.org.rs/>

11.3.2. Parkovi

Centralni **Gradski park** na Trgu kralja Petra I.

Narodna bašta, najveći park u Pančevu, nastala je 1829. godine (Izvor: Mihovil Tomandl, Istorija Pančeva, Pančevo 2003, 88.) po zamisli i idejnom projektu brigadnog generala Mihovila Mihaljevića u želji da Pančevo dobije park po uzoru na druge gradove Centrale Evrope. Tada je park bio površine 16 jutara i nastao je od omanje šume. Tokom vremena, park je menjao sadržaje, površinu i funkcije. Od nastanka, izvršene su četiri rekonstrukcije.

Do smanjenja površine došlo je izgradnjom železničke pruge, probijanjem sadašnje Prvomajske ulice, proširenjem bolničkog kompleksa i postavljanja kompleksa trafo-stanice. Danas njegova površina iznosi oko 15 hektara.

Važna godina za ovaj park je 1905. kada je u njemu održana velika Svetska poljoprivredno-industrijska izložba sa ciljem "upoznavanja Balkana i Evrope sa pančevačkim zanatskim i poljoprivrednim proizvodima i industrijom". Park je do proširenja imao oblik pravilnog trougla, u čijem se težištu nalazio muzički paviljon sa cvetnim parterima do koga su vodile tri glavne staze koje i danas postoje.

Radovi na poslednjoj rekonstrukciji počeli su 2008. godine kada je pripremljen teren bivšeg rasadnika u vidu obimnih zemljanih radova i radova na raskršćanju te površine i proširenju parka na još oko 5 hektara.

Najvrednije u Narodnoj bašti je svakako njen raznovrstan biofond pre svega drvenastih vrsta.

Najdragoceniji primerci stabala su stabla *Quercus robur* – hrasta lužnjaka, koji su najstariji stanovnici, izuzetno lepo razvijeni, procenjene starosti preko sto godina.

Kao takvi dobili su i poseban tretman prilikom planiranja rasvete pa je nekolicina osvetljena reflektorima.

U parku se nalazi nekoliko dečijih igrališta, sprave za fitnes na otvorenom, trim staza duga 1150 m, muzički paviljon, kafe-galerija a opremljen je novom infrastrukturom i mobilijarom.

Gradska šuma se proteže od desne obale Tamiša prema Beogradu do Dunava. Močvarno tlo i bujna vegetacija pogoduje mnogim životinjama koje su ovde nastanjene. Veoma atraktivno mesto.

Park **Barutana** nekada vojni objekat, danas park u izgradnji – park ekstremnih sportova.

Izgradnja parka započeta je 2011.god., izgrađene su staze, platoi, postavljena je nova infrastruktura, rasveta, javne česme, klupe, izgrađen je moderan skejt-park a trenutno je u izgradnji prva betonska veštačka stena za sportsko penjanje u Srbiji.

U parku će se naći i multifunkcionalan amfiteatar, teretana na otvorenom i igralište za decu starijih uzrasta.

Goranski park je park površine 4,5 ha i nalazi se između naselja Tesla, Kotež i Mise a u neposrednoj je blizini železničke stanice Pančevo varoš.

Park su 70-ih godina prošlog veka podigli tadašnji aktivisti Pokreta gorana Pančeva.

Na žalost, park od tada nikada nije doživeo rekonstrukciju i danas se nalazi u lošem stanju iako poseduje bogat biljni fond.

Rekonstrukcija **Železničkog parka** je završena 2010.god. i on od tada funkcioniše kao parkovska površina sa svim pripadajućim infrastrukturnim elementima (staze, rasveta, mobilijar (klupe, korpe za otpatke). Ozelenjavanje parka sa uklapanjem u postojeće zadržane sadnice je takođe završeno 2010.god.

11.3.3. Lokalni društveni centri

Kulturna umetnička društva „Abrašević“ (<http://www.abrasevic.org.rs>) i „Stanko Paunović“, organizuju tradicionalne etno festivale, etno pevanja, isl. , postoje oko 70 godina i okupljaju oko nekoliko stotina omladinaca godišnje.

Mađarsko društvo „Petefi Šandor“ , „Tamaši Arom“ , i slovačko društvo „Ďetva“.

Od muzičkih centara aktivni su i pozanti u svetu Gradski hor Pančevo, muzička škola „Jovan Bandur“ (<http://www.muzickaskolapancevo.edu.rs/>) , baletska škola „Dimitrije Parlić“ (<http://dimitrijeparlic.rs/>).

Postoji dovoljan broj privatnih agencija za učenje stranih jezika najsavremenijim metodama.

11.3.4. Kulturni centri

U gradu Pančevu postoji mreža od 15 ustanova kulture, od čega 6 u samom gradu: Centar za kulturu (<http://www.kulturnicentarpanceva.rs/>), Gradska biblioteka, Narodni muzej, Zavod za zaštitu spomenika kulture (http://www.zaprokul.org.rs/lkp/pancevo/zavod_za_zastitu_spomenika_kulture.html), Dom omladine (<http://www.domomladinepancevo.rs/>) (i 9 domova kulture u naseljenim mestima).

Istorijski arhiv je jedan od najvećih ustanova ove vrste u zemlji. Smešten je u zgradi kasarne austrougarske vojske podignute 1875. godine. Građa se nalazi na policama ukupne dužine 9 km. Najvredniji je fond magistrata gde je sačuvana građa iz perioda od 1794-1872. godine. <http://www.arhivpancevo.org.rs/>

11.3.5. Pozorišta

Pozorišne predstave realizuju se u Kulturnom centru i dvorani Apolo Doma omladine u gradu Pančevu.

11.3.6. Muzeji

Narodni muzej grada Pančeva je impresivna građevina iz 1833. godine. U njemu se čuvaju pokretna kulturna dobra koja svedoče o istoriji Pančeva i okoline. (<http://www.muzej-pancevo.org.rs/>)

Narodni muzej grada Pančeva je osnovao dr. Borislav Jankulov 1923. godine a smešten je u impresivnoj građevini iz 1833. godine. Kao izložbene celine u okviru stalne postavke Muzeja, danas se nalaze galerije portreta XIX veka, Slikarstvo prve polovine XX veka, Slikarstvo likovne grupe "Pančevo 5" i Savremeno pančevačko slikarstvo osme i devete decenije ovoga veka. Kao poseban deo je prezentacija enterijera XIX veka, sa eksponatima iz zbirke primenjene umetnosti. Jedan od najvrednijih umetničkih eksponata muzeja je velika kompozicija Paje Jovanovića "Seoba Srba". Muzejski legati predstavljaju svedočanstvo o izuzetnom kulturnom životu vođenom u Pančevu između 2 rata čiji je centar bio u kući Aleksić-Smedervac. Danas postoje odeljenja za istoriju umetnosti, istoriju, arheologiju, etnologiju, stalna postavka i salon za namenske izložbe. Muzej izdaje časopis "Glasnik Muzeja Banata" (Pančevo, Zrenjanin, Vršac, Kikinda)

11.4. Aktivnosti u kulturi (kulturne manifestacije, proslave, festivali, parade, svečanosti, koncerti)

Internacionalni festival autorskog stripa GRRR!!!
Svetosavska akademija - događaj
Pančevački dani duhovne muzike - koncert
Pančevački međunarodni džez festival
Etno Glas festival
Majski dani knjige- događaj
Međunarodni festival filma „Žisel“
Vojlovački žetelački dani - događaj
Internacionalni pančevački karneval događaj
Eks teatar festival - događaj
Međunarodni festival podvodnog filma
Festival digitalne umetnosti
Pančevački prvi - događaj
Likovna kolonija „Deliblatski pesak“ - izložba
Festival tamburaša
Međunarodni susret bajkera - događaj
Božićni koncert
Badnje večer - događaj
Uskršnji koncert
Paprikijada, štrudlijada, slaninijada, i sl. - događaji
Bijenale umetnosti – događaj, izložba
Rege festival
Pastirski knez – događaj
Đurđevdanski turnir - streljaštvo

11.5. Zabava i usluge

Restorani

U Pančevu postoji veliki broj restorana i kafea sa odličnom uslugom.

Šoping zone i maloprodajni centri

Šoping zona u Pančevu nalazi se u centru grada, u zoni od nekoliko glavnih ulica. Takođe, postoji nekoliko trgovinskih centara sa robom za široku potrošnju. U Pančevu je 2011. godine otvoren prvi ritejl park u Srbiji -

"Aviv Park Pančevo" (<http://www.avivpark.rs/>), koji je domaće kupce upoznao sa novim konceptom kupovine - u zelenilu, na otvorenom, sa svim pratećim sadržajima, koji osim kupovine upotpunjuju dobar provod cele porodice. Zastupljenost velikog broja proizvodnih marki, pristupačne cene, dobra usluga, prateći sadržaji, odličan položaj i besplatan parking su osnovni razlozi zbog kojih Aviv Park svakoga dana poseti veliki broj ljudi ne samo iz Pančeva, već iz celog Južnobanatskog okruga, ali i Beograda.

12. LOKALNI RAZVOJ U RELACIJI SA REGIONALNIM I DRŽAVNIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA

Iz dosadašnjeg usvojenog strateškog plana razvoja opštine Pančevo (Grada Pančeva 2007-2025.godine), a gledajući ga kroz dimenziju ekonomskog razvoja i zapošljavanja, proizilaze određeni ciljevi, mere, aktivnosti i konkretni zadaci, vreme sprovođenja, odgovorne institucije kao i očekivani efekti. Postavljeni ciljevi su sledeći:

1. Sprovođenje lokalne strategije ekonomskog razvoja i zapošljavanja,
2. Izrada i usvajanje akcionih planova ekonomskog razvoja i zapošljavanja,
3. Izgradnja i jačanje institucija u okviru lokalne samouprave – Grada,
4. Jačanje autonomije u lokalnom ekonomskom razvoju,
5. Uvođenje i promocija stimulativnih mera u oblasti lokalnog ekonomskog razvoja i zapošljavanja,
6. Uspostavljanje sistemskog okvira za održivi razvoj lokalne ekonomije na osnovu raspoloživih prirodnih resursa, preduzimaju se konkretne mere i zadatke u sadejstvu svih odgovornih institucija u Gradu kako bi se ostvarili očekivani efekti.

Grad Pančevo je doneo sledeće planove i strateške dokumente:

- Strategija Razvoja opštine Pančevo 2007-2025 (u toku je realizacija projekta "Revizija strategije razvoja grada Pančeva za period 2014-2020)
- Strategija razvoja sporta u gradu Pančevu za period od 2010. do 2014. godine
- Strategija pristupačnosti javnih objekata i površina osobama sa otežanim kretanjem grada Pančeva 2012-2015
- Strategija brige o mladima opštine Pančevo 2007-2012 (u toku je izrada Strategije brige o mladima grada Pančeva 2014-2016)
- Strategija za društvenu integraciju Roma u Pančevu 2009-2012
- Akcioni plan grada Pančeva za društvenu integraciju Roma za period od 2013. do 2016. godine
- Plan kapitalnih investicija grada Pančeva 2009-2012
- Lokalni akcioni plan za unapređenje položaja izbeglih i interno raseljenih lica u gradu Pančevu
- Stambena strategija grada Pančeva
- Lokalni akcioni plan zapošljavanja 2014.

U svetlu povezivanja sa ostalim gradovima, postoje kapaciteti u smislu da je Pančevo zbratimljeno sa sledećim gradovima:

- Mihalovce, Slovačka 2011.
- Stupino, Rusija 2012.
- Bulonj-Bijankur, Francuska (Oblasti: Kulturni program i manifestacije, Sport)
- Neapoli, Grčka 1994. (Oblasti: ekonomske, kulturne, sportske i druge aktivnosti)

- Prijedor, Bosna i Hercegovina 1994. (Oblasti: ekonomske, sportske i druge oblasti)
- Provincija Ravena, Italija 2008. (Oblasti: životna okolina, omladina, obrazovanje, kultura, tehničko naučno istraživanje u ekonomiji, izrada evropskih projekata od zajedničkog interesa, i druge oblasti)
- Mrkonjić Grad, 1994. (Oblasti: ekonomske, sportske i druge oblasti)
- Voskresensk, Rusija 1995.
- Rešica, Rumunija 1997. (Oblasti: ekonomske, sportske i druge oblasti)
- Stavropoli, Grčka 1994. (Oblasti: ekonomske, sportske i druge oblasti)
- Zanštat, Holandija (Oblasti: Kulturni program i manifestacije, Sport)
- Bonjhad, Madjarska Republika 2009. (Oblasti: kultura, omladina, obrazovanje, nauka, sport, privreda, finansije, izrada evropskih projekata od zajedničkog interesa, i druge oblasti)
- Kumanovo, Makedonija
- Bela Slatina, Bugarska

Na regionalnom nivou izdvaja se aktivna saradnja sa Regionalnom privrednom komorom u Pančevu, Regionalnim centrom za društveno- ekonomski razvoj „ Banat “ sa sedištem u Zrenjaninu, Vojvodina Investment Promotion Fund (VIP) sa sedištem u Novom Sadu, kao i nekoliko relevantnih finansijskih institucija u regiji / pokrajini.

Na državnom nivou odvija se aktivna saradnja sa SKGO (Stalna konferencija gradova i opština), NALED (Nacionalna alijansa za lokalni ekonomski razvoj), SIEPOM (Agencija za strana ulaganja i promociju izvoza), Privrednom komorom Republike Srbije, Ministarstvom za regionalni razvoj i lokalnu samoupravu, Ministarstvom za privredu , Ministarstvom Finansija, kao i odgovarajućim finansijskim institucijama na republičkom nivou.

Ključna nacionalna i pokrajinska dokumenta sa kojima se uskladjuje Strategija razvoja Grada Pančeva 2014 – 2020 su:

1. Nacionalna strategija Republike za pristupanje Srbije Evropskoj Uniji
2. Nacionalna strategija održivog razvoja Republike Srbije 2009 - 2017.
3. Nacrt Nacionalnog plana regionalnog razvoja 2014 – 2020
4. Nacionalni program zaštite životne sredine – NEAP
5. Strategija upravljanja otpadom za period od 2010-2019. godine
6. Nacionalna strategija održivog korišćenja prirodnih resursa i dobara
7. Strategija prostornog razvoja Republike Srbije 2009 – 2013 – 2020
8. Strategija razvoja informacionog društva u Republici Srbiji do 2020. godine
9. Strategija razvoja železničkog, drumskog, vodnog, vazdušnog i intermodalnog transporta u Republici Srbiji od 2008. do 2015. godine
10. Strategija i politika razvoja industrije Republike Srbije za period od 2011. godine do 2020. godine
11. Strategija razvoja konkurentnih i inovativnih MSP 2008 – 2013
12. Strategija podsticanja i razvoja stranih ulaganja
13. Strategija razvoja poljoprivrede Republike Srbije

14. Strategija razvoja turizma Republike Srbije
15. Nacrt Programa razvoja AP Vojvodine 2014 – 2020
16. Nacionalna strategija zapošljavanja do 2020
17. Program razvoja AP Vojvodine 2014-2020.